

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chetnikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma. za inne działy odpowiada Antoni Konieczny. za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz. wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 70

Poznań, środa dnia 12 lutego 1930

Rok XXV

Kwestje drażliwe w Sejmie

Nasz korespondent warszawski (H. W.) pisze:

Czyżbyśmy zaczęli wchodzić w okres niespodzianek? Czy znowu mamy być świadkami, a w większym stopniu jeszcze obiektami rozmaitych hocków-klocków?

Tak jak o dziwnie zaczynają się plątać wydarzenia i gromadzić chmury. Jak ogromne zdenerwowanie wywołała tylko sama wiadomość o zwolnieniu komisji budżetowej jako komisji śledczej w sprawie b. ministra Czechowicza. Przecie rzecz zupełnie naturalna, że sprawa Czechowicza nie jest jeszcze skończona, że prędzej czy później musi ona być rozstrzygnięta. A są jednak czynniki, któreby chciały jeśli nie umorzyc jej całkiem, to odroczyć ad infinitum.

Niewątpliwie podczas rozmów, prowadzonych pomiędzy premierem Bartlem a marszałkiem Daszyńskim, sprawa ta musiała być omawiana. Rząd p. Bartla zdaje sobie znakomicie sprawę, że siła jego polega przede wszystkim na współdziałaniu z parlamentem. Musi mieć zatem jakiś program działania, a żeby i tę sprawę rozwiązać tak, by nie doprowadziła ona do takiego zaostreżenia, jak na sesji poprzedniej.

Sądząc z rozmaitych objawów, można przypuszczać, iż czynniki decydujące ustaliły wzajemnie, że sprawa Czechowicza będzie przedmiotem narad dopiero po zatwierdzeniu budżetu i po rozpatrzeniu przez komisję budżetową i Sejm zamknięć rachunkowych za krytyczny rok 1927-28. Drugi jednak czynnik — przedstawiciele parlamentu, podlegający kontroli opinii publicznej, musiiał szukać także jakiegoś wyjścia. Niewątpliwie ten wzgląd był powodem zwolnienia przez p. Wyrzykowskiego jako wiceprezesa komisji budżetowej, posiedzenia tejże komisji. O co i p. Wyrzykowskiemu i referentowi Liebermanowi chodziło, rzecz jasna. Szło im o salwowanie siebie przed opinią uchwał komisji, odraczającą rozpatrywanie tej sprawy, póki najmiarodajniejszy tu czynnik, Sejm, nie wypowie swego zdania o celowości wydatków, poczynionych wówczas poza budżetem.

I taki drobiazg, zupełnie naturalny, bez żadnych intencji wywołał tak wielką wrzawę. Prezes komisji Byrka, mający dwumiesięczny urlop, momentalnie przyjechał ze Lwowa. P. Bartel w południe złożył wizytę p. Daszyńskiemu. I wszystko okazało się fałszywym alarmem, bo Sejm jeszcze do sprawy Czechowicza nie przystąpił. Miecz Dąmala będzie ciągle wisiał nad czynnikami, które mają za sobą przekroczenie ustaw.

O wiele pewniej będą się czuły, jeśli Senat już będzie miał w ręku budżet. Wtedy w każdej chwili można będzie już sesję zamknąć. Może to nie będzie całkowicie szło po myśli p. Bartla. Lecz za to pułkownicy będą niezmiernie zadowoleni. Bo widmo Sejmu zniknie aż do listopada, a oni sami będą mieli nowe argumenty do podniesienia kampanii

Obrady Senatu

Ustawa o odpowiedzialności urzędników za nadużycia wyborcze przeszła większością głosów

Warszawa, 12. 1. (Tel. wł.). — Dzisiejsze obrady Senatu odbywają się przy niesłychanym napięciu i przy bardzo licznym komplecie senatorów.

Punktem ciężkości posiedzenia są dwie ustawy, jedna o rozciągnięciu na urzędników odpowiedzialność za nadużycia wyborcze, druga w sprawie dekretu prasowego.

Podczas dyskusji nad ustawą o tępieniu nadużyć wyborczych przemawiał m. i. senator Kulerski, który wspominał, jak b. premier Światłowski zabiegał o niego, ażeby poszedł razem z „sancją”. Przemawiał również senator Głabiński (Klub Narodowy), zalecając przyjęcie ustawy sejmowej, gdyż żyjemy w okresie wyjątkowym i ustawa

wskutek tego nosi wyjątkowy charakter.

W głosowaniu marsz. Szymański, ledwo senatorowie zdążyli się podnieść, już zawyrokował, że podniosła się mniejszość i że ustawa padła. Podniosły się głosy protestu. Wtedy zarządził głosowanie przez drzwi a wreszcie, gdy zażądano głosowania imiennego, zarządził głosowanie kartkami. Ustawę przyjęto 51 głosami przeciw 40 głosom B. B. i Ch. D.

Należy podkreślić, że Ch. D. w Sejmie głosowała za ustawą, natomiast w Senacie głosowała przeciwko niej.

W tej chwili Senat obraduje nad ustawą o „Dzienniku Ustaw”, czyli właściwie nad dekretem prasowym. (w)

Demokraci niemieccy żądają rewizji granicy wschodniej

Berlin, 12. 2. (Radio wł.). Dzisiaj w dyskusji nad planem Younga w Reichstagu przemawiał m. i. demokrat, dr. Dernburg, przedstawiając korzyści tego planu i zbijając zarzuty nacjonalistów.

W związku z umową likwidacyjną z Polską oświadczył, że z pewnością w Reichstagu nie ma nikogo, kto by się godził na obecne granice polsko-niemieckie.

W planie Younga nie ma też mowy o jakimś „Locarno na wschodzie”.

„Pragniemy — mówił Dernburg — imieniem demokratów — podjąć w sposób pokojowy walkę o zmianę tych granic i obalenie artykułu 19 Traktatu Wersalskiego. Najlepiej głowę polityczną powinny się połączyć i obmyśleć najlepszy sposób współżycia z Polską”.

Konferencja morską w Londynie

Spór o łodzie podwodne

Londyn, 12. 2. (PAT). Na wczorajszym posiedzeniu konferencji projekt zniesienia łodzi podwodnych poniósł całkowite fiasco. Zwłaszcza min. Grandi, w grzecznej formie, lecz dobitnie, wskazał na taktykę Anglii i Ameryki, rozprawiających jawnie o zniesieniu łodzi podwodnych, a tajnie uzgadniających budowę nowych okrętów wojennych — 10.000-tonnowych krążowników. Mowa Grandiego wywołała wśród Amerykanów rozczarowanie. Amerykanie nalegali na Grandiego, aby postawił formalny wniosek w sprawie zniesienia łodzi podwodnych.

Wczorajsze posiedzenie ujawniło wspólność interesów Francji, Japonii i Włoch w obronie przed hegemonją anglo-amerykańską.

Lecz i w opinii angielskiej zaczyna się rozlegać głosy krytyczne wobec propozycji amerykańskich. „Daily Herald” otwarcie zarzuca Ameryce chęć zwiększenia zbrojeń kosztem ograniczenia zbrojeń angielskich. „Times” alarmuje, że liczba dział 16-calowych na pancernikach angielskich ma wynosić 18, zaś amerykańskich 32, co nie jest parytetem.

Przemysł bielski stanął

10 tysięcy robotników bez pracy

Kraków, 12. 2. (Tel. wł.). W Białej i Bielsku ogłoszono zamknięcie 20 fabryk włókienniczych. Do lokautu przyłączyła się reszta fabryk, tak że wszystkie fabryki włókiennicze w okręgu bielsko-białym stanęły. Robotnikom zwolnionym wręczono świadec-

stwa stwierdzające, że są bezrobotnymi i skierowano ich do państwowego urzędu pośrednictwa pracy. Ogółem bez pracy pozostaje 10 000 robotników przemysłu tekstylnego. W odpowiedzi robotnicy zwołali wiec, którego przebieg był bardzo burzliwy.

W Chorzowie zgaszono trzeci piec

Katowice, 12. 2. (Tel. wł.). W państwowej fabryce związków azotowych w Chorzowie na G. Śląsku zgaszono trzeci piec. Obecnie z pięciu pieców fabrycznych unieruchomionych

jest trzy, skutkiem zmniejszonej produkcji z powodu braku zamówień. W związku z tem zredukowano pewną ilość robotników.

nj przeciwko Sejmowi, zarzucając mu, iż nie miał siły do spełnienia najważniejszego zadania: rewizji konstytucji.

Już niedawno, w organie konserwatystów, podporządkowanych pułkownikom, w „Dniu Polskim”, pojawił się ostry atak na Sejm, że w obecnej sesji dokonał skreślenia funduszy dyspozycyjnych kilku ministrów, użył dyskusji

budżetowej do podniesienia wydatków budżetowych, a także do odwołania sprawy rewizji konstytucji.

Trudno o bardziej cyniczny atak. Bo niejednokrotnie wskazywaliśmy, iż kto jak kto, lecz właśnie pułkownicy i ich konserwatyści wszelkimi siłami zabiegają o to, by obrady nad Konstytucją odwlec, by utrudnić ich bieg, by użyć

wszelkich sposobów, żeby komisja budżetowa nie przystąpiła do istotnych nad Konstytucją narad, a w konsekwencji całą odpowiedzialność za właściwy stan rzeczy zepchnąć na... Sejm.

Na wtorkowym posiedzeniu zaszedł wypadek niezwykle charakterystyczny. Gdy wyzwoleniec pos. Bagiński postawił wniosek o przerwanie dyskusji ogólnej, do której jeszcze jest zapisanych kilkunastu — pono 17 posłów — i gdy go poparł pos. Komarnicki z Klubu Narodowego, wskazując, że właściwie celowe byłoby tylko przejście do dyskusji szczegółowej, wtedy zaproponował przeciwko temu nikt inny, tylko pos. Radziwiłł, dowodząc, że konieczne jest wypowiedzenie się wszystkich w tak ważnej kwestji, w ogólnej dyskusji konstytucyjnej!

Jest w tem szaleństwie pułkowników i ich zachowawców metoda. Czy ona odniesie pożądaną rezultaty? Czy na tem wszystkim nie traci państwo?

Grupy centrowe, chcąc odegrać rolę mediatorów, wniosą w ciągu tego tygodnia samostanny projekt, opracowany przez posłów: Bittnera z Chr. Dem., Kiernika z Piasta i Jankowskiego z N. P. R. Zasadniczym wskazaniem ich projektu jest wynalezienie środka pomiędzy projektem B. B. a projektem Klubu Narodowego. Tedy np. w kwestji wyboru Prezydenta proponują one elekcję za pośrednictwem elektorów, wybieranych ad hoc; głowie państwa nadają szersze niż on posiada dotąd prawa, np. prawo weta, wprowadzają instytucję wiceprezydenta na wypadek ustąpienia prezydenta, wprowadzają ograniczenie nietykalności poselskiej, dążą do stabilizacji rządu w formie podobnej do propozycji Klubu Narodowego i t. p.

W ciągu listopada toczyły się rozmowy w mieszkaniu posła Dębskiego z Piasta pomiędzy grupami centrowymi a przedstawicielami B. B. pp. Sławkiem, Zdz. Lechnickim i Janem Piłsudskim. Na konferencjach tych pos. Sławek miał wypowiedzieć, iż intencją marszałka Piłsudskiego jest wprowadzenie do Konstytucji trzech postulatów: 1. rozszerzenie władzy prezydenta, 2. zagwarantowanie większej stabilizacji rządu, 3. ograniczenie przywilejów poselskich.

Wobec wielkiej różnicy poglądów na te kwestje istotne grupy centrowe, przyczem największą aktywność okazuje tutaj Chr. Dem., starały się wprowadzić coś pośredniego. Największą jednak trudność mają one same, gdyż nie mogą całkowicie uzgodnić między sobą projektu. Niechybnie projekt ten zostanie wniesiony do Sejmu, ale tylko dzięki podpisom grzecznościowym. Po jego wniesieniu rozpocznie się zapewne kampanja o szczegóły projektu. Nie ulega bowiem żadnej kwestji, iż wniosek pos. Bagińskiego o przerwanie dyskusji ogólnej, który przepadł we wtorek, zostanie chyba wznowiony. Może wreszcie stronnictwa przypieczętuja grę B. B. i przygwoźdzą właściwie ich cele, wykażą dowodnie, że wszyscy pragną rewizji Konstytucji, a najwięcej trudności i najwięcej sprzeciwów wychodzi z tej strony, która z rewizji Konstytucji urządziła sobie hasło demagogji i gry politycznej.

O niezawisłość sędziowską

Przemówienie senatora dr. Pawła Ossowskiego w komisji Senatu w czasie dyskusji nad budżetem ministerjum sprawiedliwości

O podniesienie uposażeń sędziowskich

Niestety nie udało się rządowi uregulować poborów urzędniczych definitywnie i podnieść je do stopy, odpowiadającej obecnym wymaganiom życiowym. Przewidziane dodatki są tylko kroplą wody na rozpalony kamień.

Jeśli w obecnych warunkach gospodarczych i finansowych nie było można rozwiązać tego zagadnienia dla wszystkich dykasteryj urzędniczych, to należało pomyśleć przynajmniej o stanie sędziowskim. Uposażenia sędziowskie są wprost nieznośne. Senat niestety nie ma możliwości w obecnym stadium obrad poprawić budżet w tym kierunku.

Śmiem twierdzić, że sędzia z niedostatecznym jak obecnie uposażeniem, zmuszony od czasu do czasu brnąć w długi, korzystać z kredytu na najwciążniejsze potrzeby życiowe — nie może się czuć niezależnym. Przy tem wszystkim sędziowie cywilno-procesowi uginają się pod ogromem pracy.

W tych warunkach nie dziwnego, że brak sędziów stał się chronicznym. Widzimy stały silny odływ z sądownictwa do adwokatury. Cierpi na tem niezmiernie szybkość i jakość wymiaru sprawiedliwości. Powolny wymiar sprawiedliwości zwłaszcza w sprawach cywilnych, działa bez wątpienia hamująco na obrót gospodarczy i na stosunki kredytowe, ponieważ realizacja wierzytelności staje się uciążliwa i długotrwała, stąd pochodzą wysokie odsetki i surowe rygory w umowach dla dłużników.

Prokuratorzy stróżami sędziów

Do ostatnich dni wisiało nad głowami sędziów rozporządzenie o ustroju sądów powszechnych w pierwotnym brzmieniu. Nowela do tego rozporządzenia nareszcie ogłoszona w „Dzienniku Ustaw”, przywraca mniej więcej stan normalny. Tak zdawałoby się, skoro mamy art. 77 konstytucji i art. 79 rozporządzenia, które opiewają zupełnie równobrzmiąco: Sędziowie są w sprawowaniu swego urzędu niezawisli i podlegają tylko ustawom.

Tak byłoby istotnie, gdyby nie było § 12 w regulaminie dla prokuratorów, wydanym przez b. min. sprawiedl. p. Cara. Powołany § 12 opiewa:

„Jeżeli prokurator dostrzeże niewłaściwość w stosowaniu ustaw lub opieszałość sądu a środek odwoławczy nie może być wniesiony, wówczas stosownie do rodzaju uchybienia, prokurator bądź zawiadamia o tem kierownika sądu, bądź przedstawia sprawę swej władzy przełożonej”.

Pan minister wydał regulamin ten z powołaniem się na art. 231 rozporządzenia, który czyni z prokuratora nie tylko stróża ustaw ale i stróża sędziów, mimo, iż sędziowie mają być „niezawisli i podlegać tylko ustawom”.

Nie jest to tylko szara teoria, o czem tu mówię — istnieje niestety już wyraźna praktyka. Panowie prokuratorzy w Toruniu dopatrywali się już rzekomych „niewłaściwości w stosowaniu ustaw” i rzekomej „opieszałości sądu”, mianowicie w odniesieniu do urzędowania 3 sędziów sądu okręgowego z okazji postanowień i orzeczeń tego sądu.

Pan prokurator Chodecki, mający do pomocy 3 podprokuratorów, którzy razem mają zaledwie rok służby prokuratorowskiej zawiadomił prokuratora Sądu Apelacyjnego, o rzekomem uchybieniu ustawom i o opieszałości 3 sędziów S. O. i to nawet w sprawach, w których prokuratura miała środek odwoławczy, lecz w właściwym czasie z niego nie korzystała!

Prokurator S. A. zawiadomił o tem ministra sprawiedliwości. Jeden z dotkniętych sędziów, p. Szyjkowski, odpowiedział p. prok. Chodeckiemu, iż takie postępowanie prokuratora uważa za „denuncjację sędziów”.

Tak wygląda § 12 regulaminu w praktyce. Należy zatem jak najrychlej go usunąć, aby nie wodził prokuratorów na pokuszenie.

Wpływanie administracji na skład sądów

Jeśli w tym wypadku trzem sędziom stała się wielka krzywda, godząca w ich niezawisłość w urzędowaniu i to ze strony prokuratury — to jeszcze większa krzywda stała się trzem innym sędziom w Toruniu, a to na skutek ingerencji władzy politycz-

nej, mianowicie na skutek wpływania wojewody pomorskiego p. Lamota na skład sędziów.

Fakty, które przytoczę, od dawna są znane nie tylko w Toruniu ale i poza granicami Pomorza. Godzą one w sposób dotąd niebywały w autorytet sądów na Pomorzu i dlatego je przytaczam, ponieważ chodzi nie o jeden tylko sporadyczny wypadek, ale o śmiało i otwarcie stosowany system wpływania na skład sądów za pomocą metod niewybrednych.

Aby nie powiedzieć ani słowa za wiele, ustalilem je dokładnie i biorę wszelką odpowiedzialność za ich prawdziwość.

1. wypadek: W lecie r. 1929 odebrał sędzią Sądu Apel. p. Burek zawiadomienie z min. sprawiedliwości, że zostanie przeniesiony z Torunia. Gdy p. Burek udał się osobiście do min. sprawiedliwości, by się dowiedzieć o przyczynie nagłego przeniesienia, otrzymał wyjaśnienie: że jest w Toruniu skompromitowany jako sędzia, ponieważ nie został zaproszony na raut, wydany przez wojewodę Lamota w dniu 19 marca 1929 r. Pan Burek nie chciał się zgodzić na przeniesienie, prosił o spensjonowanie, które wnet odebrał, mimo iż znajduje się w sile wieku — obecnie jest adwokatem w Toruniu.

Wypadek p. wiceprezesa Sądu Okręgowego dr. Kosmana

W sierpniu r. 1927 ogłosiło „Słowo Pomorskie” artykuł, krytykujący mowę kaliską p. marszałka Piłsudskiego, w której była aluzja do narodu polskiego jako „narodu idiotów”. Nastąpiła konfiskata tego numeru „Słowa Pomorskiego”. Ówczesna Izba Karno na posiedzeniu gospodarczem w składzie również niezaproszonych na raut u wojewody pp. sędziów wicepr. dr. Kosmana i sędziego K. — uchyliła konfiskatę, biorąc pod uwagę, że p. marszałek nie przemawiał w Kaliszu w charakterze urzędowym, lecz jako b. komendant legjonistów, więc w charakterze prywatnym i że z tych powodów nie można stosować rozporządzenia o zniewagach władz w odniesieniu do ich działań urzędowych. Argumentacja prosta i jasna. Prokuratura mimo to wniosła akt oskarżenia. Izba karna po 3 dniowej rozprawie zajęła to samo stanowisko i wyrokiem umorzyła postępowanie karne. Prokuratura wniosła skargę rewizyjną, lecz ją cofnęła.

Mimo takiego obrotu sprawy p. wiceprezesa dr. Kosmana nie odebrał zaproszenia na raut wojewody w dniu 19. marca 1929, a osoby stojące blisko wojewody Lamota rozgłaszały, że p. dr. Kosman będzie przeniesiony z Torunia. Gdy w tym czasie p. Rubczyński ówczesny prezes Sądu Okręgowego powrócił z pobytu w Warszawie, oświadczył p. dr. Kosmanowi, że w min. sprawiedliwości istnieje wielkie niezadowolenie z p. dr. Kosmana, że udało się prezesowi Sądu Okręgowego jeszcze uchronić p. dr. Kosmana przed przeniesieniem z Torunia, lecz że p. dr. Kosman już nie ma zasiadać w sprawach karnych.

Z początkiem grudnia r. 1929 dowiedział się p. sędzia Szyjkowski z kół wojewody Lamota, iż p. dr. Kosman będzie przeniesiony z Torunia do Tarnowa. O tem nie wiedział jeszcze nawet p. prezes Sądu Okręgowego — dowiedział się o tem 2 tygodnie później, a p. dr. Kosman rzeczywiście został przeniesiony — i to rzeczywiście do Tarnowa, dekret przeniesienia ma datę 23 grudnia 1929, więc z czasu, gdy ówczesny rząd był w stanie dymisji.

Dla zupełności nadmieniam, iż zgromadzenie sędziów Sądu Apel. w Toruniu w r. 1929 dwa razy proponowało p. dr. Kosmana ministerstwu na Sędziego Sądu Apelacyjnego i to oba razy na pierwszym miejscu, lecz na próżno. Fakt ten oświeca zarazem jakie znaczenie mają uchwały zgromadzenia Sędziów.

Wypadek dotyczy samego prezesa Sądu Apelacyjnego p. Rubczyńskiego

W grudniu r. 1929 posunął się wojewoda Lamot tak daleko, że zawezwał do siebie najwyższego Sędziego na Pomorzu, samego p. prezesa Sądu Apelacyjnego p. Rubczyńskiego i czynił mu wymówki, że go t. j. wojewodę zawiadł, mimo, iż p. preza popierał. Że dalej nie postarał się on o przeniesienie z Torunia p. dr. Kosmana jako i tych sędziów, którzy w orzeczeniach sądowych

rzekomo nie wzięli należycie w obronę p. marszałka i nie dali składki na fundusz dyspozycyjny dla niego. Wojewoda Lamot oświadczył prezesowi Rubczyńskiemu, że musi się liczyć z przeniesieniem z Torunia.

Po upływie kilku dni, odebrał p. prezes Rubczyński wezwanie z min. sprawiedliwości, aby wniósł podanie o przeniesienie swe z Torunia do Sądu Najwyższego w charakterze sędziego. Ponieważ p. prezes Rubczyński na przeniesienie nie mógł się zgodzić, poprosił o emeryturę, którą wnet otrzymał — obecnie jest adwokatem i notariuszem w Toruniu. Jak ładnie „odejście” musi oddziaływać na zwyczajnego sędziego, skoro tak postąpiono z prezesem Apelacji, na to nie potrzeba komentarzy.

Jeszcze jeden z sędziów Sądu Okręgowego, który również nie był zaproszony na raut u wojewody Lamota, został wezwany, aby się zgłosił na sędziego do Sądu Okręgowego w Warszawie. Gdy tego nie uczynił, został przeniesiony zgodnie ze swym życzeniem do Małopolski. Działo się to wszystko za ingerencją wojewody Lamota przy współdziałaniu prokuratora Apelacji p. Janickiego, co wskazuje na stosunek, jaki zapanał pomiędzy prokuraturą a sądownictwem.

Prokurator grozi „wystrelaniem endeków”

Zresztą pp. prokuratorzy w Toruniu mają swoją kartę, którą okaże w razie potrzeby. Dzisiaj przytoczę choćby tylko jeden fakt. Po zająciach w Sejmie w dniu 31. października r. 1929, wyrażał się podprokurator p. Bieńkowski w kole młodszych prawników, iż skoro tylko Sejm i Senat zostaną rozwiązane, przewodów stronnictwa narodowego na Pomorzu, t. j. b. senatora ks. Bolta, senatora dr. Ossowskiego, posła Sachę i innych wpakuje się do więzienia, a gdy endecy pomorscy mieliby się burzyć, „wystrelamy ich za pomocą kulomiotów”. Klasyczny stróż ustaw! Na życzenie podam świadków.

O Związku Obrony Kresów Zachodnich

Od jednego z delegatów Związku Obrony Kresów Zachodnich otrzymujemy następujące uwagi:

„Na zjazd delegatów powiatowych Związku Obrony Kresów Zachodnich przybyło ze 104 delegatów, uprawnionych do głosowania, zaledwie 45. Tak słabe obesłanie zjazdu jest dowodem a nemji, na jaką choruje od pewnego czasu Z. O. K. Z. Dzielne jednostki, które pracowały z całym zapaściem się w szeregach Z. O. K. Z., usuwają się z niego coraz bardziej. Nie dziw, gdy tak się postępuje, jak w ostatnich latach i gdy takie się w ZOKZ. wygłasza referaty, jak na ostatnim zjeździe delegatów.

„Słuchając referatu dyrektora Z. O. K. Z. p. Korzeniewskiego, miałem wrażenie, że przemawia nie przedstawiciel organizacji, utworzonej do wzmacniania polskości na ziemiach zachodnich, lecz sekretarz Bloku Bezpartyjnego Współpracy z Rządem. Według p. Korzeniewskiego obecnie, po zawarciu umowy likwidacyjnej, wchodzimy w nowy okres współżycia z Niemcami, współżycia „równych z równymi”. Jak ta „równość” będzie wyglądała, widzimy właśnie w umowie likwidacyjnej, która w państwie polskiem osadników Niemców uprzywilejowuje na niekorzyść osadników Polaków.

„P. Korzeniewski twierdził, że winę tego, iż Polska dotąd nie zlikwidowała mienia niemieckiego w Polsce ponoszą dawne rządy, od roku 1921 do 1926. W owym czasie — mówił p. K. — istniała „konjunktura” do przeprowadzenia likwidacji, po tym zaś okresie „konjunktura” ta przestała istnieć. P. Korzeniewski, „obrońca” żywiołu polskiego na ziemiach zachodnich mógłby wiedzieć, że to właśnie przed rokiem 1926 prof. Winarski zlikwidował, co tylko mógł, a na wymówkach o „konjunkturze” po roku 1926 znamy się.

„P. Korzeniewski znaczną część swego referatu — nawiasem mówiąc, zbyt długiego i nudnego — poświęcił odpięranu zarzutów, stawianych rządowi w związku z umową likwidacyjną. Zaiście, złą przysługę wyrządza p. Korzeniewski Zw. Obr. K. Z. Czy nie było lepiej tego tematu nie tykać, zamiast grzebać Z. O. K. Z.?”

Delegat.

Od redakcji: Występ dyrektora Z. O. K. Z. p. Korzeniewskiego nie dziwi nas. Przecież jego przyjaciele polityczni piłsudczyści prowadzą na łamach „sanacyjnej” „Gazety Zachod-

Podważenie autorytetu sądu

Tak wtedy sądy w Toruniu pozbywają się 4 sędziów w sile wieku — na ich miejsce mają przyjść inni. W kwietniu 1929 został dymisjonowany p. prezes Sądu Apelacyjnego Rusczyński, który osiadł również jako adwokat i notariusz w Poznaniu. Znamienne fakty przy tak wielkim braku sędziów.

Ponieważ fakty dotyczące sędziów nie mogły pozostać długo tajemnicą ze względu na wielką ilość dotkniętych sędziów w jednym tylko mieście — nie potrzebuję podnosić, w jak wielkim stopniu podważyły autorytet sądów i zaufanie ludności do ich niezawisłości.

Jeśli wojewoda posunął się do tak wielkiej ingerencji na przeniesienie sędziów z Torunia — to pozostaje niewytłumaczalnem, jak min. sprawiedliwości mogło iść wojewodzie na rękę. O mówienie sztuki administracyjnej wojewody Lamota należy do innego resortu.

Proszę pana ministra usilnie, aby uczynił wszystko, co możliwe dla przywrócenia autorytetu sądów tak, iżby społeczeństwo dowiedziało się jasno i wyraźnie, że szkodliwe zabiegi i wpływy wojewody odtąd są raz na zawsze unicestwione.

Lecz w takich warunkach nie dziwnego, że kto tylko może ucieka z sądownictwa do adwokatury, jakkolwiek p. wojewoda Lamot ostatnio dobrał się i do adwokatów. Mianowicie polecił starostom, ci polecili swym podwładnym organom policyjnym, aby zbierano opinie o adwokatach, starających się o notariat respective o odnowienie notariatu na Pomorzu.

Opinie zebrano — efekt był ten, że kilkunastu adwokatów na Pomorzu nie odnowiono notariatu i to z pewnością takim, którzy nie wzięli udziału w propagowanej przez wojewodę Lamota nowej gazecie partyjnej, do której sam pisuje artykuły polemiczne.

Czyżby tak miało iść dalej — quo usque tandem?

niej” zupełnie wyraźną akcją w obronie umowy likwidacyjnej.

Mimo to przedkłada się zjazdowi delegatów Z. O. K. Z. do uchwalenia rezolucji tej treści, że zjazd widzi „najsukuczniejszą broń dla przeciwwstawienia się niebezpiecznym dla nas zamierzeniom niemieckim w konsolidacji całego społeczeństwa polskiego, gotowego pod przewodnictwem Związku Obrony Kresów Zachodnich do ofiarnej pracy obywatelskiej nad wzmacnianiem państwowości na ziemiach zachodnich”.

Ładnieby społeczeństwo polskie ziem zachodnich wyglądało, gdyby walkę z zamierzeniami niemieckimi miało toczyć pod przewodnictwem Z. O. K. Z. Walka ta byłaby — nieco słabą! Na takie przewodnictwo trzeba realną i twardą walką sobie zasłużyć. Wówczas nie potrzeba po przewodnictwo sięgać, a przypada ono samo w udziale z własnej woli społeczeństwa.

Przy słabej pozycji, jaką Z. O. K. Z. ma w społeczeństwie ziem zachodnich, rezolucje o przewodnictwie brzmią zbyt chyba pretensjonalnie.

O pracę dla bezrobotnych

Organizowanie robót ziemnych

W myśl uchwały Rady Miejskiej z dnia 5 bm. organizuje Magistrat roboty ziemne, celem zajęcia bezrobotnych w Dębiniu, na Miasteczku przy bramie Warszawskiej i na ul. Ceglanej.

Przyjęcie do pracy następuje tylko przez Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy i tylko na podstawie zaświadczenia z Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego, że odnośny robotnik zamieszkały jest w Poznaniu najmniej 3 lata oraz poświadczenia z Państwowego Fund. Bezrobocia, że nie pobiera żadnego zasiłku.

Roboty na budowach trwają naraźnie po 5 godzin na 2 zmiany.

Magistrat VII.

Krwawe egzekucje

Moskwa, 12. 2. (AW) Z Moskwy nadchodzą szczegóły o rozstrzelaniu 6 byłych oficerów marynarki rosyjskiej. W nocy 30 stycznia jedna z grup oficerów została rozstrzelana przez czekistów w lesie około stacji chińskiej kolei żelaznej Dibury. Egzekucji dokonał specjalny oddział G. P. U. Wśród rozstrzelanych był kapitan pierwszej rangi Lemanow, który grał ongiś główną rolę w kronsztadzkiej radzie rewolucyjnej. Trupy rozstrzelanych spalono w lesie.

Jak „sanacja“ zrujnowała gospodarke m. Gostynina

Członkowie „sanacyjnego“ magistratu i rady miejskiej pod kluczem

Warszawa, 12. 2. (Tel. wł.). W tych dniach policja z Warszawy na podstawie zarządzeń prokuratora aresztowała i osadziła w więzieniu śledczym członków „sanacyjnego“ magistratu miasta Gostynina: J. Kopturowskiego i Alberstejna, radnych: Józefowskiego i Michalskiego, Wilińskiego i wicza. Michałowski, Wilińskiego i Szyje Motyla, oraz kupców i pośredników leśnych, pupilów magistrackich: Wolpina Brokmana, Sochaczewskiego i Wilińskiego. Aresztowani są oskarżeni o branie i dawanie łapówek przy transakcjach leśnych, tartaczanych i in.

Zaznaczyć należy, że miasto Gostynin do lutego r. 1926 administrowane było przez narodowców, którzy gospo-

darke miejską postawili na bardzo wysokim poziomie i przekazali swym następcom duże zapasy gotówki w kasach miejskich. Po narodowcach rządy w mieście objęli socjaliści, którzy gospodarke miejską doprowadzili do ruiny. Dzieła zniszczenia dokończyła „sanacja“, rządząca w Gostyninie od kwietnia 1927 r. „Sanatorzy“ zadłużyli miasto na miljonowe sumy i doprowadzili do sekwestru dochodów miejskich przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Wkońcu na skutek popełnionych nadużyć dwaj „sanacyjni“ członkowie magistratu oraz 4 radcy miejscy wraz z paru żldkami znaleźli się pod kluczem.

Obniżenie opłat paszportowych

Warszawa, 12. 2. (Tel. wł.) Dziennik Ustaw z dnia 11 lutego zawiera rozporządzenie ministra skarbu w sprawie opłat za paszporty zagraniczne. Opłaty za paszporty z terminem ważności do 1 roku wynosić będą: 1) za paszport jednorazowy, wzgl. za każde zezwolenie na ponowny wyjazd — 100 zł, 2) za paszport wielokrotny — 250 zł, 3) za paszport ulgowy w celach handlowych — 25 zł, 4) za paszport ulgowy wielokrotny w celach handlowych — 150 zł, 5) za paszport ulgowy, uprawniający do jednorazowego wyjazdu zagranicę, w celach przewidzianych w artykule 3 ustawy z dnia 17 lipca r. 1924 — 20 zł, 6) za paszport ulgowy, uprawniający do wielokrotnych wyjazdów zagranicę — 100 zł, 7) za paszport w celach żeglarskich — 3 zł. Paszporty wystawiane emigrantom są bezpłatne.

Bezrobocie w Wilnie

Wilno, 12. 2. (AW) Według danych statystycznych w ciągu ubiegłego tygodnia na terenie miasta Wilna zarejestrowano 4.461 bezrobotnych w tej liczbie 3.458 mężczyzn i 1.003 kobiety. Bezrobocie w porównaniu z poprzednim tygodniem zwiększyło się o 149 osób.

Sprawa Kutiepowa

Berlin, 11. 2. (AW) W związku ze zniknięciem generała Kutiepowa bawią w Berlinie agenci francuskiej policji kryminalnej, którzy łącznie z komisarzem policji berlińskiej przeprowadzają dochodzenia wśród tutejszej kolonii rosyjskiej. Kutiepow na kilka dni przed zniknięciem bawił w Berlinie i tu odbył narady z osobistościami biorącymi czynny udział w ruchu antysowieckim. Dziwnym zbiegiem okoliczności kilka z powyższych osób, z którymi Kutiepow konferował, opuściły Berlin. Istnieje przypuszczenie, iż osoby, które nagle odjechały były agentami Sowietów, którzy zdołali wkroczyć się w kółło emigracji rosyjskiej i tu z powodzeniem szpiegować. Nici afery zbiegają się w Berlinie.

Katedra polska w Michigan

Nowy Jork, 12. 2. (PAT.) Stan Michigan uznał naukę języka polskiego za równouprawnioną z nauką innych języków europejskich i to tak w szkolnictwie powszechnym, jak w średnim i wyższym tego stanu. Dzięki temu zarządzeniu na uniwersytecie w Michigan utworzono katedrę języka polskiego.

Uspokoił się

Berlin, 12. 2. (PAT.) Pórturzędowo donoszą: W wyniku szczegółowych dochodzeń, przeprowadzonych przez min. spraw zagr. Rzeszy stwierdza się, że pogłoski jakoby rząd polski nosił się z zamiarem rozebrania mostów pod Tczewem są niezgodne z prawdą. Pogłoski te według komunikatu pórturzędowego, powstały prawdopodobnie stąd, że Polacy usunęli na moście piaszczorzeby, przedstawiające sceny z czasów zakonu krzyżackiego.

Owacja dla gen. Hallera

Gdańsk, 12. 2. (Tel. wł.) Wczoraj o godz. 19 w drodze z Pucka i Gdyni do Poznania przejeżdżał tędy generał Haller. Polacy zamieszkali w Gdańsku udali się na dworzec i zgromadzi-

li na peronie gen. Hallerowi serdeczną owację. Obecni byli sokoli w mundurach, harcerze, przedstawiciele gminy polskiej p. Ripper, senior polonji gdańskiej p. Czyżewski i wielu innych. K.

Przeciw Sowietom

Paryż, 12. 2. (Radjo wł.). Wczoraj odbyło się tu tłumne zebranie, zwrócone przeciw Sowietom w związku ze sprawą Kutiepowa. Mówcy domagali się zerwania stosunków dyplomatycznych z Sowietami. Policja nie dopuściła demonstrantów pod ambasadę sowiecką.

O monarchję konstytucyjną w Hiszpanji

London, 12. 2. (AW) Hiszpański ambasador w Londynie złożył wyjaśnienie, iż przywódca liberalów hiszpańskich Romanones prowadzi akcję w kierunku rozbudowy demokracji w ramach monarchji konstytucyjnej, przyczem osoba króla Alfonsa nie budzi wśród liberalów zastrzeżeń. Przed wyjazdem do Paryża Romanones oświadczył, iż właśnie rozbudowa monarchji konstytucyjnej w myśl wzorów Anglii i Belgji może uchronić jedynie dynastję od upadku.

Tajemnicze morderstwo

Bydgoszcz, 11. 2. (PAT.) Znaleziono w Łobżenicy pod Bydgoszczą zanurzone do połowy zwłoki posterunkowego Golińskiego. Początkowo sądzono, że Goliński, skracając nocą drogę przez zamarniętą rzekę, utonął. Dochodzenie ustaliło, że padł ofiarą morderstwa. Mordercy dla zatarcia śladów wrzucili zwłoki do rzeki.

Kara śmierci za zamiar przekroczenia granicy

Warszawa, 12. 2. (Tel. wł.) Sowiecki sąd okręgowy w Moskwie skazał na karę śmierci b skarbnika sekretarza instytutu politechnicznego w Moskwie Borysa Kleckiego za to, że w sierpniu 1929 usiłował przekroczyć granicę polską, ale został zatrzymany w odległości 40 kroków od słupa granicznego. (w)

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 12. 2. 1930.

Waluty	Gotówka	
Dol. St. Zjedn. tr. —		
Franki franc. tr. 34,92 sp.:	35,01 kup.: 34,83	
Dewizy:		
trans.	sprzed.	kup.
Belgja 124,25	125,56	123,94
Ho'andja 357,61	358,51	356,71
Kopenhaga 238,65	239,25	238,05
London 43,36 1/2	43,47	43,25 1/2
Nowy Jork 8,90,2	8,92,2	8,88,2
Nowy Jork kabeł	8,92	8,94
Paryż 34,92	35,01	34,83
Praga 26,39	26,43	26,33
Szwajcarja 172,07	172,50	171,64
Wiedeń 125,55	125,86	125,24
Włochy 46,69	46,81	46,67

Tendencja słabsza.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	125,75	126,00
5% poz. premj. dol.	79,00	79,50
5% poz. konw.		52,00

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	0,00—125,00
Bank Polski	183,25—183,50
Bank Przem. łwowski	0,00—106,00
Bank Powsz. Kred.	0,00—110,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	0,00—79,00
Lilpop	0,00—25,00
Ostrowiec	00,00—60,50
Starachowice	21,50—21,25

Tendencja przeważnie słabsza.

O ŚWIADCZENIE

W ostatnim czasie mnożą się zapytania, czy firma "Centra" jest współwłaścicielką także innych fabryk bateryj i elementów w Polsce.

Ponieważ wiadomości takie roziewają agenci mniejszych fabryk, aby spowodować klientelę do zamówień, oświadczamy kategorycznie i publicznie

że ani w Poznaniu, ani w granicach Rzeczypospolitej Polskiej

nie mamy

wspólności interesów z żadną fabryką elementów i bateryj.

Jedynie i wyłącznie wyroby

Centra

są naszym produktem.

FABRYKA ELEMENTÓW I BATERYJ
W. TOMASZEWSKI I S-KA
POZNAŃ.

Pw C. 2410

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.86 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę zł 8.88 1/4.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski odzłazał w Poznaniu placit: dziś za 100 mkn w dewizach zł 212.58—212.88, w gotówce zł 212.18 za 100 guld. gd. w dewizach zł 173.06—173.32, w gotówce zł 172.72.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kp.:

Poznań, 12 lutego 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118.5 f. w h.); b) pszenicy 753 gr (129.0 f w h.); c) jęczmienia 673 gr. (114.1 f. w h.); d) owsa 508 gr. (84.6 w. h.).

„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań

Żyto	21.00—21.50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	32.50—33.50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemysłowy	19.50—20.00
Jęczmień browarowy	23.00—25.00
Usposobienie słabe.	
Owies	16.00—17.00
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	33.00
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	52.50—56.50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	13.00—14.00
Otręby pszenne	15.00—16.00
Wyka latowa	29.00—31.00
Peluszka	27.00—29.00
Groch polny	27.00—30.00
Groch Victoria	30.00—38.00
Groch Folgera	30.00—33.00
Lubin niebieski	20.00—22.00
Lubin złoty	23.00—25.00
Seradela	17.00—21.00
Słoma prasowana	3.70—3.90
Siano luzne	7.50—8.50
Siano pras. nadnoteckie	9.00—10.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Uwaga: Umożliwienie bezpośredniego eksportu żyta wpłynęło na ożywienie rynku.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 12 lutego 1930.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był spokojny. Kursy naogół bez zmiany, za wyjątkiem 5 proc. poz. konwers., która w dalszym ciągu zwykła wała i notowała 52 proc. w płaceniu, 5 proc. premj dolarowe poszukiwano po 78,— i 4 proc. poz. inwestycyjną po 125,—. Z pap. lokacyjnych P. Z. K. handlowano 8 proc. listy dolarowe po 91 proc. w oddaniu, również oddawano 4 proc. listy zast. konwert., które notowały 39—40 proc., 6 proc. listami żytnimi obracano po 21.25.

Z akcji bankowych handlowano Bankiem Kwileckim Pot. po 70,— (z prawem dokupu) w transakcjach, poza tem poszukiwano Bank Polski po 180,— bez oddawców.

Z akcji przemysłowych robiono trans-

akcje Herzfeldem po 45,—, poszukiwano Maya po 74,— i oddawano Unje po 80,—. Z pap. nieoficjalnych płacono za Cukr. Janikowo 35,— i za Cukr. Kruszwica 640,—.

Cedula urzędowa z dnia 12 lutego 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 52% P
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 91% O
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 39—40% O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem Kred. 21.25 +
5% Pożyczka premjowa serja II 78,— P
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 125,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Kwilecki, Potocki i S-ka 1 em. zł 70,— +

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Herzfeld-Viktorius 1 em. zł 45,— +
Dr. Roman May 1 em. zł 74,— P.
„Unja“ (dawn. Ventzki) 1 em. zł 80,— O.
Tendencja: Utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 12 lutego 1930.

Pszenica march. od st. załad.	287,00—240,00
76-77 kg przecięt. jakości	
Tendencja osłabiona.	
Żyto march. od stacji załad	159,00—163,00
Owies march. do stacji załad	125,00—135,00
Tendencja nieco mocniejsza.	
Jęczmień browarowy	160,00—170,00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	140,00—149,00
Tendencja stała.	
Kukurudza loco Berlin bez obrotów.	
Kukurudza loco Hamburg bez obrotów	
Mąka pszenna	28,50—35,25
Tendencja utrzymana.	
Mąka żytnia	21,50—25,25
Tendencja mocniejsza.	
spa pszenna	07,75—08,50
Tendencja spokojna.	
spa żytnia	07,75—08,25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	22,00—29,00
Groch dr. jad.	20,00—22,00
Groch pastewny	16,00—17,00
Peluszka	16,50—18,50
Bób polny	16,50—18,50
Wyka	18,50—23,00
Lubin niebieski	13,00—14,00
Lubin złoty	16,50—17,50
Seradela nowa	23,00—28,00
Makuch rzepakowy	16,00—16,40
Makuch lniany	19,00—19,50
Wytłoki suche	06,60—06,80
Srót Soja	14,30—15,00
Płatki ziemniaczane	13,00—13,50
Tendencja do żyta: dostawa pr. stała, dostawa term. słabsza.	
Ogólna tendencja ledwo stała.	

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 12 lutego 1930

Wyplaty na Warszawę 46,875—47,075

Noty wielkie: 46,75—47,15

Prawda o polityce wewnętrznej

Przemówienie posła Karola Wierczaka w Sejmie w dyskusji budżetowej nad działalnością ministerjum spraw wewn.

(Dokończenie.)

Pan starosta Klotz.

Najlepszym dowodem, jak panowie, którzy urzędują dziś w Polsce pojmują pewne ustawy, jest zachowanie się starosty lwowskiego, Alfonsa Klotza. Pan Klotz we Lwowie kazał konfiskować bardzo kategorię „Lwowski Kurjer Poranny”. Dziennik ten w przeciągu kilku miesięcy został kilkadziesiąt razy skonfiskowany, jednego dnia 9 razy, a p. starosta nie chciał podać, z jakich powodów zajęcia nastąpiło. Kiedy do p. starosty wysłał list p. dr. Pieracki jako pełnomocnik drukarni, dostał odpowiedź, w której jest taki ustęp: „Zaznaczam, że jestem raczej zwolennikiem systemu prewencyjnego, dopuszczalnego w ramach ustawy, a nie represyjnego”. (Głos: To znaczy — cenzury). P. Klotz sam się przyznał, że nie zna ustaw obowiązujących.

Wysoki Sejmie, tu protestowano już przeciw pewnym oświadczeniom p. premiera Świtalskiego, co do ewentualnych pogromów żydowskich, któreby obóz narodowy w Polsce robił, gdyby rządził. Otóż ja z tej trybuny muszę oświadczyć, że ta straszna masakra młodzieży polskiej, która odbywała się we Lwowie pod rządami starosty Klotza, odbyła się tylko dlatego, że p. starosta Klotz, nie stojąc na wysokości zadania, nie dał za doświadczenia młodzieży polskiej, gdy były sprowokowane jej uczucia religijne. Zamiast dać im tę satysfakcję krótką, oświadczeniem, że sprawa będzie zbadana i winni ukarani, odgrażał się młodzieży polskiej i doprowadził do eksekucji. Jeżeli więc można mówić o awanturach przeciw Żydom, to sprawcą ich był nie kto inny, tylko p. starosta Klotz, co z tej trybuny trzeba wyraźnie stwierdzić. (Głos na łamach żydowskich: Kłamstwo).

Jeżeli zarządza się we Lwowie rewizję nocną i każe się ją przeprowadzić u jednej z najbardziej zasłużonych działaczek, która zebrała tyle złota dla skarbu narodowego, u Marji Demelówny, i jeżeli się na tego rodzaju ekscesy pozwala, to nic dziwnego, że przy tego rodzaju systemie rządzenia nie może być mowy ani o autorytecie władzy, ani o jej poszanowaniu.

Krótki czas nie pozwala mi zacytować szeregu innych wypadków. Jeżeli zacytowałem kilka, to tylko dlatego, aby nie padło z ust p. ministra, czy kogokolwiek, że robimy gołosłowne zarzuty. Ale my nie wierzymy, ażeby te wszystkie zarzuty były szybko zbadane i konsekwencje z nich wyciągnięte. Przypominam, że w komisji budżetowej p. marszałek Trąmpczyński zwrócił p. ministrowi uwagę, że policja warszawska, do niedawna wzbudzająca ogólne uznanie „została pod batutą p. Maleszewskiego i Jaroszewicza zaśmiecona rozmaitemi indywiduami, na których ciąży podejrzenie, iż brały udział w kilku tajemniczych zbrodniach”. P. minister sprawą tą dotąd się nie zainteresował, chociaż marszałek Trąmpczyński ofiarował się ze wskazówkami. W ostatnich dniach ukazała się w piśmie wiadomość, że schwymano pod Zbąszyniem paru przemytników pod wodzą autentycznego przodownika policji warszawskiej, który w pełnym mundurze ratował przemytników przed niebezpieczeństwem aresztowania. (Głos: Miał dobre serce).

O polskość Grodów Czerwieńskich

Jeżeli chodzi o stosunek ministerjum spraw wewnętrznych do innych narodowości, to my niestety nie wiemy, jaka jest linja rządu w sprawie polityki ruskiej. Z poszczególnych posunięć można wyprowadzić różne wnioski. Wiemy jednak, do czego ta polityka prowadzi i doprowadzić może: do osłabienia polskości tych ziem. Musimy przypomnieć notoryczne fakty z historii polskiej, o których zapomina się. Ziemię tę od wieków należały do Polski. Nie były one nigdy zdobywane dla Polski i Rusinom odbierane. Jeżeli Grody Czerwieńskie zagarnął Włodzimierz Kijowski książęciem polskim, to trzeba pamiętać, że Kazimierz Wielki, odbierając te ziemie z powrotem, nie walczył z ludnością ruską, ale walczył o Ruś Czerwoną z Litwą i Węgrami. To jest prawda historyczna. To też ziemie te były i są polskie. Nie zmienia postaci rzeczy ten fakt, że te ziemie zamieszkuje ludność polska i ruska. Pamiętać dalej należy, że ziemia ta nie ma nic wspólnego z Ukrainą, że ruch ukraiński na Rusi Czerwonej popierałi Austrjacy, ażeby zdobyć sobie Tyrolczyków, Wschodu i użyć ich

do swojej wschodniej polityki. (Przezywania). Nie przeszkadzajcie mi panowie, bo gdybyście chcieli mieć poczucie prawdy, to musielibyście zdać sobie sprawę, że ani was, ani ludności polskiej, która razem z wami od wieków zajmuje Grody Czerwieńskie, nie byłoby na tych ziemiach, gdyby nie bohaterstwo polskiego rycerstwa, które się najbardziej na tych ziemiach krwawiło. Niema więc Rzeczypospolita Polska ziemi, któraby była tak wielką i świętą relikwią narodu, jak Grody Czerwieńskie. Na to, aby te ziemie mogły być jakimkolwiek terenem eksperymentów ukraińskich, jak Polska długa i szeroka, naród polski, ze względu na umiłowanie tych ziem, nie pozwoli. (Okłaski). Ten chaos w polityce rządowej w stosunku do Grodów Czerwieńskich powinien się szybko skończyć.

Z tego, co tutaj oświadczyli przedstawiciele ludności ruskiej, wynika, że ta polityka ma najrozmaitszego rodzaju okresy. W każdym razie przeciw wyskiwaniu tego terenu dla jakiegokolwiek baśni ukraińskiej mowy być nie może. Na tej baśni ukraińskiej, na którą się stawia od 1918 r., wszyscy ci, którzy tak postępowali, bardzo źle wyszli. Wyszła źle koalicja, która w 1917 r. myślała, że potrafi stworzyć — i dawała na to fundusze i broń — ukraiński korpus do walki z bolszewikami; źle wyszli na tem Niemcy, gdy tam poszli, i źle wyszliśmy my w 1920 roku, gdyśmy szli walczyć razem z Petlurą.

I dlatego też uważamy, że nietylko w zewnętrznym wyglądzie, ale także i w wewnętrznym urządzeniu Grodów Czerwieńskich muszą być interesy pol-

skiej ludności należycie zabezpieczone. Muszą one być zabezpieczone w Konstytucji, muszą być w ustawach wyborczych do Sejmu i ciał samorządowych. Tutaj muszę w imieniu prawdy stwierdzić, że p. poseł Putek, jako referent, nie ma prawa mówić, że wszystkie stronnictwa, po za stronnictwem B. B., dążą do załatwienia ustaw samorządowych dla Małopolski. My oświadczamy z tej trybuny, że jeżeli chodzi o Grody Czerwieńskie, będziemy wszystko robili, ażeby ustawy, niezabezpieczające ludności polskiej, dla Małopolski Wschodniej nie obowiązywały. Proszę Panów, my nie możemy ze względu na zasługi i ofiary tamtejszej ludności dopuścić do tego, ażeby na terenie tych ziem nie było należytego zabezpieczenia naszego polskiego stanu posiadania.

Naród polski, będący gospodarzem tej ziemi, nie chce krzywdzić nikogo, chcemy razem zasiać w radach gminnych i powiatowych. Interesy ludności polskiej, nawet tam, gdzie w minimalnym procencie ludność polska się znajduje, muszą być należycie zabezpieczone. To jest nasze wyraźne stanowisko. Wysoki Sejmie, nie zapominajmy o tem, że kiedy się o tych sprawach mówiło na komisji, rząd stanowiska nie zajął, że dotychczas te ustawy o samorządzie nie opracował. Rząd powinien także zrozumieć, że jest rzeczą niedopuszczalną, ażeby w państwie polskim ludność polska na tych ziemiach, gdzie sama walczyła o przynależność ich do Polski, przedewszystkiem w 1918 roku, miała tam mniejsze prawa, niż miała za czasów zaborców. (P. Chrucki przezywa).

Zaznaczając tu wyraźnie nasze stanowisko, dążymy do zgodnego współżycia obu ludności, zamieszkujących tę ziemię od setek lat, uważamy jednak, że niewolnikami ludności, która ma być prowadzona przez prowodyrów ukraińskich, nie będziemy.

P.P.S.-lewica oskarżona o zdradę główną

22 członków na ławie oskarżonych w Sosnowcu — Demonstracje komunistyczne

Warszawa, 12. 2. (Tel. wł.). Wczoraj rozpoczął się w Sosnowcu proces przeciwko 22 członkom P. P. S.-lewicy z b. generalnym sekretarzem Andrzejem Czumą na czele, oskarżonym o zdradę główną. Gdy Czuma wszedł na salę i zasiadł na ławie oskarżonych, pojawiły się głosy: Precz z Czumą, prowokator i zdrajca!

Czuma do winy się przyznaje, oświadcza, że partja P. P. S.-lewicy była subwencjonowana przez partję komunistyczną i pobierała miesięcznie 4 tys. zł. Czuma sam otrzymał jednorazowo od członka centralnego komitetu partji komunistycznej 14 tys. zł, a Jankowski 7 tys. Następnie zeznaje, że komuniści zwrócili się do niego z propozycją, ażeby P. P. S.-lewi-

ca współpracowała z komunistami. Stąd też w piśmie wydawanem przez P. P. S.-lewicę były artykuły nadsyłane przez komunistów z Warszawy i Gdańska. Wspólnie z komunistami urządzano listy wyborcze do Sejmu i organizowano strajki. Gdy Czuma sprzeciwił się ścisłemu kontaktowi z komunistami, zaczął tracić zaufanie u swoich towarzyszy.

Do Sosnowca przybyło 3 posłów komunistycznych, którzy chcieli urządzić wiec przed sądem i na dworcze, ale wszędzie policja konna ich rozgoniła. Wówczas pojechali tramwajem do Dąbrowy Górniczej i tam chcieli urządzić wiec przed Hutą Bankową, ale policja do tego nie dopuściła. (w)

O naszą flotę wojenną i lotnictwo

Z przemówienia posła prof. dr. Stefana Dąbrowskiego na plenum Sejmu

Czytelnikom naszym znane są już wywody posła prof. Stefana Dąbrowskiego, z Klubu Narodowego, wygłoszone w sejmowej komisji budżetowej w dyskusji nad budżetem ministerstwa spraw wojskowych. Wywody te powtórzył pos. Dąbrowski w dn. 7 b. m. na plenum Sejmu, dorzucając do nich szereg uwag, przepojonych troską, a dotyczących naszej siły zbrojnej.

Mówca stwierdza, że w zakresie uzbrojenia na morzu, plan budowy floty morskiej, ustalony w r. 1924, został wykonany tylko w jednej trzeciej. Zamiast 9-ciu łodzi podwodnych i 5 kontrtorpedowców, mamy 2 kontrtorpedowce i 3 łodzie podwodne, a zamówienia na dalsze 6 łodzi zostały zaniechane. Wobec tego dotychczasowe dzieło pójdzie na marne, jeżeli nie będzie stanowiło dalszego programu.

„Spójrzmy na planowe zbrojenia Niemiec — mówił pos. Dąbrowski — niemal urzędowo wymierzone przeciw Polsce i jej dostępowi do morza, a wówczas ujrzymy bezpamiętność i bez troskę o siłę naszą na Bałtyku”.

Państwo zainwestowało w budowę portu, rozbudowę kolei, w polską flotę handlową około 375 milionów, a przez tę inwestycję, dzięki której mogliśmy przewieźć przez własny port 25 milionów tonn towarów, państwo zaoszczędziło w swym bilansie płatniczym sumę 625 milionów złotych. Czy dla ochrony tej polityki morskiej,

która dopiero jest w zacczątku, nie jest potrzebna flota wojenna? A jeżeli żadnych wątpliwości pod tym względem niema, to budowa floty nie może być wykonywana dorywczo.

Program floty wojennej powinien być uchwalony jako ustawa, co nietylko umożliwi uniknięcie fałszywych wydatków, lecz nadto przez systematyczny wysiłek finansowy stanowi realny wyraz troski rządu i społeczeństwa o zachowanie dostępu do morza. Tymczasem p. wiceminister Konarzewski, przemawiając na komisji w imieniu ministra spraw wojskowych, ustawy o rozbudowie floty i tym razem nie zapowiedział.

W zakresie lotnictwa budżet preliminarne o półtora miliona mniej niż w roku ubiegłym — i to wtedy, gdy kraje ościenne broń napowietrzną energicznie rozwijają, a lotnictwo cywilne traktują z punktu widzenia potrzeb wojskowych. O programie na dłuższą metę w tym zakresie i o współpracy z Sejmem w organizacji lotnictwa nie usłyszeliśmy nic pozytywnego od przedstawiciela ministerstwa spraw wojskowych.

Zatem — stwierdził mówca — na trzech przykładach: organizacji obrony państwa w czasie wojny i pokoju, ustroju władz wojskowych, programu rozwoju marynarki i spotęgowania lotnictwa po 3 latach rządów pomajowych widzimy po chwilowym rozmachu, zastój i brak twórczych pierwiastków.

W końcu dyskusji nad budżetem M. S. Wojsk zabrał ponownie głos pos. Dąbrowski i oświadczył:

„Z powodu obniżenia funduszu dyspozycyjnego do wysokości 6 milionów, a więc do tej samej wysokości, jak w zeszłym roku, zarzucił p. pos. Kościakowski Klubowi Narodowemu i tej Wysokiej Izbie, że nie chce dawać środków na obronę Państwa. Muszę stwierdzić z tej wysokiej trybuny, że wydajemy blisko 37 proc. budżetu na obronę państwa i ten fakt jest najlepszym wyrazem patriotyzmu Sejmu polskiego. Mogę powiedzieć, jako członek komisji wojskowej, zasiadający po raz trzeci w tej wysokiej izbie, że niema tak wielkiej sprawy i tak wielkiej ofiary w zakresie obrony Państwa, która gdy jest umotywowana należyte nie byłaby uchwalona przez Sejm. Wszelkie zarzuty patriotyzmu z powodu nieuchwalenia 8-io milionowego funduszu dyspozycyjnego i zredukowania go z powodów umotywowanych do wysokości 6 milionów są niedopuszczalne nietylko ze strony pos. Kościakowskiego, ale także ze strony p. ministra spraw wojskowych”.

Kryminalista

prezesem B. B.

W „Sowie Pomorskiej” czytamy: „Niejednokrotnie wskazywano już na to, że działaczami B. B. są często indywidua zpod ciemnej gwiazdy, które same nurząc się w błocie, chcą innych umoralniać”.

„Podobny wypadek zaszedł w Działdowie, gdzie podczas wyborów do Sejmu występował na rzecz 30-ki niejaki p. Jabłoński, który dobił się w „sanacji” stopnia prezesa tutejszego koła B. B.”

Podczas ostatnich wyborów do rady miejskiej p. Jabłoński utworzył listę nr. 4 i z tej listy wszedł jako radny do rady miejskiej. W czasie akcji wyborczej zjednoczone listy nr. 2, 5 i 6 wydały wspólną odezwę przeciwko p. W. Jabłońskiemu, zarzucając mu ni mniej ni więcej, jak tylko to, co następuje:

„Ze p. Jabłoński, czolowy kandydat listy nr. 4 był skazany:

„1) wyrokiem sądu pow. w Brodnicy w roku 1906 z par. 223 a k. k. na grzywnę 150 mk lub 10 dni więzienia;

„2) wyrokiem izby karnej w Brodnicy z dnia 3. 10. 1912 r. na 9 miesięcy więzienia i 1000 mk lub 100 dni więzienia za oszustwo;

„3) wyrokiem sądu powiatowego w Działdowie w roku 1913 na 4 tygodnie więzienia za kradzież;

„4) wyrokiem izby karnej w Niborku z dnia 26. 9. 1919 r. na 7 tygodni więzienia za kradzież;

„5) wyrokiem sądu pokoju w Działdowie w roku 1922 na 100 mk grzywny za występki;

„6) wyrokiem sądu powiatowego w Działdowie z dnia 24. 7. 1923 r. na grzywnę 20.000 mk lub więzienie po 150 mk za jeden dzień za występki.

„P. Jabłoński po wydaniu tej odezwy dał słowo honoru, że skoro przejdzie jako radny, to ustąpi miejsca swemu następcy i że urzędu radnego miasta piastować nie będzie.

„Przyrzeczenia p. J. nie dotrzymał, wobec czego radni miasta Działdowa zaraz na pierwszym posiedzeniu rady w dniu 5 stycznia 1930 r. stwierdzili, że p. Jabłoński podstępnie nadużył zaufania wyborców, i dlatego oświadczyli, że nigdy nie będą uważali p. J. za swego koleżę, — a zarazem piętnują tego rodzaju postępek.

„Opinia oczekuje teraz oświadczenia centrali B. B. w Toruniu oraz innych czynników miarodajnych.

„Spodziewać się należy, że centrala w Toruniu spowoduje swojego prezesa do złożenia podstępnie zdobytego mandatu i każe mu się usunąć wogóle w zacisze domowe”.

Pierwszy ślub w Mieście Watykańskim

(KAP) Dnia 30 stycznia rb. w watykańskim kościele parafjalnym św. Anny odbył się pierwszy ślub od czasu przywrócenia państwa papieskiego. Po mszy św., której wysłuchała młoda para, proboszcz watykański, jeden z ojców augustjanów, odczytał telegram gratulacyjny Ojca św. Nowożeńcy otrzymali podarek w postaci książki p. t. „Żywot Pana Jezusa” i Piśma św. Podarek ten będą oddać o trzymywali wszyscy obywatele watykańscy, którzy wstępują w związek małżeński.

Stosunek władz państw. do Kościoła katolickiego w świetle dokumentów

(KAP) Otrzymałmy odpis dokumentu, który zresztą potwierdza naszą dotychczasową opinię o stosunku władz do Kościoła katolickiego. Przytaczamy go dosłownie:

„Ministerstwo Reform Rolnych
Departament Urzędów Rolnych
W sprawie wydziałania gruntów na cele społeczne.
L. dz. 317.

Warszawa, 9. VII. 1929 r.
Do wszystkich O. U. Z.

„Po przeprowadzeniu z ministerstwem pracy i opieki społecznej korespondencji w sprawie wydziałania gruntów zgromadzeniom religijnym na cele opieki społecznej, pan minister pracy i opieki społecznej pismem z dnia 13. 6. r. ub. nr. 2946/O 11 cofnął aprobaty wszystkich wniosków, dotyczących wydziałania gruntów zgromadzeniom religijnym na cele opieki społecznej.
„Z uwagi na powyższe ministerstwo re-

form rolnych poleca pozostawić bez uwzględnienia zarówno zgłoszone, jak i zgłaszane wnioski o wydzielenie gruntów zgromadzeniom religijnym na cele opieki społecznej”.

Z tego dokumentu widać, że w stosunku do zgromadzeń zakonnych, które w pracę społeczną wkładają tyle poświęcenia i bezinteresowności, stosuje się prawa wyjątkowe. Organizacje świeckie mają otrzymywać całe ośrodki i majątki ziemskie, zgromadzenia zaś zakonne pod tym względem stawia min. pracy i op. społ. poza nawias praw obywatelskich. Cóż dziwnego, kiedy w ministerstwie pracy i op. społ. rządzą dygnitarze w rodzaju p. Zygmunta Dworżańczyka, dyr. dep. ogólnego, o którym donosiła prasa, powołując się na kalendarz masonski, że jest sekretarzem gener. loży Wielkiego Wschodu w Polsce.

O zdrowiu moralnym młodzieży

Otrzymujemy następujące oświadczenie:

„Szerog faktów, jakie zaszły w ostatnich czasach na terenie szkół, oraz niektóre wystąpienia kierowniczych sfer oświatowych w dziedzinie wychowania musiały wywołać w szerokich kołach rodziców duży niepokój i troskę o przyszłość szkolnictwa polskiego oraz o kierunek, w jakim by miało pójść wychowanie młodzieży polskiej pod względem religijnym i narodowym.

„Zjednoczenie Zrzeszeń Rodzicielskich w Polsce”, jako przedstawicielstwo szerokich kół rodziców, nie mogło pozostać obojętne na te wysoce niebezpieczne z punktu widzenia przyszłości kraju przejawy. Każdy z nich był w łonie centralnej organizacji należycie przedyskutowany i oceniony. Jednakże teren i okoliczności, w jakich miały miejsce owe fakty w szkołach i wystąpienia czynników oświatowych, posiadające nieraz wyraźny charakter polityczny, sprawiały, że „Zjednoczenie” nie chciało wypowiadać się publicznie, a to z obawy, aby nie było pomówione o działalność polityczną, od której jest w istocie dalekie.

„To też w pracy swej zarząd „Zjednoczenia Zrzeszeń Rodzicielskich” obrał drogę bezpośredniego porozumie-

wania się z władzami oświatowymi i w rozmowach z nimi niejednokrotnie przedstawiał i uzasadniał stanowisko rodziców.

Ostatnie jednakże zarządzenie władz oświatowych, zalecające odczyty dla młodzieży szkolnej p. Juljusza Kaden - Bandrowskiego, zbyt głęboko sięga w dziedzinę uprawnień rodziców, nie mogących zrzec się wydatnego głosu w zakresie wychowania swych dzieci na terenie szkoły, a w szczególności poza szkołą, aby wystarczyło tu mogło bezpośrednie wystąpienie do pana ministra, które nie dało zresztą żadnego rezultatu. Rodzice polscy stanowczo nie życzą sobie, aby dzieci ich uczęszczały na odczyty prelegentów, którzy ze względu na swój poprzedni dorobek literacki i wystąpienia publiczne, są najmniej powołani na duchowych kierowników młodzieży.

„Dlatego tym razem zarząd „Zjednoczenia Zrzeszeń Rodzicielskich w Polsce” uważa sobie za ciężki, ale poczuciem obywatelskim podyktowany obowiązek na drodze odwołania się do opinii publicznej zaznaczyć swe stanowisko w tej nad wyraz bolesnej sprawie.

Warszawa, dnia 5 lutego 1930 r.

„Zarząd Zjednoczenia Zrzeszeń Rodzicielskich w Polsce”.

Przeciw „martwym tradycjom” narodowym i religijnym

Jeszcze Łowicz

W sprawie słynnej konferencji w Łowiczu, gdzie ujawniły się tak jaskrawo pod auspicjami ministerjum oświaty dążności przeciwne religii, zamieszcza „Robotnik” uwagi jednego z lewicowych uczestników tej konferencji, który zajmuje się raczej zagadnieniami kultury ludowej, ale na wstępie krótko streszcza przebieg w sposób następujący:

„Konferencję tę zorganizowało Ministerjum Oświaty przez swój wydział oświaty pozaszkolnej, zapraszając na nią przeszło sto osób z grona pracowników oświatowych, profesorów uniwersytetów i innych uczelni, oraz urzędników ministerjalnych. Na konferencji był w pierwszym dniu obecny p. minister Czerwiński, który, po zagajeniu obrad, oddał przewodnictwo p. Godeckiemu, naczelnikowi wydziału ministerjum oświaty.

„Z przemówień różnych referentów, przemówień bardzo górnolotnych, których tu streszczać obecnie nie mamy zamiaru, wysunęły się dwie zasadnicze tezy: czy w Polsce wśród ludu należy szerzyć kulturę dawną, szlachecką, czy też iść do ludu z kulturą nowoczesną? Jednakowoż zwolennicy tych też, ani jedni, ani drudzy, nie potrafili sformułować praktycznego stosowania swoich poglądów.

„Wyrazicielem kierunku kultury dawnej, szlacheckiej był na konferencji prof. Limanowski, mówiąc: „Kultura to kwiat i stosunek do Boga. Jeżeli była twórczość dawniej, to tylko dlatego, że ludzie tworzyli dla Boga. Przeszłość istnieje w nas, nie można jej zatrzeć. Destrukcją jest zacieranie przeszłości” i t. p.

„P. Maj ze Związku Nauczycielstwa Szkół Powszechnych wypowiedział się przeciwko idealizowaniu kultury szlacheckiej, dowodząc, że kulturę szlachty tworzyła, opierając się na strasznym wyzisku chłopów i na ich poniżeniu.

„P. Zutyl ze Związku Młodzieży Wiejskiej wywodzi prof. Limanowskiego na-

zwał „krzykiem umierającej szlacheckiej kultury”, twierdząc, że dzisiejsza wieś tej kultury nie chce i że tworzy własną nową kulturę.

P. Radwan, naczelnik wydziału ministerjum, przestrzegając przed powrotem do martwych tradycji, płynących bądź z form narodowych, bądź z religijnych.

„P. Dec, kierownik oświaty pozaszkolnej ministerjum, ostrzegając przed budowaniem kultury na podstawach religii chrześcijańskiej powiedział: „Religia chrześcijańska stała się narzędziem wojny. Mówić o tem wiele nie można, gdyż artykuły kodeksu karnego zamykają nam usta. Religii nie należy łączyć z Kościołem i z tem, co z tych kościołów płynie”.

„Jeden tylko referent p. Solasz, kierownik uniwersytetu ludowego w Szycach, jasno przeciwstawił sztucznej i fałszywej kulturze szlacheckiej zdrową duchową kulturę chłopów.

„W wyniku tych wszystkich przemówień można stwierdzić, że prawie wszyscy mówcy, za wyjątkiem prof. Limanowskiego, dowiedli, że rola szlachty i kleru w kierunku oddziaływania kulturalnego na lud już się skończyła, i że do roli tej te czynniki już nie powrócą”.

Sprawozdanie to, podane z lewicy, jest cennym uzupełnieniem sprawozdania, które podała Kat. Agencja Prasowa. W Sejmie p. min. Czerwiński usiłował przedstawić sprawę w odmiennym świetle, w rzeczywistości jednak doszedł tylko do potwierdzenia prawdziwości sprawozdania Kat. Agencji Prasowej. W szczególności mówił p. minister o przemówieniu p. Deca jako broniącym religii, ale nawet to, co sam przytoczył z tego przemówienia, udawało, że p. Dec odcinał swoje pojmowanie religijności od Kościoła. Obecne sprawozdanie w piśmie P. P. S. potwierdza prawdziwość sprawozdania Kat. Agencji Prasowej.

Premjer w szopce

Warszawa, 12. 2. (AW) Na wczorajszym przedstawieniu satyrycznej szopki politycznej był premjer Bartel z adjutantem Zaćwilichowskim. W szopce tej występują premjer i jego adjutant,

Agitacja komunistyczna wśród bezrobotnych

Komuniści, usiłują od dłuższego już czasu wyzyskać bezrobotnych dla swych celów, by odbić straty partyjne doznane w ostatnim czasie. W tym celu np. wczoraj usiłowali popołudniu zwołać wiec na placu Bernardyńskim. Władze odmówiły pozwolenia, mimo to jednak komuniści, zaangażowali wśród bezrobotnych ulotkami, rozdawanymi m. in. przed Państw. Urzędem Pośrednictwa Pracy.

Około godziny 17 w pobliżu placu Bernardyńskiego, na Wielkich Garbarach, w pobliżu ulic Wszystkich Świętych, Za Bramką i innych zaczęły się gromadzić grupy zwłaszcza młodszych i niedoświadczonych bezrobotnych, kierowanych na plac Bernardyński przez agitatorów komunistycznych. Policja odgrodziła plac Bernardyński silnym kordonem, a wobec napierającego tłumu uczuła się wkrótce zniewolona do zepchnięcia tłumu ulicą Zieloną i Długą, a następnie Strzelecką na plac Świętokrzyski. Wobec ponownego gromadzenia się bezrobotnych na placu Bernardyńskim policja usiłowała ponownie rozprószyć tłum, który wobec tego zajął Zielone Ogródki. Wkrótce, powstało tam zbie-

gowisko około półtora tysiąca ludzi, zajmujące w dodatku postawę w stosunku do policji wrogą i zaczepną. Wobec tego policja zaszarżowała i rozpedziła tłum w kierunku placu Świętokrzyskiego i ul. Półwiejskiej, rozpraszając ostatecznie demonstrantów.

Zajścia te, które wywołały widoczne podniecenie nieorientującej się przypadkowej publiczności, zostały zlikwidowane po przeszło godzinie trwających utarczkach policji z bezrobotnymi. Nie powiodły się też próby, czynione przez komunistycznych agitatorów, skupienia większej ilości bezrobotnych w pobliżu Bramy Dębińskiej.

Należy zauważyć, że w nieobliczalną akcję, mającą na celu stworzenie odpowiedniego terenu dla „roboty” komunistycznej, wciągali agitatorzy komunistyczni przede wszystkim młodzież robotniczą i wyrostków, nie zdających sobie nawet w przybliżeniu sprawy z przykrych następstw takich awantur. Aresztowań nie było, przytrzymało jedynie 5 osób, które nie reagowały na wezwanie rozejścia się. (k)

O Polsce i państwach bałtyckich

Paryż, 12. 2. (PAT) „Journal des Debats” zaznacza, że Francja może się cieszyć z zacieśnienia stosunków między Polską a państwami bałtyckimi. Zbyt mało uwagi skierowane było dotąd na te państwa, chociaż prowadzą one politykę we wszystkim zgodną z widokami Francji. W chwili, gdy konferencja londyńska dyskutuje nad tonażem i nad kalibrem armat, należy pomyśleć, co nastąpiłoby na morzu Bałtyckim, gdyby zbrodnicze umysły wywołały w Europie nową zawieruchę wojenną, lub conajmniej zatarg zbrojny między Polską i Niemcami, do którego wciągnięta została by i Francja. Na swojej granicy zachodniej unieruchomiłaby Polska więcej wojsk niemieckich, niż to u-

czyniły wojska rosyjskie w sierpniu i wrześniu 1914 r. Prusy Wschodnie byłyby oddane na łaskę i niełaskę Polski. Co się tyczy Litwy, to szkodliwe jej zamiary mogłyby być zażegnane wystąpieniem Łotwy w sojuszu z Estonją. Na wschodzie zaś — jeżeli Rosja wystąpi, — to państwa bałtyckie powołane będą jeżeli nie do wystąpienia z pomocą zbrojną, to w każdym razie do okazania Polsce i jej sojusznikom wielu usług. Porty w Rewlu, (Tallinie) i Rydze odegrają ważną rolę.

Anglja zdaje sobie z tego sprawę i usiłuje utrzymać jaknajlepsze stosunki z Estonją i Łotwą. Interesy Francji wcale nie są temu przeciwnie.

Stronnictwo Narodowe w Kościanie

Dnia 9 bm. w Hotelu Victoria w Kościanie odbyło się walne zebranie miejscowego Koła Stronnictwa Narodowego. Obradom przewodniczył prezes p. Feliks Makowski. W dyskusji nad sprawozdaniami przemawiał przedstawiciel Str. Nar. p. Kawecki z Poznania, dając wskazówki, jak należy zorganizować pracę w Kole. Do zarządu wybrano po części ponownie: prezesem p. F. Makowskiego, zast. prez. p. aptekarza Leszczyńskiego, sekretarzem p. Fr. Stróżyka, zast. p. M. Fischbacha, skarbnikiem p. Wojterskiego, ławnikami pp. J. Wypycha, M. Wyrzykowski i J. Urbańskiego, do komisji rewizyjnej wybrano pp. Klusaka i Tadeuszaka.

Ks. dr. Kubik z Konojadu wygłosił następnie będący na czasie referat o bilansie handlowym i płatniczym. Przy tej sposobności mówca rozwiódł się szerzej także o naszym położeniu gospodarczym.

Z różnych stron Polski

Niezwykła zemsta zawiedziona

Niekiedy nienawiść kobieca wymyśli zemstę, od której kędziory na głowie się podnoszą. Doświadczył tego na sobie so-

lidny, niekarany przez nikogo i cieszący się na ulicy Żelaznej w Warszawie bezkonkurencyjnym poważaniem właściciel konfekcji męskiej, żeńskiej i nijakiej p. Henryk Butterfas. Miał on kiedyś narzeczona o czarnych oczach, czarnych lokach i czarnej jak sadza duszy, z którą po pewnym czasie jednak zerwał stosunki.

W sobotę rano, przyszedłszy do sklepu, zastał p. Henryk Butterfas na drzwiach napis, który go przemienił w twarde słup kamienny.

Przetarł oczy, podniósł powieki i przerażony czytał: „B. P. Henryk Butterfas” kawaler, lat 30, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach zmarł nagłą a niespodziewaną śmiercią dnia 7 lutego b. r. O dniu pogrzebu nastąpią specjalne zawiadomienia. Magazyn chwilowo zamknięty. — Przyszedłszy po długim zamroczeniu do przytomności pobiegł nieboszyk pędem na policję, aby stwierdzić, że żyje i wnieść skargę na mściwą eksnarzeczona.

Nowy skażony spirytus

Jak się dowiadujemy, Państwowy Monopol Spirytusowy ma zamiar wypuścić w najbliższym czasie na rynek nowy skażony spirytus. Spirytus ten skażony będzie olejkami krotonowym, specjalnie zjadliwym, powodującym bardzo przykre następstwa w razie wypicia.

Nowy denaturat uniemożliwi zupełnie używanie go do celów zwykłej konsumcji. Dyr. Państw. Monopoli Spirytus. uprzedzi szeroką publiczność o przykrych skutkach używania tego denaturatu do picia, ujawniając fatalne skutki przekroczenia zakazu.

Stronnictwo Narodowe

Koło św. Łazarz

Zebranie miesięczne Koła Stronnictwa Narodowego dzielnicy Łazarz odbędzie się w piątek, dnia 14 lutego r. b. o g. 8. wieczorem w sali Polskiego Związku Kolejowców, ul. Spokojna nr. 24.

Referat o aktualnych zagadnieniach politycznych wygłosi p. dyrektor Józef Kawecki.

Na zebranie to zaprasza wszystkich członków i sympatyków

Zarząd,

Koło Jeżyce

Miesięczne zebranie odbędzie się dnia 14 b. m. o godz. 8-mej wieczorem w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego nr. 18. Na porządku obrad referat p. red. Powidzkiego o temat:

Znaczenie polityczne naszego dostępu do morza

Szanownych członków i sympatyków niniejszym uprzejmie zapraszamy

Zarząd Koła Jeżyckiego.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Do prastarej punickiej stolicy

Pielgrzymka polska na międzynarodowy kongres eucharystyczny w Kartaginie

Pielgrzymka polska na międzynarodowy kongres eucharystyczny w Kartaginie.

Kancelarja Prymasa Polski organizuje tę pielgrzymkę i już od szeregu tygodni czyni starania, by wszystko wypadło jak najlepiej. W tym celu całą akcję powierzono ks. dyr. Czyżewskiemu, który pod tym względem ma duże doświadczenie. Zainteresowanie pielgrzymką jest znaczne, a zgłoszenia i zapytania nadchodzą ze wszystkich stron Polski i z zagranicy.

Pierwotnie planowano zwiedzić Paryż, a następnie Marsylię poczem okrętem udać się do Tunisu. Obecnie zamiar ten uległ zmianie. Chodzi bowiem o to, ażeby przed Kartaginą zwiedzić jeszcze wieczne miasto Rzym, gdzie Ks. Kardynał Hlond Prymas Polski przedstawi pielgrzymkę Ojcu Św. oraz odprawi 3 maja uroczyste nabożeństwo. W Rzymie przyłączy się większa liczba duchowieństwa w czem kilku biskupów.

Pielgrzymka wyruszy około 26 kwietnia z Katowic (punkt zborny), a powraca około 17 maja. Po drodze zwiedzą Wenecję, Florencję, Rzym, Neapol i Palermo, a w Kartaginie zatrzyma się 5 dni. Stąd uczestnicy mogą brać udział w wycieczkach nad wybrzeżem Afryki do Constantine, Bone i Algieru za osobną opłatą.

Koszty uczestnictwa w pielgrzymce wynosić będą około 1600 zł. Przy zgłoszeniu należy przekazać najpóźniej do 1 marca r. b. kwotę 1000 zł do Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu na konto „Pielgrzymka do Kartaginy”; resztę trzeba wpłacić najpóźniej 1 kwietnia b. r. Kwota 1600 zł

obejmuje: przejazd z Katowic do Kartaginy i z powrotem według programu z całkowitem utrzymaniem, hotele, autocary przy objazdach, statek w Wenecji na Lido, ubezpieczenie i transport bagażu, oraz przewodnicy. Wszyscy uczestnicy pojadą drugą klasą.

Kancelarja poczyni starania o uzyskanie ulgowych paszportów za opłatą 21 złotych, oraz o potrzebne wize zagraniczne. Po załatwieniu kwestyj ulgowych paszportów każdy uczestnik postara się o paszport w swym komisarjacie wzgl. starostwie i prześle go natychmiast do kancelarji prymasowskiej w Poznaniu celem uzyskania wiz zagranicznych.

Można zabrać albo jeden kufer średniej wielkości, albo dwie mniejsze walizki. Odłączanie się względnie przyłączanie do Pielgrzymki może nastąpić tylko w wyjątkowych wypadkach. Sprawę tę należy jednak podać najpóźniej do 1 marca b. r. Aparaty fotograficzne można zabrać ze sobą.

W kongresie w Kartaginie (trwa od 7 do 11 maja) biorą udział wszelkie narodowości podzielone na sekcje. Sekcją polską kieruje ks. Paweł Sapieha z Siedliska pod Rawą Ruską.

Ponieważ w okresie przygotowania mogą zajść jeszcze zmiany — przeto i program pielgrzymki ulec może zasadniczym zmianom, ale o wszystkim w czas każdy zainteresowany zostanie poinformowany. Ze względu na wielką liczbę uczestników, którzy wezmą udział w kongresie, pielgrzymi będą częściowo musieli prawdopodobnie zamieszkać w czasie kongresu na okolicie. (z)

Która godzina?...

Skazanie bezczelnego złodzieja

Do rzędu sprytnych zawodowych złodziei należy niejaki Jan Wawrzyniak, który nieraz już miał do czynienia z sądem. Był to „specjalista”, bowiem szczególną słabość miał do zegarków, które po mistrzowsku wprost umiał kraść. Zwyczajem jego było — gdy już upatrzył sobie ofiarę — wmówić dawną znajomość i od razu zawiązać przyjaźń. Zaczepiony przechodzień nie przypuszcza naturalnie, że ma do czynienia z wyrafinowanym typowym złodziejem i wdaje się w rozmowę. Zadaniem opryska było zjednać sobie całkowite zaufanie, co mu się też znakomicie udawało. W pewnym momencie na mniej ludnej ulicy pytał: „przepraszam, która godzina?...” Gdy nie przeczuwający nic złego towarzysz dobywał zegarka, Wawrzyniak błyskawicznie brał go do ręki i wyrwawszy uciekał. Nim okradziony opamiętał się — złodzieja dawno już nie było. Ostatnio Wawrzyniak okradł w ten sposób dwóch starszych panów, lecz na krzyk jednego został przyłapany i odprowadzony na policję.

Na rozprawie sądowej wykazało się, że Wawrzyniak za tego rodzaju przestępstwa był już kilkakrotnie karany. Oskarżony posiadał jeszcze tyle tupetu, że nie przyznał się do winy chociaż udowodniono mu ją. Trybunał skazał Wawrzyniaka z parag. 244 k. k. na rok i 4 miesiące ciężkiego więzienia. (z)

KALENDARZYK

Środa, 12 lutego 1930.

Słońce: wschód 7.17; — zachód 16.58; — długość dnia 9 godz. 41 min.
Księżyc: wschód 15.28; — zachód 7.27; — przed pełnią

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana — 1 st. C., pochmurno wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 761 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 1 st. C., najniższa — 1 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: Wczoraj + 0.68 m., dziś + 0.60 m.
Kal. rz.-kat.: Eulalja P.; jutro Juljan M.
Kal. słow.: Radzyn Św.; jutro Jordan Św.

Wystawy

Salon Wlkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl. Wolności 14a, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15.

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15.

Publiczna wypożyczalnia książek Czytelni dla Kobiet przy ul. Kantaka 8-9. II ptr., otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19. Opłata miesięczna 2 zł.

Biblioteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12—1 i od 4—7, w soboty od 12—3. Kaucja zł 3,00. Abonament zł 1,80. Wpis zł 0,50.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31 — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka św. Łazarza, ul. Strusia 9.
Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał p. Alfons August Wandtke z Olpucha w woj. pomorskiem a dyplom nauk prawnych z tytułem magistra praw uzyskał p. Stanisław Majcherekiewicz z Koźmina w woj. poznańskim.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Zebrań plenarne A. K. 111** odbędzie się dnia 13 bm. o godz. 20 w Collegium Medicum w sali Patologii ogólnej, I ptr. lewo. Referat wygłosi kol. Zabrocki „Historja polityczna Indyj”. Obecność członków obowiązkowa, goście mile widziani.

— **Z Stow. Urzędników Komunalnych.** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 14 bm. o godz. 18 na sali p. Jarockiego, przy ul. Maształarskiej 8a. Goście i sympatycy mile widziani.

— **Koło Tow. Neofilologicznego.** Dnia 14 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali 19 Collegium Minus zebranie organizacyjne nauczycieli języków nowożytnych wszystkich szkół poznańskich (powszechnych, średnich ogólnokształcących, wydziałowych i seminarjów nauczycielskich) celem utworzenia poznańskiego „Koła Tow. Neofilologicznego”. Zebranie to odbędzie się z współudziałem pp. profesorów Uniwersytetu Poznańskiego. Komitet organizacyjny uprasza wszystkich pp. nauczycieli(ki) o jak najliczniejsze przybycie.

— **Z Tow. Młodych Przemysłowców.** Skarbnik Funduszu Zapomogowego St. Maliński podaje do wiadomości, iż inkasenci rozpoczynają składkowanie na nową serję 34 tj. od 166 do 170 wypadku. — Składki uiszczać można także na zebraniu lub u skarbnika przy ul. św. Wojciecha 2a. Obecny wypadek 165.

Posel dr. Stefan Dąbrowski, który świeżo przemawiał w Sejmie przy budżecie ministerjum spraw wojskowych.

Roczne walne zebranie członków Funduszu Zapomogowego odbędzie się w czwartek, 20 bm. o godz. 20 w wielkiej sali p. Jarockiego przy ul. Maształarskiej 8a. Drukowane sprawozdania można odebrać od soboty, 15 bm. u prezesa J. Zablockiego, ul. Wodna 2 lub St. Malińskiego, św. Wojciech 2a, lub Wł. Wilaka, ul. Podgórną 10 oraz w niedzielę przed zebraniem w bibliotece towarzystwa w godzinach urzędowania.

ZYCIE SOKOLE

— **Żeńskie Tow. Gmn. „Sokół” Poznań XV (Śródka)** urządziła dnia 15 bm. o godz. 20 w sali Domu Katolickiego na Śródcie zabawę karnawałową z rozmaitemi niespodziankami, na którą zaprasza wszystkie drużyny i druhow oraz zaproszonych gości.

— **Tow. Gmn. „Sokół” w Rogoźnie** urządziło w sali Hotelu Centralnego przedstawię amatorskie. Odegrano trzyaktową komedię p. t. „Maż z grzeczności”. Amatorzy wywiązały się z swego zadania doskonale, za co zostali nagrodzeni niemiłkającymi oklaskami. Publiczność dopisała. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna. (rm.)

Przestrzegamy

naszych Interesentów przed wysyłaniem pieniędzy dla nas w listach, gdyż — jak z otrzymywanych reklamacyj wynika — listy takie wcale nas nie dochodzą lub też otrzymujemy je bez gotówki. Poczta nie odpowiada za pieniądze, wysyłane w listach, a nawet zabrania takiego sposobu przesyłania gotówki.

Wszelką należność dla nas należy przekazywać tylko na konto nasze w Pocztovej Kasie Oszczędności (P. K. O.) w Poznaniu nr. 200 149 (blankiet nadawczy kupić można na każdej poczcie za 5 groszy, porto nie opłaca się) lub przekazem pocztowym, którego opłata wynosi do 10 zł 20 groszy, do 25 zł 35 groszy.

Administracja.

WIECZORY, KONCERTY

— **Reunion artystów Teatru Polskiego.** Już w sobotę odbędzie się zapowiadana od dłuższego czasu zabawa artystów Teatru Polskiego, która stanie się niewątpliwie jedną z najliczniejszych rozrywek kończącego się wkrótce karnawału. A więc w sobotę z uderzeniem godziny 23 i pół wszyscy przyjaciele Teatru Polskiego oznaczają sobie niewątpliwie spotkanie w salach kawiarni p. Dobskiego. Zamówienia na stoliki napływają bardzo licznie, świadcząc wymownie o zainteresowaniu, jakie budzi zapowiedź tej sympatycznej zabawy.

— **Koncert Pierwszej Wielkopolskiej Orkiestry Banżyków H. C. P.** odbędzie się z okazji 50-lecia istnienia Towarzystwa Czytelni Ludowych w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 20 w auli uniwersyteckiej. — Występ Wielkopolskiej Orkiestry Banżyków H. C. P. budzi ogólne zainteresowanie. Program obejmuje 10 wybitnych pro-

U nerwowo chorych i cierpiących psychicznie, łagodnie działająca naturalna woda gorzka Franciszka Józefa przyczynia się do dobrego trawienia, daje im spokojny, wolny od ciężkich myśli sen. Doświadczenie słynnych neurologów wykazały, że używanie wody Franciszka Józefa jest nieodzownie wskazane nawet w najcięższych wypadkach cierpień mózgowych i mlecznocyfrowego. Żądać w aptek. nw 8828

dukcji, jest bardzo zajmujący i zasługuje na pełne poparcie już ze względu na piękny cel imprezy. Bilety do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego lub w biurze centralnem T. C. L., ul. Fr. Ratajczaka 16

— **I. Drużyna Wilków Morskich.** W sobotę, 15 bm. odbędzie się wieczorek taneczny w salach „Restauracji Zamkowej” dawn. Gospoda Polska, św. Marcin 40. Początek o godz. 20. Wstęp tylko za zaproszeniem.

— **Korpus podoficerski 15 pułku ułanów poznańskich** przypomina o swym balu, który odbędzie się pod protektoratem dowódcy pułku, p. płk. dypl. R. Dreszera dnia 16 bm. w salach Belwederu przy ul. Marsz. Focha. Na bal zaprasza się kolegów z rezerwy oraz sympatyków. Program zabawy będzie bardzo urozmaicony, gdyż komitet przygotowuje dużo niespodzianek. Przygrywać będzie znana orkiestra pułkowa w dwóch zespołach pod batutą kapelmistrza st. wachm. Mikołajczyka. Początek o godz. 20. Zaproszenia można otrzymać w kasynie podof. 15 pułku ułanów poznańskich.

— **Tow. Przemysłowców Poznań-Wilka** urządziła dnia 15 bm. w salach „Boulevard”, plac Nowomiejski 5, zabawę karnawałową, urozmaiconą szeregiem ciekawych i zabawnych niespodzianek. Przygrywać będzie doborowa orkiestra. Początek o godz. 19. Kto więc pragnie się dobrze zabawić, niech spieszy na zabawę karnawałową wildeckiego Tow. Przemysłowców.

— **Teatr Szkolny** (ul. Bukowska 16). W sobotę i niedzielę (15 i 16 bm.) celem uczczenia 10 rocznicy odzyskania morza urządził Teatr Szkolny wieczór przygotowany w sposób nader pomysłowy przez młodzież miejscowych uczelni. Wypelnia go recytacje, śpiewy i obraz sceniczny, przedstawiający hold, jaki cała Polska składa Bałtykowi. Początek o godz. 17.

PODZIĘKOWANIA

— **Z przedstawienia jasełek 400 zł** otrzymaliśmy za pośrednictwem O. Rajnora Gościńskiego dla ubogich na Miasteczku, za co niniejszym składamy serdeczne „Bóg zapłać!” — Tow. św. Wincentego a Paulo parafji św. Jana.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Za śp. Ks. Kardynała-Prymasa Edmunda Dalbora** odprawi jutro, w czwartą rocznicę jego zgonu, J. E. ks. biskup Dymek uroczyste nabożeństwo żałobne w Katedrze o godz. 8.45. Udział w nabożeństwie weźmie również J. E. ks. Kardynał-Prymas.

— **Koło Polonistów U. P.** ogłasza konkurs na utwory literackie treści satyryczno-humorystycznej. Wybrane utwory wejdą w skład programu „Żywiłowego dziennika”, który zostanie wygłoszony w pierwszych dniach marca. Wszystkich, którzy zamierzają w wyżej wspomnianym konkursie wziąć udział, prosimy o nadsyłanie utworów do dnia 1 marca br. w zamkniętych kopertach, zaadresowanych: Zarząd Koła Polonistów U. P., Poznań, Uniwersytet, Zamek. Do rękopisu należy załączyć kopertę, zaopatrzoną godłem utworu i zawierającą nazwisko i adres autora. Bliższych informacji udziela Koło Polonistów, Poznań Zamek pokój 15.

— **Do b. wychowanków salezjańskich.** W dniu 9 marca b. wychowankowie salezjańscy, mieszkający w Poznaniu i na Pomorzu, zamierzają na życzenie Sekretarjatu gen. B. W. S. w Warszawie założyć lokalne koło, obejmujące wspomniane dzielnice. Wszyscy B. W. S. z Poznania i Pomorza, czy to już należący do innych kół, czy też jeszcze niezrzeszeni, niech zechcą podać swe adresy do Zakładu Salezjańskiego w Poznaniu, przy ulicy Wronieckiej 9, zaznaczając, czy wezmą udział w zjeździe, czy tylko przystępują do nowego koła B. W. S. w Poznaniu, ale oświadczyć z różnych przyczyn przybyć nie mogą. „Rok beatyfikacyjny wielkiego Apostoła młodzieży — czytamy w apelu do B. W. S. — powinien skupić nas w zwartych szeregach pod sztandarem Błogosławionego Jana Bosko”.

— **Tępienie jastrzębi.** W celu zachęcenia myśliwych i amatorów do tępienia jastrzębi, które są ogromną plagą dla hodowców gołębi pocztowych, wznawia Szefostwo Inżynierji DOK VII. wypłatę premij w wysokości trzech złotych od każdego jastrzębia. Uprawniona do otrzymania premji jest ta osoba, która dostarczy zabitego lub żywego jastrzębia do Szefostwa Inżynierji O. K. VII w Poznaniu, plac Działowy 2, pokój 35, gdzie nastąpi również wypłata premji.

— **Uroczystość 10-lecia istnienia Zw. Pomocników Tapicerów-Dekoratorów**, połączona z uroczystością poświęcenia sztandaru odbędzie się dnia 23 bm. w kościele OO. Salezjanów.

Z Bractwa Kurkowego. Tegoroczne strzelanie Czwartkowego Klubu Zimowego rozpoczęła się w czwartek, dnia 13 bm. o godz. 2 popołudniu w strzelnicy na Szelagu. Warunki strzelania bardzo korzystne.

Biura Dyrekcji Ogrodów Miejskich przeniesiono do budynku gospodarczego palmiarni w Parku Wilsona. — Wejście znajduje się przy ul. Matejki (wjazd do zabudowań gospodarczych).

Tow. Pomocy Naukowej (ul. Strzelecka 3). Msza śp. za śp. Marię Sczaniecką odbędzie się dnia 13 bm. o godz. 10 i pół w kościele św. Józefa.

KRONIKA MIEJSCOWA

Z okazji koronacji Ojca św. odbyło się dziś o godz. 8,45 w Katedrze uroczyste nabożeństwo.

17 403 km. przebyli od dnia 20-go czerwca ub. roku dwaj członkowie przysposobienia wojskowego pp. sierż. rez. Michał Dworzecki z Wilna i sierż. p. w. Walecki z Poznania. Z pośród 16 uczestników, którzy wystartowali do do rocznego marszu dookoła Polski, wytrwali jedynie dwaj wyżej wymienieni, a reszta wycofała się. Wyruszywszy z Warszawy, udali się przez Poznań do Katowic. W dalszym ciągu minęli Kraków, Lwów, Stanisławów, Lublin, Brześć n. Bugiem, Wilno, Grodno, Grudziądz, Toruń, Bydgoszcz i stanęli dnia 12 bm. o godz. wójt do pierwszej w nocy w Poznaniu. Dotychczas pobili szesnoroczny rekord p. Gatylicza z Krakowa o 19 dni. W piątek prawdopodobnie wyruszą obaj w drogę powrotną do Warszawy.

Z targu. Dnia 12 b. m. na pl. Sapińskiego placono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 5,00—5,40 zł; masła mleczarskiego 6,00—6,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 2,40—2,50 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełnego 40 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,20 do 3,40 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,80—3,20 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; para kuropatów 6,00—7,00 zł; indyk 10,00—16,00 zł; królik 3,00—4,00 zł; zając 12,00—13,00 zł; za ryby: 1 kg. szczeniaka 4,40—5,00 zł; karpia 5,00—5,20 zł; lina 5,00—5,20 zł; karasia 1,60—2,00 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 3,00—3,60 zł; jarmużu 40 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 1,00 zł; 1 kg. brukselki 1,40 zł; 1 kg. białej kapusty 50—60 gr; modrej i włoskiej kapusty 60—70 gr; 1 perzek kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,50—1,50 zł; 1 kg. melonu 30 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kg. zórawin 1,40 zł; za owoce: 1 kg. jabłek 0,80—2,40 zł; 1 kg. chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 0,70—0,80 zł; olej jadalny 2,40—3,00 zł. — Targ słaby; ceny bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

Pożar w piwnicy. Wczoraj przed południem wybuchł pożar w piwnicy domu przy ul. Gołębiej 4a. Spaliła się siana i kilkanaście skrzyń. Ogień stłumiono jeszcze przed przybyciem straży ogniowej. (k.)

Strzał nieznanego zbrodniarza. Wczoraj wieczorem poddano w lecznicy miejskiej operacji wyjęcia kuli 14-letniego Henryka Kołodziejczyka, zamieszkałego przy ul. Staszica 6. Chłopiec stał przed mieszkaniem swych rodziców wieczorem około godz. 19, gdy ktoś nieznanemu strzelił z broni palnej, trafiając go w kolano. Stan chłopca na szczęście nie jest groźny. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

Kradzieże i włamania. P. Stachowskiemu, św. Marcin 16-17, dnia 3 bm. skradziono z mieszkania parę lakierków i portmonetkę. — Włamano się do mieszkania p. Florkowskiego, ul. Mickiewicza 19 i skradziono kilka butelek koniakowi, likierów oraz pewną ilość cygar i papierosów, wart. 300 zł. — Włamano się również do mieszkania p. Bartkowiaka Kazimierza, ul. Prusa 2, przy pomocy wytrycha i skradziono ubranie frakowe nowe z dwiema kamizelkami (białą i czarną), ubranie smokingowe, ubranie granatowe, ubranie szare z dwiema parami spłoni, 2 pary półbutów-lakierków, 2 koszulki frakowe, 10 koszulki wierzchnich, 20 kołnierzyków sztywnych i 20 miękkich, 2 pary rękawiczek białych jelonkowych, 2 kapelusze męskie, pluszowy, włochaty koloru brązowego i filcowy koloru siwego i inne rozmaite przedmioty, łącznie wart. 2200 zł. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

W sprawie zabójstwa Bolesława Kabata w Marzeninie dalsze dochodzenia policyjne wykazały, że ujęty cygan Wincenty Gan w dniu przed zastrzeleniem Kabata waleśał się z drugim cyganem po okolicznych wsiach, gdzie usiłował u pewnego gospodarza kraść również konie, przyczem ich jednak spłoszono. Ujęty Gan pochodzi z Wieruszewa. Policja w mniemaniu, że drugi zbiegły sprawca będzie się ukrywał w Wieruszewie, zarządziła pościg policyjny za zbiegłym cyganem według ustalonego rysopisu. Na podstawie tego ujęto drugiego cygana, Kazimierza Wiśniewskiego w Wieruszowie i sprowadzono do Gniezna. Wiśniewski jest

rozpoznany jako ten, który razem z Ganem w Marzeninie przebywał. Gan twierdzi, że w Marzeninie był przypadkowo z zupełnie innym osobnikiem, gdy dziś ujęty Wiśniewski potwierdza, że w dniu krytycznym był razem z Ganem w Marzeninie. Do zabójstwa obaj narazie się nie przyznawają. (br.)

Odważna kobieta spłoszyła bandytów. W tych dniach dwu nieznanymi osobnikami napadło na leśniczkówkę w Nadolnikach w pow. leszczyńskim. Bandyci pod groźbą użycia broni zażądali od gospodyni Władysławy Sipińskiej wydania gotówki. Napadnięta stawiała jednak stanowczy opór i chwyciła za broń, piosząc napastników. Złoczyńcy oddalili się w kierunku Ponieca, odgrążając się dzielnej kobiecie. (k.)

Napad rabunkowy. Dnia 10 bm. o godz. 18 na szosie pomiędzy Pakszynem i Pakszynie jechał na rowerze rzeźnik Sroka z Czarniejewa. W pewnym momencie wyskoczyło dwóch drabów do Sroki i pod groźbą rewolweru i sztyletu zrabowali Sroce 300 zł gotówki, notes handlowy i kartę rowerową i uszli niepoznani w kierunku Gębarzewa. (k.)

Dwa wypadki zacczadzenia. W Czarnówku w pow. bydgoskim, w nocy na 7 bm. zacczadziło się dwu parobków. Ofiarami wypadku padli 15-letni Antoni Leśny i 24-letni Edward Maćkowiak, obydwa z Czarnówka. Przywołany lekarz stwierdził już tylko śmierć. (k.)

Śmierć przy pracy. W cegielni parowej w Budach w pow. ostrzeszowskim, rozszadano glinę przy pomocy materiałów wybuchowych. Wskutek pewnej nieostrożności odpadającą kawał ziemi ugodził zajętego robijaniem stwardłej gliny 64-letniego robotnika Antoniego Kaczmarczyka. K. odniósł połamanie żeber i silne obrażenia wewnętrzne, tak, że umarł w kilka minut po wypadku. (k.)

Zwłoki na torze kolejowym. Na torze kolejowym Grudziądz-Toruń znaleziono strasznie zniekształcone zwłoki 27-letniego kupca Feliksa Doleckiego z Wąbrzeźna, który dnia poprzedniego przebywał w Grudziądzu. Obok zwłok leżało na torze kilka złotych i bilet tramwajowy. Śledztwo wykaże, czy D. padł ofiarą zbrodni. (x.)

Samobójstwo? Wskutek postrzału zmarł w mieszkaniu kupca Szydzyka w Brodnicy 26-letni Wł. Kwiatkowski. W związku z tem aresztowano Szydzyka, który twierdzi, że K. popełnił samobójstwo wystrzałem z rewolweru. (x.)

Śmiertelny wypadek. Murarz Fr. Formela z Kartuz, będąc zajęty na majątku Matarnia, napadł wieczorem w piecu i udał się na spoczynek; rano znaleziono go bez życia na łożku. F. otrucił się gazami, ułaniającami się z pieca. Osierocił on żonę i kilkoro dzieci. (ski.)

Samobójstwo po zabawie. 20-letni Kurt Mentz z Górnej Grupy pow. świeicki, wróciwszy z Sartowic z bału maskowego, pozabawił się życia wystrzałem w skroń. — Przyczyną rozpaczliwego kroku był zawód miłosny. (x.)

Z WIELKOPOLSKI

Szamotyły. (Z Rady miejskiej.) — Dnia 29 ub. m. odbyło się trzecie z rzędu posiedzenie Rady miejskiej. Jako pierwszy zabrał głos radny Krzyżaniak i omówił sprawę czyszczenia ulic. Utrzymanie czystości na ulicach obciąża bowiem budżet miejski bardzo poważnie. Dlatego zamierzał Magistrat powierzyć czyszczenie ulic dwom przedsiębiorcom, którzy pobieraliby od właścicieli realności ustalone wynagrodzenie. Rada miejska natomiast w obawie, że czystość miasta ucierpi na takim ułatwieniu sprawy, postanowiła pozostać przy dotychczasowej praktyce, t. j. czyszczeniu ulic przez miasto i pobierania opłat od odnośnych właścicieli nieruchomości. Sprawę tę postanowiono zdecydować na jednym z następnych posiedzeń. P. mecenas Wosik mówił o pokryciu kosztów za dokonany pomiar miasta. Wniosek jego, ażeby koszty pokrył przez podwyższenie podatku od nieruchomości, które rozłożyłoby się conajmniej na 3 lata, większością głosów upadł. Po bardzo ożywionej dyskusji uchwalono nie zmieniać dotychczasowej opłaty za prąd elektryczny. Na wniosek p. mec. Kierskiego wybrano komisję gospodarczą, składającą się z pp.: Litwińskiego, mec. Kierskiego, mec. Wosika, Pawłowskiego i Hoffmanna. Do komisji rewizyjnej Kom. Kasy Oszczędności wybrano pp.: Graszewicza, Hytrego, Kosińskiego, Litwińskiego i Antoniego Sundmana. Do komisji rewizyjnej Głównej Kasy Miejskiej wybrano pp. Litwińskiego, Hytrego, Graszewicza, Kosickiego, Wachowiaka, Skorackiego i Franciszka Czerwińskiego. Targ tygodniowy przeniesiono z piątku na sobotę. Celem zniaczenia bezrobocia uchwaliła Rada miejska zaciągnąć krótkoterminową pożyczkę w wysokości 15 tysięcy złotych, za którą podejmie się dalsze inwestycje. W końcu postanowiono rozbudować sieć elektryczną na ul. Chrobrego, o ile jej mieszkańcy wpłacą na poczet prac instalacyjnych 30 proc. kosztów. (o.)

Rogoźno. (Z zebrania powstańców.) Dnia 4 bm. odbyło się walne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków. Obradom przewodniczył burmistrz p. Smukalski. Sprawozdania z działalności rocznej wygłosił prezes p. Dąbrowski, sekretarz p. Mikołajczak i skarbnik p. Małach. Tow. liczy 69 członków. Działalność w ciągu roku była bardzo intensywna. W skład nowego zarządu weźli: prezes — Ma-

lach, zast. — Fr. Rosolek, sekretarz — Mikołajczak, zast. — J. Rosolek, skarbnik — prof. Roskosz, radni — pp. Dyk, Haupa i Kaniewski. Komisję rewizyjną tworzą pp. Henke i Szałkowski. W czasie zebrania przewodniczący wręczył uroczyste odznakę p. prof. Roskoszowi. Na zjazd okręgowy wydelegowano p. Mikołajczaka i p. Szałkowskiego. (ske.)

Rawicz. (Przedstawienie.) Dnia 13 bm. zjeżdża do Rawicza zespół Reduty i wystawi w sali teatralnej strzelnicy sztukę „Swierszcz”. (ro.)

SPORT

Pięściarstwo

Mecz Poznań — Menachjum który odbędzie się w niedzielę o godz. 12 w sali kina „Słońce”, zapowiada się jako pierwszorzędną atrakcją sportu, nic więc dziwnego, że wzbudził ogromne zainteresowanie dowodem czego duży popyt na bilety (nabywać je można w fir. „Camera”). Zawody sędziuje w ringu p. Sadowski, a na punkty z ramienia Poznania p. Ermanowicz. Sekundantem będzie p. Stamm. Zawodnicy nasi trenują pilnie i są w doskonałej formie.

Życie organizacyjne

Walne zgromadzenie K. S. „Warta” odbyło się we wtorek wieczorem przy wypełnionej sali Biblioteki Uniwersyteckiej, miało przebieg spokojny i rzeczowy, a trwało pod sprawnym kierownictwem p. Kuczyka tylko 2 godziny. Zagał je pierwszy wiceprezes p. dyr. Głowacki, sekretarza p. Ryszczyski. Po załatwieniu formalności wyczerpujące sprawozdanie złożył wiceprezes p. dyr. Głowacki (szczegóły — w ostatniej „Kulturze Fizycznej”). Pamięć zmarłych członków uczczono przez powstanie, a długotrwałymi oklaskami przyjęto wywody dotyczące zdobycia mistrz. Polski przez drużynę piłkarską. Heljasza i pięściarzy, oraz wydatną pracę pp. Szyca, Ermanowicza i Suszczyńskiego. Pismu naszemu p. dyr. Głowacki wyraził podziękowanie, zarządu za wydatne poparcie jego usiłowań za komisję rewizyjną, która aprobaowała w zupełności poczynania zarządu, referował p. M. Derda. W dyskusji nad sprawozdaniem zarządu jako pierwszy przemawiał p. Marjan Linke. Na wniosek p. M. Derdy udzielono ustępującemu zarządowi przez aklamację absolutoryjną wraz z podziękowaniem. Wniosek zarządu o podwyższenie składek członkowskich dla członków zwykłych do 2 zł. dla uczestników do 1,50, po dyskusji w której p. i. zabierali głos pp. Henryk Lnke, Brojerski i Derda — przeszedł w swej pierwszej części; drugą zarząd wycofał. Nowe władze wybrano w składzie następującym pp.: prezes — dyr. Stanisław Kucharski, wiceprezesi — Jan Kuczyk i inż. Wiktor Otlewski, sekr. gen. — Marjan Linke, skarbnik — Bielewicz. Komitet: ref. młodzieży — Mikołaj Wojciechowski, intendant — Tadeusz Suszczyński, zast. sekretarza — Marjan Kasprzak, zast. skarbnika — Mieczysław Brojerski, kronikarz — red. Lech Jeszka; radni: Zdzisław Szulc i Tadeusz Sobczak; kierownicy sekcji pp.: piłki nożnej — dyr. Franciszek Głowacki, lekkoatletycznej — Edmund Szycc, pięściarskiej — Paweł Ermanowicz, tenisowej — Franciszek Szulwicz, pływackiej — por. Cendlak, kolarskiej — Franciszek Krakowski, sportów zimowych — Henryk Gregorowicz, kreglarskiej — Jan Stróżyk. Komisja rewizyjna — Derda, Jaworski i Gluska.

Skład powyższego zarządu wykazuje dwie zasadnicze zmiany. P. dyr. Franciszek Głowacki, dla dobra sprawy zrezygnował z zaszczytnego urzędu wiceprezesa, przechodząc na niemięniej odpowiedzialne stanowisko kierownika sekcji piłki nożnej; p. Tadeusz Sobczak, z powodu nawalu zajęć zawodowych nie mógł przyjąć funkcji sekretarza, a był na tem miejscu nieoceniony, odznaczając się wszystkimi zaletami prawdziwego sportowca.

K. S. „Pogoń” zwołuje nadzwyczajne walne zebranie na piątek do lokalu p. Mordzewiczowej przy ul. Grunwaldzkiej 11, o godz. 18.30.

K. S. „Warta” oddział lekko - Atletyczny przypomina o rocznem Walnem Zebraniu, które odbędzie się w niedzielę, 16 bm. przedpołudniem o godz. 10.30 w salce „Kola Seniorów” Al. Marcinkowskiego 26.

Oddział bokserki K. S. „Warta” przypomina, że roczne walne zebranie, odbędzie się w sobotę o godz. 19 w sekretarjacie klubu, Al. Marcinkowskiego 26 I. ptr. II. dom w podwórzu.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: A. F. Gniezno, 5 zł. — K. K. B. 10 zł. — Zarząd Banku Ludowego w Obornikach 20 zł. — J. Wadyńscy z Ignacewa 20 zł. — A. Wadyńscy z Andrzejeva z prośbą o opiekę i błogosławieństwo dla rodziny 20 zł. — L. J. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę, 10 zł. — Zjawieński, Wągrówiec, 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 584,10 zł.

Na budowę kościoła w Solaczu: L. i M. J. 15 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 145 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: M. R. z prośbą o wysłuchanie w pewnej intencji 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 40 zł.

Na ociemniałych żołnierzy: Tadeuszostwo Janczakowscy zamiast wieńca na

trumnę śp. dr. Stanisława Pernaczyńskiego 100 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 105 zł.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego. Dziś, we środę premiera opery „Szwanda Dudziarz”. We czwartek, 13 bm. melodyjna, pełna humoru „Kryśka Leśniczanka” z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt. W piątek, 14 b. m. „Casanova” z pp. Fedyczkowską i Drabikiem; kapelmistrz dyr. Wojciechowski.

W sobotę pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Szwanda dudziarz” z pp. Bojar-Przemieniecką, dr. Roesslerówną, Karpackim, Perkowiczem, Romanowiczem i Urbanowiczem, który reżyserował operę. Inscenizacja i dekoracje art.-mal. St. Jarockiego. W niedzielę o godz. 15 po cenach znizowanych wspaniale wystawiony balet „Pan Twardowski”.

Z Teatru Polskiego. Dziś po raz 4-ty najnowsza komedia Józefa Rączkowskiego „Nad polskiem morzem”, która z miejsca zdobyła kolosalne powodzenie. — Publiczność przyjmuje sztukę i wykonawców gorącymi oklaskami; teatr codziennie jest przepelniony. Jutro wielka komedia nieśmiertelnego Szekspira „Kupiec wenecki”, która na wszystkich dotąd przedstawieniach wypełniła teatr po brzegi.

W niedzielę po południu po cenach znizowanych piękna bajka dla dzieci Walewskiego „Kopciuszek” w efektownych dekoracjach St. Jarockiego.

Z Teatru Nowego. Dziś, we środę sensacyjna sztuka najgłośniejszego autora doby obecnej Edgara Wallace'a p. tyt. „Ten, który zmienił nazwisko”. Sztuka ta cieszy się na scenie Teatru Nowego ogromnem powodzeniem. Publiczność z zapartym tchem śledzi od początku do końca sztuki przebieg niezwykle ciekawej akcji, darząc wykonawców niemiłkącymi oklaskami przy otwartej kurtynie. W rolach głównych pp. Cieszkowska, Chmurkowski, Mazanek, Tylczyński i inni. Reżyserja p. A. Bystrzyńskiego.

ZYGMUNT LISICKI znakomity nasz pianista - wirtuoz wystąpi w własnym koncercie w piątek, dnia 14 lutego, wieczorem o godzinie 8, w sali Domu Ewangelickiego. Artysta znany z szeregu występów (ostatnio na koncercie symfonicznym) zjednał sobie poważne grono słuchaczy przez swą wysoce artystyczną grę, świetną interpretację i znakomitą technikę. Bardzo ciekawy program składa się z klasyków i modernistów, który podamy. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20 w cenie 2 do 6 zł. w dzień koncertu przy kasie, zw 21 669

V. koncert Filharmonii Poznańskiej. W niedzielę, dnia 16 lutego w południe o godzinie 12, w auli uniwersyteckiej, odbędzie się V koncert Filharmonii Poznańskiej. Program koncertu składa się z utworów dotąd w Poznaniu nie granych, i tak wykonane zostaną wyjątki z „Potępienia Fausta” Berliozza na orkiestrę, koncert fortepianowy G-dur Beethovena z tow. orkiestry i „Psalm 47” Florent Schmitta na chóry, solo i orkiestrę. Koncertem tryguje Stanisław Wiechowicz. Koncert fortepianowy odegra p. Wanda Piasecka, która na kilku występach w Parżu odniosła wielki sukces. Primadonna opery poznańskiej p. Zofia Fedyczkowska wykona part solową w Psalmie Schmitta. Oprócz wyżej wymienionych biorą udział chóry: „Kolo Świątek Polskie” i im. Chopina”, o których poziomie artystycznym wyraziły się wszystkie pisma warszawskie (z okazji ostatniego występ w Warszawie) z największym uznaniem. Zwraca się uwagę PT. publiczności, że koncert niedzielny jest przedostatnim z zapowiedzianych sześciu koncertów w sezonie bieżącym. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20 w dzień koncertu w Auli. zw 21 662

Teatr Wielki

DZIS — „Szwanda dudziarz” — opera Weinbergera. Premiera.
Czwartek 14. 2. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno.
Piątek 15. 2. „Casanova”, opera Rózyckiego.
Sobota 16. 2. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.
Niedziela 17. 2. po poł. „Pan Twardowski”, balet Rózyckiego.
Niedziela 17. 2. wiecz. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Poniedziałek 18. 2. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.
Wtorek 19. 2. „Blancheffleur”, opera Kientzela.

Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIS — „Nad polskiem morzem”.
Czwartek 14. 2. „Kupiec wenecki”.
Piątek 15. 2. „Nad polskiem morzem”.
Sobota 16. 2. „Nad polskiem morzem”.
Niedziela 17. 2. po poł. „Kopciuszek”.
Niedziela 17. 2. wiecz. „Kupiec wenecki”.
Poniedziałek 18. 2. „Kupiec wenecki”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIS — „Ten, który zmienił nazwisko”.
Czwartek 14. 2. „Ten, który zmienił nazwisko”.
Początek o godzinie 8 wieczorem
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zyarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WIEŚ MOJEGO MATKI

„Miasto mojej matki” Juljusza Kaden-Bandrowskiego... „Więć mojej matki” Jerzego Bandrowskiego...

Czy to jakieś nieporozumienie? jakas może pomyłka w tytułach książek? A może poprostu „kawał” — w rodzaju tego, jaki Remarque'owi, autorowi „Na zachodzie bez zmian”, urządził niedawno ktoś podpisujący się Requarque i ogłaszający książkę „Pod Troją bez zmian”?

Nie, to nie omyłka, nie kawał, nie persyflaż ani trawestacja. Są to poprostu dwie odrośle tego samego pnia, dwie książki o wspólnym rodowodzie. Jerzy i Juljusz Bandrowski rodzonymi są przeciw braćmi, a wymieniona w tytułach obu książek matka jest ich rodzoną i wspólną matką. Kadenówna z domu — po niej wzięła literackie swe nazwisko Juljusz Bandrowski.

Treścią zaś obu książek są wspólne wspomnienia z tych czasów, gdy matka jest dla człowieka najważniejszą, najbliższą i najwyrazistszą w świecie osobą, przesłaniającą niemal świat cały, a przynajmniej jego połowę — tę pełną smutków, trosk i znojów. Wspomnienia z lat dziecięcych.

Taki jest już los ludzki, że każdy z nas czemś innym staje się w życiu: jeden adwokatem, drugi szewcem, trzeci hrabią, jeden człowiekiem uczciwym, drugi szubrawcem; zresztą ileż to razy zdarza się człowiekowi porzucić z czasem lub odmieniać stan czy fach. Jest jednakże stan taki, przez który przejść muszą wszyscy ludzie bez wyjątku: każdy przynajmniej raz w życiu musi być dzieckiem. Każdy z nas miał dzieciństwo i dzieciństwo to po swojemu przeżywał. Dla każdego z nas (choć nie każdy sobie z tego zdaje sprawę) był to okres największych odkryć, wynalazków i przygód. Przejście wzdłuż całego pokoju sypialnego przez 12-miesięcznego malca to większy rekord siły, przytomności, wytrwałości i odwagi, niż potem, w 30-tym roku życia, przejście pieszo wzdłuż Europy!

Ze wspomnień dziecięcych — lub z obserwacji przygód dziecięcych — można wysnuwać zatem najpiękniejsze powieści psychologiczne i awanturnicze, ciekawsze czasami od powieści o ludziach dorosłych. Zrozumiano to u nas ostatnimi czasy; od dziesięciu lat ukazało się już sporo powieści oraz nowel tego typu. Chronologicznie ostatnią z nich, a rozmiarami największą jest Zegadłowiczowski „Żywot Mikołaja Srebrnisanego”, zakrojony na dwadzieścia kilka tomów...

Jerzy Bandrowski od dawna już brał pod pióro swoje młodociane wspomnienia. Jeszcze przed wojną czerpał z nich nieraz osnowę do słynnych feljetonów, ogłaszanych w jednym z pism lwowskich. Takież feljetry zamieszczał „Tersytes” (był to długoletni pseudonim Jerzego Bandrowskiego) przez czas pewien i w „Kurjerze Poznańskim” — wśród nich również trafiały się rzewnego humoru pełne wspomnienia, np. owo kapitalne opowiadanie o dziadku macierzyńskim pisarza, co ubierając się w kontusz i nie mogąc sobie dać rady z zawilociami tego stroju, kłął głośno... po niemiecku. Cała ta scena bez wielkich zmian znalazła się w jednym z rozdziałów „Wsi mojej matki”. Takich przykładów można wskazać więcej.

Dlatego nie można powiedzieć, by impuls do napisania „Wsi mojej matki” dała Jerzemu Bandrowskiemu jedynie książka młodszego brata. Koncepcja była już gotowa od lat wielu i w znacznej części nawet wykonana — ostateczną robotą było tylko zgrupowanie rozrzuconych szczegółów, może jeszcze conajwyżej ich uporządkowanie. Okazja do tego mogła — i owszem — być lektura głośnej książki Juljusza Bandrowskiego. Starszy brat, mający z racji swego starszeństwa bogatszą zapewne skarbnicę wspomnień, zapragnął uzupełnić to, czego w tamtej książce — zdaniem jego — brakowało, pewne momenty uwypuklić lub stonować, może miejscami i zretuszować. Już z tytułu książki widać, że przedewszystkiem obrał dla swego obrazu inne tło, a poniekąd i stanowisko obserwacyjne. Nie miasto, lecz wieś. Zresztą nie należy tych dwóch wyrazów brać sensu stricto, boć przeciwieństwo z dwu autorów nie trzyma się wciąż jednego punktu, jak pijany płota. Jak Kaden-Bandrowski w dalszym ciągu swych wspomnień spocznie „W cieniu zapomnianej olszyny” i „Nad brzegiem wielkiej rzeki”, tak i Jerzy

Bandrowski z rozrzwieniem zatrzymuje się „W Starym Krakowie”, zaznaczając jednak zgóry: „Jedynym miastem, które matka moja kochała, był Kraków, bo zresztą miast nie lubiła”.

Nie trzeba brać sensu stricto obu tytułów i dlatego, że nie o samej przeciw matce w książkach tych mowa. Matka jest tylko sercem, co w książkach obu pulsuje — ale obok serca jest całe wielkie ciało: rodzina. O tej rodzinie, która prócz dwu wybitnych pisarzy wydała wielu jeszcze innych utalentowanych ludzi, z głośnym śpiewakiem Aleksandrem Bandrowskim na czele, czyta się z wielkim zainteresowaniem, zwłaszcza że konfrontacja pewnych szczegółów czy zdarzeń w narracjach obu braci nasuwać może ciekawe spostrzeżenia. Mówi przysłówie łacińskie: cum duo faciunt idem, non est idem. Gdy dwaj ludzie, choćby najbliżsi sobie krwią, rzecz tę samą czynią — tembardziej zaś, gdy tę samą rzecz obserwują — u każdego wypadnie ona inaczej.

Jak sposobem patrzenia, tak i temperamentem pisarskim różnią się obaj bracia dość znacznie. Jeżeli Kaden ubiega się o silne napięcia zarówno tematowe i sytuacyjne, jak i stylowe (choć w „Mieście mojej matki” mniej jest baroku, niż w innych jego dziełach), o tyle Jerzy Bandrowski, pisze, jak zawsze, bez wysiłku, stylem najprostszym w świecie, czasem wprost wpadającym w ton swobodnej pogawędki, stara się nie tyle ołsnąć ile ująć za serce. „Miasto mojej matki” można uważać za zbiór nowel, z których niemal każda koncentruje się bodaj dokoła jednego zdarzenia, jednej sytuacji. Natomiast „Więć mojej matki”, to naogół szereg obrazków rodzajowych, których punktem centralnym bywa zazwyczaj jedna osoba. „Prababcia”, „Dziadzio”, „Babcia”, „Mama”, „Ojciec”, „Wujowie”, „Wujenka Marynia”, „Ciocia Manusia”, „Wicio”, „Drożdż i pani Zdziarska” — to tytuły rozdziałów, a raczej konterfektów.

Józef Birkenmajer.
Warszawa.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Wileńskie Tow. Przyjaciół Nauk odbyło posiedzenie naukowe z odczytem prof. dr. R. Gostkowskiego p. t.: „Najnowsze wykopaliska w Rzymie, Ostii, Nemi, Pompei i Herkulanum. (nw)

Z Polskiego Tow. Matematycznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie naukowe z odczytem p. L. Sternbacha p. t.: „O rozmaitościach w przestrzeniach wektorjalnych” i p. St. Ulama p. t.: „O mierze zupełnej addytywnej w zbiorach abstrakcyjnych”. (nl)

POLONICA FRANCUSKIE

We Francji o Bibliotece Narodowej. Przegląd miesięczny literatury i sztuki „Vient de paraitre”, pomieszcza w numerze listopadowym, entuzjastyczną ocenę krakowskiej „Biblioteki Narodowej”. Wysoko ceni sprawozdawca poprawność tekstów i świetność komentarzy, które dali szczególnie Sinko, Brückner, Kleiner, Ujejski. Niewątpliwie społeczeństwo polskie ocenia jeszcze wyżej wartość tych wydawnictw z którymi łączy się i inne, jak niezrównany „Przegląd Współczesny” i szereg dzieł o charakterze naukowym i artystycznym. Na ponurem tle stanu naszych periodycznych publikacji, Kraków, ze swą żywą działalnością naukową, świeci dawniej jak i dziś mocnym światłem. (T. Gr.)

SZKOLNICTWO

Mowa Cicerona. W specjalnym wydaniu, nakładem Książnicy - Atlas, ukazała się często w gimnazjach czytana mowa Cicerona: „De imperio Cn. Pompei”. Jakże ta mowa ma znaczenie pod względem językowym literackim i historycznym wiedzą dobrze łacinnicy. Wstęp do wydania napisał p. Tadeusz Zieliński, przedstawia dzieje rzymskie w epoce przejścia z ustroju republikańskiego w cesarski. Szkielet dalej znakomity uczonej zyciorys Cicerona i omawia jego politykę. Komentarz językowy dał p. M. Kłosowski. (tk)

W Anglii o szkolnictwie polskim. Angielskie czasopismo pedagogiczne „The New Era” poświęciło numer styczniowy przeglądowi szkolnictwa polskiego. W szeregu krótkich a treściwych artykułów, autorów polskich przedstawiono co się w Polsce robi dla postawienia naszych szkół na poziomie nowoczesnych wymagań. W słowie wstępnym tłumaczka wydawcy swe zainteresowanie szkolnictwem polskim. Jak z tego wynika, że niemają rolę propagandową odegrał to dział szkolnictwa na Powszechnej Wystawie. Dalej przytoczone są głosy znakomitych pedagogów: dr. A. Ferrière, prof. Katarzyna i M. M. Webera, którzy również mieli sposobność zapoznać się z naszym szkolnictwem. Artykuł ogólny informacyjny p. t.: „Oświata powszechna w Polsce, jej rozwój i zadania” napisał p. B. Kielski, szef departamentu min. oświaty. Dalsze artykuły, przedstawiające poszczególne gałęzie szkolnictwa, wyszły z pod piór pedagogów polskich. Omówiono organizację samopomocową i samokształcenie w szkolnictwie, współpracę szkoły z rodzicami, wycieczki szkolne, wychowanie muzyczne, artystyczne i techniczne w szkołach średnich, wychowanie fizyczne. Są osobne artykuły dr. S. Papę o teatrze szkolnym w Poznaniu i S. Sedlaczka o harcerstwie. W dalszym ciągu omówiono typy szkół polskich oraz próby reformy szkolnictwa przeprowadzane na ich terenie. Poza kilku zdjęciami fotograficznymi numer zdobią pięknie wykonane kolorowe odbitki rysunków uczniowskich. Egzotycznie i ciekawie w angielskim piśmie wyglądają żywymi barwami blizszy krakowski lajkonik, krakowskie wzory ludowe na skrzynię, szopka, góral i wzory kilimów — wszystko prace uczniów, prześlicznie zreprodukowane i dające wyobrażenie o oryginalności naszego szolnictwa.

LITERATURA

W Warszawie o Wilnie. Z Wilna piśnią nam: Na jednej ze śród literackich p. K. Leczycki dzielił się wrażeniami zebrałymi w czasie pobytu w Warszawie. Młodzi literaci warszawscy interesują się żywo twórczością wileńską i narzekają że trudno znaleźć prace Wilnian na rynekach księgarskich. Literaci wileńscy zamierzają też zorganizować wycieczkę do Warszawy, Poznania, Krakowa i Lwowa. W najbliższym czasie zostanie opracowany dokładny program i plan takich wycieczek.

TEATR

Sztuki polskie w Anglii i w Ameryce. Z Wilna piśnią nam: Na ostatnią środę literacką zaproszono bawiącego tu chwilowo literata p. Florjana Sobieniowskiego. P. Sobieniowski przedstawił zainteresowanie się Polską wśród literatów angielskich podkreślając polskie sympatie u Shaw'a, Chestertona i Sheriffa. W najbliższym czasie teatry londyńskie grać będą „Wesela” Wyspiańskiego i „Wilki w nocy” Rittnera. Orginalność swoista „Wesela”, przetłumaczonego przez p. Sobieniowskiego częściowo wierszem, a częściowo prozą, wzbudziła ciekawość wśród aktorów i literatów. Dla propagandy naszej literatury zagranicą ważną będzie wystawa w Chicago w roku 1933. W czterech umyślnie zbudowanych teatrach wystawiane tam będą sztuki 8 narodów w ich ojczystych oraz angielskim języku. Każdy z tych narodów ma wystawić 6 sztuk: 3 z literatury klasycznej i 3 z współczesnej. Z polskich sztuk mają być wystawione: Z. Krasińskiego „Nieboska Komedja”, J. Słowackiego „Fantazy” i St. Wyspiańskiego „Wesela”. Dalej Rittnera „Wilki w nocy” i jedna ze sztuk Rostworowskiego. Szóstą sztuką jeszcze dotąd jest niewybrana. Nie postanowiono też, jaki zespół je odegra.

KRAJOZNAWSTWO

Krajoznawstwo na Pomorzu. W Toruniu istnieje wybitnie rozwinięty oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Niedawno odbyło się doroczne walne zebranie. W roku ubiegłym Towarzystwo przedewszystkiem organizowało pokazywanie Torunia wycieczkom, zjeżdżającym na Pomorze w związku z Powszechną Wystawą Krajową. Aby należycie przyjąć wycieczki, urządzono w kwietniu kurs dla 17 przewodników. Schronisko Towarzystwa w Strzelnicy na Przedzamczu dało nocleg 34 wycieczkom (1.836 osobom); przyjęto i oprowadzono po Toruniu 146 wycieczek (6.826 osób); w oprowadzaniu gości również czynne było Koło Krajoznawcze Młodzieży, które się do tego przygotowywało oddawna pod kierunkiem swego opiekuna, prof. Adasiewicza. Towarzystwo nadto zorganizowało 11 zamiejscowych wycieczek, z czego 6 do Poznania na wystawę; w wycieczkach tych wzięło udział przeszło 200 osób. Na uwagę zasługuje wielka 14 dniowa wycieczka wakacyjna, która pod kierownictwem p. Franciszka Rękosiwicza zawiędła Wisłą, Beskidami Zachodnimi, Zakopanem, Kraków, Katowice i Częstochowę. W ubiegłym roku odbyły się trzy odczyty z przeżyciami dla szerszej publiczności. Jednym z prelegentów był Aleksander Janowski. Ożywił się ruch wydawniczy wśród członków Towarzystwa: p. Sydor napisał ilustrowany przewodnik po Toruniu i artykuł o propagandzie turystyki na Pomorzu zaś zarząd wydał piękną panoramę miasta. Wykonała ją Drukarnia Rolnicza w Poznaniu pod zarządem J. Kuglina. Przychody kasowe Towarzystwa są znaczne; przeznaczony jest na budowę nowego domu wycieczkowego. Towarzystwo cieszy się wybitnym poparciem władz i społeczeństwa a zapomogi udzieliły mu magistraty m. Torunia i Chełmna. Wybrano nowy zarząd a prezesem został p. M. Sydor. (J. M.)

ZE SCENY I Z ESTRADY

MUZYKA WE LWOWIE ZACZYNA CIENKO ŚPIEWAĆ

(Od własnego korespondenta)

Lwów, 10 lutego.

Ostatnie tygodnie życia muzycznego we Lwowie przedstawiają się nad wyraz słabo; przeraża wprost zupełny niemal zanik jakościowy i ilościowy jakichkolwiek produkcji o wyższym poziomie. Powody są — obok stagnacji ekonomicznej — przeważnie ogólniejszej natury: odwrócenie się przeciętnego słuchacza od produkcji prawdziwie artystycznych, wymagających wysiłku intelektualnego, a zwrot ku rozrywkom tanim, łatwo dostępnym, jakimi są przedewszystkiem rewje i kina. Sztuka kolektywistyczna i mechaniczna zajmuje miejsce wielkich wysiłków twórczych czy odtwórczych. Technika powołała do życia radio i film dźwiękowy, i pomieszanie pojęć w dziedzinie sztuki nie ma już końca. Oba te wynalazki, a w każdym razie pierwszy z nich, może i powinien służyć sprawom prawdziwej sztuki — lecz choć stąd, gdy one same zaraz uległy ogólnej demoralizacji, stosując się do najbardziej płaskich wymagań powojennej publiczności. W radju procent audycji poważnych jest bardzo niski w porównaniu z literaturą muzyczną bezwartościową, która raczej deprawuje smak publiczności, aniżeli przyczynia się do jego wykształcenia. Nado audycje radjowe z natury rzeczy wytwarzają nastroj wrogiej sztuce poważnej: inaczej słucha się muzyki w sali koncertowej, w atmosferze skupienia, inaczej w domu, gdzie jest ona co najwyżej uprzyjemnieniem czasu, albo rodzajem „Tafelmusik” przy kolacji lub między jedną rozmową a drugą. Cóżdopiero o film dźwiękowy, który w swej obecnej formie nie ma nic z sztuką wspólnego? Wszystkie wyświetlane u nas dotąd filmy dźwiękowe nietylko dają bardzo mało pod względem muzycznym, ale nie wnoszą też żadnych nowych wartości specyficznie filmowych. Jedynym plusem jest zastąpienie złej orkiestry lokalnej, świetnie choć mechanicznie zdjętej jazzowemu orkiestrami amerykańskimi.

Ale nowości nie. Narazie Lwówianin zajęty jest instalacją radjoodbiornika, korzystając z świeżo zaprowadzonej lwowskiej stacji przekątnikowej, a kinoteatry „Palace” i „Apollo”, które zainstalowały aparaturę filmu dźwiękowego, ściągają tłumy publiczności. Cóż więc dziwnego, że niema tej publiczności w salach koncertowych, a brak frekwencji coraz ujemniej wpływa na produkcję?

Opera nasza, która w obecnym przewizorjum zdołała zorganizować kilka spektaklów nietylko poprawnych, ale nawet artystycznych, popadła w zupełną niemal bezczynność, otwierając podwoje Teatru Wielkiego rewji i operetce. Jedynie przedstawienia dawniejszych oper markują — niestety coraz rzadziej i coraz bezsilniej wobec wiodoczej obojętności publiczności — że opera lwowska nie przestała istnieć.

Niewiele lepiej jest w sali koncertowej. W ostatnim miesiącu nie mieliśmy ani jednego koncertu symfonicznego! Powodzenia nie miały nawet koncerty solistów z wyjątkiem pianisty Artura Rubinsteina. Sukces zyskał też skrzypek Telmany. Mieliśmy również wieczór arjy operowych i pieśni znanej śpiewaczki wiedeńskiej Berty Kliriny, oraz dr. Janiny Fränkówny, artystki o typie raczej operowym z dobrze wyszkoloną techniką koloratury. Wyłącznie operową włoską literaturę przedstawił śpiewak Artur Biccio. Jedyny występ kwartetu lwowskiego wykazał jak najlepszą chęć niedawno powstałego zespołu lokalnego, niestety pozbawionego zupełnie poparcia u publiczności. Odegrano program złożony z kwartetów smyczkowych Schuberta, Brahmsa i Respighiego, szczęśliwie zwłaszcza w zakresie muzyki nowoczesnej, która zdaje się najlepiej odpowiadać temperamentowi artystycznemu wykonawców.

Dr. Stefania Łobaczewska

Pisma nadesłane

„Filomata”. L. 11. Treść: Ganszyniec R.: „Nowy Rok”. — Waser M.: „Słowo Homera”. — Barbasz M.: „Virgines Vestales”. — „Grobowiec Westalki”. — Kormes Fr.: „Stara Bajka”. — Auerbach M.: „Z techniki starożytnych Greków”. — Własne drogi. — Solwa-Loss

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Otrzeźwienie

Gdy podczas obrad nad zeszłorocznym budżetem w Ionie B. B. nastąpiło przesunięcie punktu ciężkości ku grupie pułkownikowskiej, poseł prof. A. Krzyżanowski zrzekł się mandatu generalnego sprawozdawcy budżetowego. Reprezentując umiarkowane elementy sanacyjne, prof. Krzyżanowski wyśnawczył konsekwencje z faktu znalezienia się tychże w mniejszości. Po powrocie Bartla nastąpiło otrzeźwienie. Prof. Krzyżanowski tym razem podjął się funkcji generalnego referenta tego gorocznego budżetu; mowa jego, wygłoszona ostatnio przed plenum Sejmu była wysoce charakterystycznym przejawem otrzeźwienia umysłowego, które w Ionie B. B. nastąpiło pod wpływem przeżywanego obecnie ciężkiego kryzysu gospodarczego, będącego w niemałej mierze skutkiem błędnej, etatystycznej polityki ekonomicznej. Była to mowa pogrzebowa.

Przerost wpływu państwa na życie gospodarcze — oto „leitmotiv” przemówienia sprawozdawcy budżetowego. Przerost w każdej dziedzinie. A więc:

W dziedzinie skarbowej daje się zauważyć — w przeciwieństwie do lat 1927 i 1928 — szybszy wzrost wydatków niż dochodów. Budżet jest za wysoki, bo zbyt obciąża życie gospodarcze. Obok podatków państwowych, niesprawiedliwych i ciężkich ciążą na wytwórczości niewłaściwe podatki samorządowe, lichwiarskie odsetki za zwłokę, oraz beznadziejność poprawy, od tak dawna i tak szumnie zapowiadanej; już przed dwoma laty minister skarbu zapowiedział obniżenie podatku obrotowego, czego do tej pory nie dokonano, wzamian za to ogłaszając zamiar zmniejszenia podatku dochodowego dla niższych dochodów, a przeczucia zwiększonego na warstwy średnie, co oczywiście utrudni kapitalizację.

Przerost wpływu państwa w dziedzinie administracyjnej wyraża się w potwornej ilości obowiązujących 16 000 rozporządzeń i 50 000 okólników, których wykonanie wymaga zatrudnienia dziesiątków tysięcy urzędników, przeciżonych zadaniami, ale źle opłaconych, a więc źle pracujących.

Samowolny rozrost przymusowych ubezpieczeń wyraził się w pozasejmowym uchwaleniu podwojenia stawek powszechnego zakładu ubezpieczeń wzajemnych z 34 do 65 milionów złotych.

Przerost w dziedzinie przedsiębiorstw wyraża się w szalonych sumach, jakie państwo traci na swej gospodarce etatystycznej. W okresie 1924 — 1. 4. 1929 skarb uzyskał ze swej olbrzymiej liczby przedsiębiorstw wyodrębnionych budżetowo (a więc od kolei, lasów, poczty, Chorzowa, żup solnych i t. d.) około 7 milionów nadwyżki, zaś do przedsiębiorstw nie wyodrębnionych dopłacił pół miljarda złotych.

Wreszcie w dziedzinie polityki handlowej stosunki eks- i importowe są tak nieuporządkowane, tyle dają sposobności do nadużyć, że jedyny handel, który w Polsce istnieje, to handel pozwoleńtami na wywóz i przywóz.

Oto fakty, bez osłonek, brutalne w swej nagoci. Pisze na łamach „Polonii” prof. Stroński o mowie Krzyżanowskiego:

„Można zatem stwierdzić dzisiaj, że w zakresie wladarstwa gospodarczego rządów pomajowych dalsze utrzymywanie złudzeń, nawet ze strony samego przewrotu, okazało się już niemożliwe. Tutaj przyznanie prawdy musi być szybsze, bo zjawiska gospodarcze mówią za siebie i zagłuszyć tej mowy nikt nie zdoła.”

Przyznano prawdę; kiedyż za-tryumfuje?

Krótkie informacje gospodarcze

— Koleje państwowe na Węgrzech podwyżsają od 16 lutego rb. taryfę osobową o 20 proc., a taryfę bagażową o 50 proc. Podwyżka ta nie dotyczy pociągów pociesnych.

— Prezydent Banku Finlandzkiego wyjechał do Paryża i Londynu w celu przeprowadzenia pertraktacji w sprawie pożyczki dla Finlandji.

— Daladier, w wywiadzie, oświadczył się za obniżeniem opodatkowania papierów wartościowych. Ma to olbrzymie znaczenie dla rozwoju lokat długoterminowych we Francji i dla ekspansji kapitałów francuskich zagranicą.

O spółdzielczości w Małopolsce

W nr. 8 „Kurjera Poznańskiego” z dnia 7 stycznia rb. umieściliśmy korespondencję dr. J. Rużyckiego ze Lwowa n. t. „Spółdzielczość w Małopolsce Wschodniej”, w której autor m. in. twierdził że Związek Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, należący do Unji Związków Spółdzielczych, znajduje się od czasu wojny w wyrażnym upadku, że dalej Związek uprawia rywalizację z Krajowym Patronatem spółdzielni rolniczych, wkraczając w sferę jego wpływów i jakoby opierał się próbom sfuzjonowania.

Na zarzuty te odpowiedział p. Wład Jenner ze Lwowa w obszernym artykule, który otrzymaliśmy za pośrednictwem Unji Związków Spółdzielczych. Ze względu na jego rozmiary, nie możemy go wydrukować w całości, ograniczając do podania najważniejszych ustępów (przyj. Rad.).

Ruch spółdzielczy rozwijał się przed wojną i w czasie wojny na ziemiach Polski w dzielnicowych organizacjach związkowych. Z chwilą powstania Polski ruch ten zdążył do kon-

solidacji między dzielnicami i naturalnym biegiem rzeczy wytworzył trzy duże ugrupowania, a to Unję Związków Spółdzielczych w Polsce, reprezentującą kierunek najstarszy, t. j. spółdzielczość stosującą ściśle zasady solidaryzmu i samopomocy, Zjednoczenie Związku Spółdzielni Rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentujące kierunek spółdzielni opartych o pomoc z zewnątrz i Związek Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej.

W odbudowie ruchu spółdzielczego Unja, stojąc na stanowisku polskiem i chrześcijańskim, oparła się wyłącznie na zasadach samopomocy, zaś spółdzielnie Zjednoczenia, do którego należą Krajowy Patronat, w różnych formach subwencji, subsydjów, ulgowych kredytów sanacyjnych itp., czerpały poważną pomoc ze skarb upaństwa. Przypatrzmy się wynikom tej na tak różnych podstawach opartej odbudowy. Przytaczamy oficjalne cyfry za 1927 r.:

	Unja	Zjednoczenie
Udziały członków (w tys. zł)	47.824	14.356
Kapitały własne (w tys. zł)	73.474	24.974
Wkłady oszczędności (w tys. zł)	168.416	14.160
Pożyczki udzielone (w tys. zł)	336.274	111.679
Obrót towarowy (w tys. zł)	279.094	109.910
Suma bilansowa (w tys. zł)	538.378	159.432
Przeciętna kapitału na członka zł	800	270

Przechodząc na teren Małopolski wschodniej podamy poniżej daty, zebrane na podstawie oficjalnych statystyk Związku stowarzyszeń i Patronatu za 1928 r. Daty te, określające

stan organizacji na podstawie oficjalnych materiałów 3 województw południowo-wschodnich, przedstawiają się następująco:

	Związek	Patronat
	zł	zł
Udziały członków	4.774.518	2.258.852
Fundusze zasobowe	2.794.708	1.494.318
Wkłady oszczędności	7.822.392	3.231.172
Pożyczki udzielone	63.493.962	23.559.215
Czysty zysk	538.898	410.185
Straty	8.445	15.614
Przeciętny kapitał na członka	240	117

Z porównania tych cyfr widać, że „pozostający w wyraźnym upadku” Związek Stowarzyszeń bez grosza subwencji wykazuje co najmniej 100 procent wyższe cyfry kapitałowe, przeznaczone dla podniesienia gospodarczego członków, niż Patronat, za wyjątkiem jednej pozycji tj. strat. Pod względem wykazanych strat palma pierwszeństwa należy się Patronatowi; wykazał pięciokrotnie więcej strat niż Związek. W każdym razie przytoczone wyżej cyfry nie uzasadniają rozgłoszonego i stanowczego osądu Dra J. Rużyckiego „o wyraźnym upadku Związku”.

Jednak p. R. chodzi o to, że Związek mimo swego charakteru miejskiego organizując w swych spółdzielniach na 171 000 członków 112 000 rolników, wkracza w sferę Patronatu. Otóż należy stwierdzić, że związkowe spółdzielnie kredytowe nie są ani miejskie, ani wiejskie, lecz są wszechstanowe, jak wszystkie spółdzielnie o tym przedmiocie działania należące do Unji. Ta wszechstanowość związkowych spółdzielni kredytowych, pozwalająca wykorzystać na korzyść członka różnorodność sezonowości różnych zawodów, jest gwarancją lepszego obiegu kapitałów i pełniejszego zaspokojenia potrzeb kredytowych członka, co w połączeniu z całokształtem zasad i metod pozwala związkowym spółdzielniom bez subwencji rozwijać się pełniej i szybciej dochodzić do zamierzonych celów.

Pozostawałby jeszcze do wyjaśnienia zarzut, że przez działalność Związku rozbija się społeczeństwo polskie, które na Wschodzie łączyć i scalaćby należało. Zarzut ten byłby wcale poważny. Każdy jednak nieuprzedzony, bezstronny obserwator przyzna, że tej walki między Związkiem a Patronatem, między spółdzielniami związkowymi a patronackimi nie spostrzegł nikt, nie zauważył i że o niej nie słyszał. Jednak, gdy walka ta w formach rzeczywistych się ujawniła, to w interesie zdrowej organizacji polskiego elementu zarówno mieszczańskiego jak i wiejskiego Związek musiałby ją podjąć i przeprowadzić. Uważając swe

zasady i metody pracy społeczno-gospodarczej za zdrowsze, za korzystniejsze i właściwsze, — popelniliby wobec swej tradycji i społeczeństwa błąd, gdyby z nich na rzecz zasad i metod gorszych zrezygnował. Tego Związkowi zrobić nie wolno. Walki jednak Związek nigdy nie wszczynal, może ją w imię swych zasad prowadzi młodszy Patronat. Faktu takiego nie stwierdzamy.

Podnosząc, że celem założenia i należenia do spółdzielni nie jest powiększenie czy to ilości spółdzielni, czy też ilości członków, lecz możliwe korzystne i pełne zaspokojenie gospodarczych potrzeb członków, a to dla usunięcia pewnych niedomagań czy dla uintensywnienia przedsiębiorstw członków, w tym wypadku szczupłych i rozsznanych elementów polskich miasteczek i wsi wschodniej Małopolski — stwierdzamy, że Związek Stowarzyszeń zadania w tym kierunku w odróżnieniu do Patronatu dzięki wypróbowanym i doświadczonym metodom organizacji i zasadom, na których je opiera, spełnia bez subwencji rządowych wyraźniej, sprawniej i z parokrotnie większymi wynikami dla członków. Wskazują na to dosadne cyfry oficjalnych statystyk.

Dokoła zatargu z fabrykantami czekolady i cukrów

Zebranie kupiectwa

Zarząd sekcji kupców handlujących cukrami i czekoladą przy Związku Towarzystw Kupieckich w Poznaniu zwołał na wtorek, dnia 11. bm. nadzwyczajne zebranie do Domu Kupiectwa Polskiego, którego celem było uregulowanie stosunku kupców do fabrykantów. Porządek obrad obejmował trzy punkty, a mianowicie: referat p. Szczepańskiego n. t. „Praktyczne wykonanie akcji, zmierzającej do obrony handlu gałęzi cukrów i czekolady”, sprawozdanie komitetu wykonawczego o dotychczasowych wynikach pertraktacji z fabrykantami oraz sprawy organizacyjne. Obrady zagal sekretarz gen. Zw. Tow. Kup. p. Szczepański, witając przedstawicieli poszczególnych branż kupieckich oraz prasy, poczem wygłosił wspomniany referat.

Poznańscy kupcy, handlujący cukrami i czekoladą stwierdzają, że fabryki cukrów przez zakładanie własnych sklepów podrywają byt drobnego kupiectwa. W danym wypadku chodzi o firmę Wedla. Fabryka ta, mająca najlepszą opinję co do jakości swych wyrobów, założyła w Poznaniu skład własny, odbierając przez to klientelę drobnym kupcom, którzy dotąd wyroby Wedla stawiali na pierwszym miejscu. W ten sposób wyroby Wedla zdobyły sobie popularność. Właściciele tej fabryki, zorientowawszy się w sytuacji, założyli wielki skład wyłącznie swych wyrobów, jednocześnie podwyższając kalkulację swych odbiorców kupców. Tego rodzaju postępowanie było obliczone na odebranie klienteli wszystkim drobnym kupcom a ściąganie jej do własnego składu. Wypadek ten nie jest odosobniony. Inne fabryki idą śladami Wedla. Kupiectwo poznańskie tej branży w porozumieniu z innymi miastami postanowiło w tej sprawie przeprowadzić z fabrykami odpowiednie pertraktacje.

W tym celu zawiązał się już komitet wykonawczy, którego obowiązkiem jest zlikwidowanie drażliwej kwestji.

Nad referatem wywiązała się b. ożywiona dyskusja. Po załatwieniu spraw organizacyjnych uchwalono następującą rezolucję, którą podajemy w najważniejszych ustępach:

„Kupiectwo gałęzi cukrów i czekolady, reprezentującą całą Zachodnią Polskę, oraz Śląsk po rozpatrzeniu całokształtu zagadnień w dziedzinie produkcji handlu cukrami i czekoladą na zebraniu w dniu 11 lutego b. r. uchwała zwrócić się 1) do ogółu kupiectwa handlującego cukrami i czekoladą, by prowadziło w swych składach li tylko pierwszorzędny towar krajowy, uwzględniając w pierwszym rzędzie fabryki polskie i chrześcijańskie; 2) do wszystkich zainteresowanych fabryk, aby: a) w interesie własnym i kupiectwa starały się współdziałać w akcji, zmierzającej do reorganizacji metod pracy oraz do wzmocnienia handlu tej gałęzi; b) by przez zakładanie własnych detalicznych składów nie podrywały egzystencji polskiemu, chrześcijańskiemu handlowi, 3) do społeczeństwa: a) by zaopatrywało się wyłącznie tylko w wyroby krajowe pochodzące z fabryk polskich i chrześcijańskich.

Uchwalając powyższą rezolucję kupiectwo cukrów i czekolady zachodnich województw wierzy, że ogół miejscowego społeczeństwa, utrzyma nadal żywy kontakt z handlem miejscowym i u niego prowadzić będzie zakupy. (tr.)

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Umowa zbożowa z Niemcami.** Toczące się od szeregu dni w Berlinie rokowania w sprawie eksportu zboża doprowadziły do zasadniczego uzgodnienia stanowisk obydwu stron. Postanowiono mianowicie stworzyć wspólne polsko-niemieckie biuro sprzedaży żyta na rynkach północnych. Biuro to po stronie niemieckiej opierałoby się o koncern Scheuera, w Polsce zaś projektowane jest utworzenie Syndykatu Eksportowego z udziałem organizacji rolniczych i handlu zbożowego.

(k) **Upadłość Poznańskiej Spółki Drzewnej.** Według ogłoszenia Sądu Grodzkiego wdrożono z dniem 5 bm. postępowanie upadłościowe co do majątku Poznańskiej Spółki Drzewnej S. A. w Poznaniu, Zarządcą masy upadłościowej mianowano p. Andrzeja Thiela z Poznania, Sew. Mielżyńskiego. Wierzytelności należy zgłaszać najpóźniej do 14 kwietnia rb.

Z ZAGRANICY

(z) **Kiedy rozpocznie swą działalność Międzynarodowy Bank Reparatywny?** Szwajcarska rada związkowa zwołała specjalne posiedzenie na dzień 24. b. m., na którym będzie ratyfikowana konwencja, odnosząca się do zainstalowania w Bazylei Międzynarodowego Banku Reparatywnego. Bank ten rozpocznie zatem swą działalność od dnia 1 kwietnia rb.

(z) **Bilans handlowy Francji.** Ogłoszono oficjalny bilans handlowy Francji za rok 1929. Według danych tych, bilans wykazuje deficyt w wysokości 8.214.276.000 franków. Wywóz do Polski wyniósł 467.657.000 czyli o 26 milionów franków mniej aniżeli w 1928 r. Import z Polski różnych towarów osiągnął wartość 306.017.000 czyli o 106 milionów franków więcej aniżeli w roku poprzednim.

Nasiona. Sprawozdanie handlowe z dn. 10 lutego 1930 r. specjalnego składu nasion Telesfora Otmianowskiego w Poznaniu. Notowania informacyjne za 100 kg. za jakości dominialne, nowego sprzętu, loco stacja załadowania w zł. Koniczyna czerwona 12—140, koniczyna biała 160—215, koniczyna szwedzka 180—195, koniczyna żółta chmielowa odłuszczone 120—140, koniczyna żółta chmielowa w łuskach 60—65, inkarnatka 220—240, przelot polspolity 85—105, rajgras angielski krajowy 95—115, tymoteusz 42—48, seradela 19—23, wyka łatowa 29—31, peluska 27—29, wiczka zimowa 65—75, groch Wiktorja 32—41, groch zielony Folger 31—36, groch polny mały 28—31, gorczyca 61—64, rzepak łatowy 72—80, rzepak zimowy 75—80; tataraka 28—30, konopie 70—80, siemie lniane 75—80, proso 41—46, mak niebieski 110—120, mak biały 120—138, łubin niebieski 20—22, łubin zółty 23—25.

Obluda w pokorze marjawickiej

W postępowaniu, skazanego już przez drugą instancję sądów państwowych na więzienie za niemoralność, przywódcy Marjawitów, Kowalskiego, grają najwybitniejszą rolę pycha, obłuda i gra na zwłokę w nadziei złagodzenia wyroku, choćby w ostatniej instancji.

W tem świetle należy traktować jego odezwy i listy, wysyłane w wielkiej ilości do episkopatu katolickiego, a proponujące zbliżenie się marjawitów i powrót jego do Kościoła macierzystego, od którego się on oderwał jako jedna z sekt najniemądrzejszych, jakie znał katolicyzm w ciągu swych prawie dwu tysięcy lat istnienia.

Zaczął Kowalski drukować te listy w swoim organie urzędowym „Królestwo Boże na ziemi”, gdzie we wstępie ukazują się prawie obłąkańcze kazania nowo wyswięconych kapłanek, kończące się bluźnierczym wezwaniem: „A łaski nam te wyjednana Ofiara swą ta Najczystsza i Najświętsza Małżonka Barankowa, Mateczka nasza najdroższa (Kozłowska — przyp. red.), pragnąc byśmy i my byli podobni P. Jezusowi i wszyscy stali się jak Ona jedna Małżonką Jego i cieszyli się w tem Trzecim Niebie oglądaniem Boga na wieki, któremu wraz z małżonką Jego, naszą N. Mateczką niech będzie cześć i chwala teraz i po wszystkie wieki.”

Kowalski udaje obłudnie pokorną owcę i zbłąkanego syna. Pragnąłby wrócić do owczarni, ale czyni zastrzeżenia dogmatyczne, w myśl głupstw i bredni, zawartych w przez się zmanierowanych i sprowadzonych z drogi wiary i cnoty kobiet, których stan patologiczny kwalifikuje się już wprost do zakładu dla obłąkanych. Biedne te dusze są dziś w obsesji takich jednostek, jak Kowalski i jego satelici.

Tak pierwsze, jak i jego obecne odzywianie si ę o chęci powrotu na łono Kościoła należałoby brać z rezerwą, jest ono bowiem puszczaniem „próbnych balonów” w złagodzeniu biegu postępowania sądowego, jeszcze niewyczerpanego. Jest ono też urabianiem w społeczeństwie naszym nastrojów, że Kościół katolicki jest uparty w tem, że nie chce przyjąć do siebie zbłąkanych, ale na wracających się obecnie owiec.

Jest tu może jeszcze jeden ważny motyw owego zgłaszania się do powrotu, a mianowicie świadomość własnego rozkładu, zaniku oraz kurczenia się dotychczasowego stanu posiadania. Dochodzą nas wieści, że marjawici chcą zatrzymać przy sobie swoich zwolenników, tych słabszych i niepewnych dla siebie, którzy zamysłają sami wrócić do Kościoła ogłaszając w kazaniach to, że w niedługim czasie cała sekta złączy się z Kościołem. Oto sens ich obecnych usiłowań i pisaniny.

X. W. Kneblewski.

Epidemia samobójstw

16.480 samobójstw w Niemczech w ciągu jednego roku

(KAP) Tygodnik „Bodenreform” donosi, że w Niemczech w ciągu jednego roku zanotowano 16.480 samobójstw. Jest to liczba straszna: przeciętnie 45 samobójstw dziennie! Prawie co pół godziny jeden zrozpaczony człowiek, mężczyzna albo kobieta, odchodzi z tego świata. Ołbrzymia większość decyduje się na ten straszliwy krok pod wpływem nędzy. „Nieuleczalne choroby i „zawody miłosne” odgrywają tu małą rolę. Największe liczby samobójstw wykazują wielkie miasta, a wśród nich Berlin.

W Europie pierwsze miejsce pod względem ilości targnięć się na własne życie obok Rosji zajmują Niemcy. Następnie idą kolejno: Czechosłowacja, Lotwa, Austria, Estonia, Szwajcaria, Danja i inne państwa.

Jak widać z powyższego zestawienia, największa stosunkowo ilość samobójstw przypada na kraje protestanckie i na Rosję sowiecką. Liberalizm religijny w tych krajach prowadzi do zupełnej utraty wiary w życie nadprzyrodzone, pozostawiając swym wyznawcom w razie niepowodzeń życiowych jedyne wybawienie — truciznę albo rewolwer.

I sport może być niezłym biznesem

Jak bardzo hazardują się i emocjonują yankesi igrzyskami sportowymi i jak nawet w tej dziedzinie potrafia robić niezgorsze interesy, o tem najlepiej świadczy następujący fakt: gdy ukazała się w prasie wiadomość, że znany sportowiec i organizator, Jack Hendricks, obejmuje stanowisko zarządzającego Narodowej Ligi Piłki Nożnej w Cincinnati, akcja tej Ligi natychmiast podskoczyła z 50 na 150 dolarów, czyli o 150 procent, gdy zaś ta wiadomość potwierdziła się akcje podskoczyły aż do 210 dolarów za sztukę. W ciągu jednego dnia każdy posiadacz akcji

„sportowych zarobił na każdej akcji 160 dolarów, czyli 320 procent — wcale ładny zarobek.

Nowoczesne zabawki i przedmioty dydaktyczne

W Pradze czeskiej odbędzie się w czasie od 15 lutego do 10 marca b. r. międzynarodowa wystawa nowoczesnych zabawek oraz nowych przedmiotów dydaktycznych. Urządzają ją wspólnie wszystkie organizacje nauczycielskie wraz z innymi korporacjami pedagogicznymi i z „Svazem czechosłowackiego Dila”. Kierownictwo wystawy, mieszczącej się w gmachu Muzeum przemysłu artystycznego, powierzono prof. Sutnarowi. Z okazji wystawy wydana będzie specjalna publikacja, trwale wartości, zawierająca również spis odnośnych firm fachowych. Oprócz licznych eksponatów czechosłowackich znajdzie się na wystawie także bardzo interesujący materiał nadesłany z licznych państw europejskich i poza europejskich.

Klub „pantoflarzy”

W tych dniach niedyskretna prasa zerwała nimb tajemnicy, otaczającej pewien klub w Liverpoolu. Klub istnieje już od kilku lat. Należy doń ok. 500 członków. Gdy niedawno klub zwrócił się do władz, aby pozwolono mu mieć otwarte podwoje dla swych członków przez całą noc, władze zapytały prezesa: w jakim celu? Wtedy dopiero zdradzono się, że do klubu należą wszyscy nieszczęśliwi mężowie, których żony wzięły zupełnie pod pantofel, a oni, ponieważ kochają swoje małżonki i nie chcą z nimi walczyć, poddają się władzy kobiet, jednak raz po raz uczuwają palącą tęsknotę do swobody. W takich chwilach idą do klubu, gdzie wolno im wszystko co zechcą. Po takim wyjaśnieniu policja skwapliwie wydała pozwolenie przebywania w klubie do rana.

Oficjalna nazwa klubu brzmi: „Klub bohaterów pantofla”. Przyjmuje się doń tylko tych mężczyzn, którzy albo pragną zerwać łańcuchy tyranii, albo przynajmniej wstrząsnąć niemi mocno. Większość członków klubu należy do tej ostatniej grupy. Założycielami klubu są — znany mistrz bilardu Bob Mc Chrystal i wybitny kupiec Mc Elory. Dumni są oni, że udało się im nareszcie zjednoczyć pleć „silną” pod wspólnym sztandarem ideałów.

Posiedzenia odbywają się w ścisłej tajemnicy... przed małżonkami. Najpopularniejsze posiedzenia odbywają się pod hasłem: palmy. Każdy członek zasiada wygodnie w fotelu i wypala taką ilość papierosów, jaką uważa za stosowne. Nikt mu nad uchem nie brzęczy — dość już tego dymu, ach bo się uduszę i t. p.

Najulubiejszą pieśnią, można nawet śmiało powiedzieć, że hymnem klubu jest znana piosenka angielska: „Do domu nie pójdziemy”. Ze jednak ta ostateczność musi zawsze nadejść, więc członkowie klubu debatuja godzinami nad tem, jaki sposób wynaleźć, aby każdy członek klubu mógł wracać jak najpóźniej do domu, nie narażając się na gniew małżonki.

Jedną z rezolucyj przyjętych jednogłośnie jest obowiązek odprowadzania gremjalnego przez członków klubu swoich kolegów aż do drzwi mieszkania. W rezultacie jednak zawsze pozostanie jakiś samotny członek, którego nikt nie może już odprowadzić do domu. Postanowiono więc wejść na drogę pertraktacji z paniami. Do żony członka klubu udaje się specjalna delegacja i tłumaczy jej nieobecność męża ważnymi sprawami państwowymi, jakąś komisją i t. p.

Operacja na ulicy

Przed kilku dniami na ulicach Bristolu automobil przejechał 76-letniego kupca, Henry Brooksa. Staruszek odniósł tak poważne obrażenia, że lekarz wezwany do wypadku, stwierdził niemożliwość przewiezienia starca do szpitala, gdyż w drodze umarłby napewno. Należało zrobić operację natychmiast na ulicy. W Ameryce nie jest niemożliwym. Publiczność momentalnie przyniosła z pobliskiego ambulatorjum stół operacyjny, zgłosiło się kilka asystentek amateerek i lekarz składał złamane części nogi i bandażował na odkrytym powietrzu. Policja stanęła również na wysokości zadania: przez 25 minut, kiedy trwała operacja, wstrzymała wszelki ruch na ulicy, gdzie się odbywała operacja. Po operacji Brooksa przewieziono do kliniki, gdzie stwierdzono, że nie grozi mu już śmierć.

RADJO

Programy radjofoniczne

Czwartek, dnia 13 lutego 1930 r.

Poznań (315 m) godz. 12.00 sygnał czasu; godz. 12.40 koncert dla młodzieży szkolnej (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. 14.00 notowania giełdy pieniężnej; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.55 pogadanka na temat „Korespondencja krótkofalowa” (wygl. kpt. Mickiewicz; godz. 17.10 odczyt p. t. „Ferie sewilskie” (wygl. ks. W. Kneblewski); godzina 17.30 kwadrans pogadanki gospodarczej (wygl. red. Roman Fengler); godz.

17.45 koncert kameralny (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 odczyt p. t. „Polskie nazwiska rodowe” (wygl. dr. A. Tomaszewski); godzina 19.20 odczyt rolniczy p. t. „Dalsze postępy w organizacji eksportu zboża (wygl. inż. Witold Okoniewski); godz. 19.40 rolnicza skrzynka radjowa (wygl. p. Józef Rządowski); godz. 20.00 kurs elem. języka francuskiego (wykl. p. Omer Neveux); godzina 20.30 wieczór Wagnerowski ku uczczeniu rocznicy śmierci Ryszarda Wagnera. W programie: 1. Utwór orkiestry na płycie gramofonowej, 2. a) Modlitwa, b) Arja Elżbiety z op. „Tannhäuser” (odsp. p. Matouskova), 3. Wagner - Liszt: Pochód gości na Wartburg z op. „Tannhäuser” (parafraza), b) Parafraza z op. „Śpiewacy Norymberscy” (odegra prof. Konatkowska), 4. Utwór orkiestrowy na płycie gramofonowej, 5. a) Arja z op. „Lohengrin”, b) Arja Senty z op. „Holender Tulacz” (odsp. p. Matouskova, 6. Wagner - Brassin: Czar ognia z op. „Walkirja”, Wagner - Liszt: Śmierć Izoldy z op. „Tristan i Izolda” (odegra prof. Konatkowska), 7. Utwór orkiestrowy na płycie gramofonowej; godzina 21.30 słuchowisko (transmisja z Katowic); godz. 22.15 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 O czym wiedzieć powinna dobra gospodyni. — „O poprawnym obcowaniu domowników” mówić będzie p. Ludwika Gerlachowa; godz. 12.40 15-ty koncert szkolny z Filharmonji Warszawskiej; muzyka polska; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.45 komunikaty LOPP; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Wśród książek”; godz. 17.45 koncert kameralny w wykonaniu kwartetu smyczkowego uczniów Konserwatorium muzycznego; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.25 płyty gramofonowe; godz. 19.40 komunikaty PAT; godz. 20.15 feljton p. t. „Człowiek wędrowny” — wygłosi p. Wacław Sieroszewski; godz. 20.30 muzyka lekka; godz. 21.30 słuchowisko z Katowic; godz. 22.15 komunikaty; godzina 23.00 muzyka taneczna z „Oazy”.

Katowice (409 m) godz. 12.40 koncert młodzieży szkolnej z Filharmonji Warszawskiej; godz. 16.00 komunikaty; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.15 prof. Władysław Dziegiel: „Zwyczaże i obyczaje dawnych mieszczan”; godzina 17.45 koncert z Warszawy; godzina 19.30 dr. Kazimierz Załuski: Z cyklu sportowego; godz. 20.00 Zaszczytne pomniki kultury polskiej. „Ordonek Górny”. Pierwsza polska ustawa górnicza z R. P. 1528. (Prof. J. Piernikarczyk); godz. 20.30 muzyka lekka z Warszawy; godz. 21.30 słuchowisko; godz. 22.15 do 24.00 transmisje z Warszawy.

Wykłady o Holandji

Od 14-go Radio Poznańskie rozpoczyna cykl odczytów o Holandji. Odczyty oparte będą na bezpośredniej obserwacji prelegenta, który w roku ubiegłym odbył podróż naukową po Holandji. Dr. Jedlicki scharakteryzuje Holandję w licznych przekrojach, więc: kraj, obszar i ludność, życie polityczne, gospodarce i umysłowe.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Młodzieży Poznań-Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 13 bm. o godz. 20 w salce p. Zielńskiego, ul. Rolna.

— **Tow. Młodych Destylatorów.** Roczne walne zebranie odbędzie się w czwartek, 13 bm. o godz. 21.30 w restauracji Ratuszowej.

— **Żeńskie Tow. Przenysł.** Walne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 13 bm. o godz. 19 na wielkiej sali Domu Król. Jadwigi. Na porządku obrad sprawozdania roczne i wybór nowego zarządu.

— **Tow. Uczniów Handlowych.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dn. 13 bm. na małej sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. Początek o godz. 20.

— **Związek Paszystów Polskich, oddział św. Łazarz.** W czwartek, 13 bm. o godz. 20 odbędzie się zebranie dzielnicowe na sali lokalu Kasyna Obywatelskiego, ul. Marszałka Focha 81. Na porządku obrad ważne sprawy organizacyjne i społeczne. Goście i sympatycy mile widziani.

— **Stow. Rodzinne Poznań-Wilda.** Zebranie odbędzie się dnia 14 bm. u p. Grotowskiego, Dolna Wilda.

— **Zebranie informacyjne kółka naukowego przy Kole Absolwentek (tów) IV Szkoły Wydziałowej** odbędzie się dnia 14 bm. o godz. 20 w auli tejże szkoły.

— **Klub Mandolinistów „Sempre vivo”.** Lekcje odbywają się regularnie we wtorki i piątki od godz. 20 na salce „Cukierni Słowińskiej” właśc. H. Smoczyk, przy ul. Marszałka Focha 70 pod kierownictwem p. Mieczysława Słowka.

— **Tow. „Bractwo” Poznań-Wilda.** Wieczorek familijny odbędzie się w sobotę, dnia 15 bm. o godz. 19 w sali drh. Grotowskiego przy Dolnej Wildzie a walne zebranie w niedzielę, 16 bm. o godz. 16 na tejże sali.

— **Koło Absolwentek (tów) IV Szkoły Wydziałowej** urządzi dnia 16 bm. o godz. 17 w auli IV Szkoły Wydziałowej schadzki towarzyską, na którą wszystkich członków oraz przez nich wprowadzonych gości się zaprasza.

— **Związek Niższ. Pracowników Pocz. i Tel.** W piątek, dnia 14 bm. odbędzie się o godz. 19.30 na sali p. Świtalskiego przy ul. Podgórznej 13 zebranie Koła Miejskowego. Prezes zarządu głównego, kol. Kiszka wygłosi referat.

— **Sodalicja Nauczycielek.** Nabożeństwo sodalicyjne odbędzie się w niedzielę, 16 bm. o godz. 9 w kaplicy sodal. OO. Jezuitów; po nabożeństwie zebranie na sali. — Zebranie zarządu odbędzie się w piątek, 14 bm. o godz. 17 u OO. Jezuitów.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Plekarskiej.** Zebranie odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 14 w lokalu p. Majewskiej przy ul. Walejnej 13.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **J. K. K.** 1) Równowartość 400 tys. mkp z lipca 1921 wynosi 1633,33 zł. — 2) Dotąd nie było jeszcze losowania, gdyż przypadające kwoty amortyzacyjne były stale wykupywane przed terminem losowania. (K)

— **100 W.** Podatkowi od lokali mieszkanie Pana nie podlega, jeżeli jest Pan dozorcą fabryki, a mieszkanie jest w obrębie fabryki. W innym razie odpowiada za podatek Pan, a nie fabryka (ust. z 2-go sierpnia 1926. D. U. 94 poz. 550 z r. 1926). Wypowiedzenie drugie było zupełnie prawidłowe, na koniec kwartału, obejmując równocześnie trzymiesięcznym wypowiedzeniem stosunek służbowy. W tym dniu będzie Pan musiał się wyprowadzić, jednak do tego czasu musi fabryka płacić Panu pełne pobory, których nie może zatrzymywać. Może Pan wnieść skargę o to, tem więcej, że wynagrodzenie za pracę płatne jest w danym razie, natychmiast i musi być opiewające od uchybionego terminu, t. j. od 1. 10. 29. Niech Pan nie weźmie adwokata, uzyska Pan może, że co najmniej całe koszty poniesie przeciwnik. (a. K.)

— **F. S. pokrzywdzony.** Zdaje się, że policja była w tym wypadku do urzędowania rewizji uprawniona. Zresztą czynność ta nie była skierowana przeciwko Panu, gdyż zbieg mógł ostatecznie ukryć się tam bez Pańskiej wiedzy. O ile Pan jednak sądzi, że posterunkowy postępował bezprawnie, może Pan wnieść zażalenie do komendy powiatowej Pol. Państwowej. (k)

— **P. Lucja P.** Owszem, może Pani ubezpieczyć się dobrowolnie; wniosek należy wysłać nie do Ubezpieczalni Krajowej, lecz do Zakładu Ubezp. Pracowników Umysłowych, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego. (k)

— **P. Antoni Grott.** Fundusz Bezrobocia, Poznań, plac Drwęskiego. (k)

— **P. W. J.** Należy zapłacić zaległe podatki lub wnieść prośbę do Izby Skarbowej o ich umorzenie; prośbę należy uzasadnić zgonem męża, trudnościami gospodarczymi itp. W sprawie renty sierockiej można wnieść do Ubezpieczalni Krajowej prośbę o kapitalizację renty. (k)

— **P. St. Wyrwiński.** Prowizja należy się pośrednikowi, jednak żądana jest zbyt wysoka; radzimy zapłacić 1 proc. (k)

— **S. K. 12.** Żądanie siostry jest zbyt wygórowane. Pełna wartość należności wynosi 3 690 zł, z zaległymi odsetkami po 5 proc. około 5 200 zł. W rachubę wchodzi jeszcze przepisy rozp. Prez. Rzpl. z dnia 14. 5. 1924 o przeliczeniu. Według nich w razie rozstrzygnięcia sądowego zapłaci Pan najmniej (z odsetkami) 906,40 zł, najwyżej 5 200 zł, stosownie do wyników sądowego otaksowania nieruchomości. Radzimy zaproponować siostrze, aby uniknąć procesowania, jakąś słuszną ugodę, może na 3 500 do 4 000 zł. (K.)

— **St. M. Werkmistrz.** Należy sprawę przedstawić szczegółowo Wyższemu Urzędowi Ubezpieczeń Woj. Pozn. w Poznaniu, który wdroży odpowiednie postępowanie przeciwko Pańskiemu b. pracodawcy oraz przywróci Pańskie prawa. (K.)

Ostatnim wyrazem wiedzy lekarskiej jest
HYGENOL
puder dla dzieci

Tw 1067

Każdy
nożyk
Gillette bada się
114 razy...

... przyczem nieodpowiednie
nożyki są bezwzględnie niszczone.
Dlatego też można być
zupełnie pewnym, że każdy
nożyk Gillette ogoli rądko
szybko.

MADE IN U.S.A.
Gillette
SHARPEN THE WORLD OVER

Gillette

nr 6154

Dnia 11 lutego 1930 r., zmarł po długich cierpieniach, wielokrotnie opatrzony Sakramentami św., najdroższy mój mąż, nasz ukochany ojciec, szwagier, ś. p.

Juljan Sas-Jaworski

urodzony dnia 2 maja 1862 roku,

były poseł do Parlamentu i Seimu Pruskiego, były starosta i deputowany powiatu lubawskiego, pierwszy patron i twórca organizacji kółek rolniczych na Pomorzu.

Nieutulona w żalu
rodzina.

Nowemiasto, dnia 11 lutego 1930 r.

Eksportacja zwłok z domu żałoby (Szkolna 4) do kościoła parafialnego odbędzie się w piątek, dnia 14 lutego o godzinie 16-tej, nabożeństwo żałobne i pogrzeb w dniu 15 lutego o godz 9 rano.

Dnia 11 lutego 1930 r., o godz. 4,30 rano zasnęła w Bogu po krótkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja kochana siostra, nasza droga ciocia, ś. p.

z Iwadowiczów

Anastazja Świdarska

przeżywszy lat 81. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w sobotę, 15 lutego r. b. o godzinie 11 w kaplicy cmentarnej kościoła parafialnego w Środzie, poczem nastąpi złożenie zwłok z kaplicy do grobowca rodzinnego.

W głębokim smutku i żalu pozostała
siostra i rodzina.

zw 21722

Środa — Dolsk — Poznań.

W pierwszą bolesną rocznicę zgonu drogiej żony i matki, ś. p.

Jó efy Kopańskiej

odprawi się za spokój duszy jej

msza św. żałobna

w piątek, dnia 14 b. m. o godz. 9 w kaplicy św. Józefa przy ul. Józefa

Mąż i dzieci.

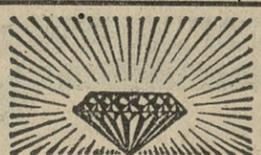
Przy przedłużanych włosach

stosuje się z wielką korzyścią

trwałą onduację, która czyni fryzurę piękną, długotrwałą. Te zabiegi jak również farbowanie włosów i brwi, masaż twarzy i głowy, manicure i t. d. wykonuje się przez pierwszorzędną siłę w zakładach fryzjerskich dla Pań i Panów N. Muszyński ul. 27 Grudnia 4 ul. 3 Maja nr. 3

zw 21727

Brylanty

najkorzystniej w firmie

W. KRUK

(ubiler. Poznań, ul. 27 Grudnia 6. K w 1519

Budynek fabryczny

1-piętrowy, ca 350 mtr. z podwórzem, nadający się po małej przeróbce również jako dom mieszkalny, w powiatowym mieście, blisko Poznania, korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia Śrem, skrzynka pocztowa 1. P w 9072-5,147

!!!Korzystne!!!

Skład tow. galant.

położony w Lesznie, w pobliżu Rynku, należący do masy konkursowej kupca Stanisława Kujaczyńskiego, sprzedam w całości. Taksa 12—14 000.— zł. Oferty przyjmuje i udziela bliższych wiadomości

B. Michałek — zarządca konkursowy — Leszno Kocińska 50. zw 21 723

Dr. Stanisław Pernaczyński

Długoletni prezes Towarzystwa Rodziców przy Państw. Gimnazjum im. Paderewskiego w Poznaniu

zmarł 8 lutego 1930 r., pozostawiając stałą pamięć wielkich zasług i poczyniń. Uroczyste nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele Sióstr Karmelitanek przy ul. Niegolewskich, w piątek, 14 b. m., o godz. 10 rano.

Zarząd Tow. Rodziców Dyrekcji Gimnazjum zw 21 729 im. Paderewskiego.

Dr. Władysławowi Suwalskiemu, ul. Cieszkowskiego 7, składam na tej drodze serdeczne

podziękowanie

za szczęśliwe dokonanie operacji i troskliwą opiekę jak również S. S. Elżbietkom Inocencie, Aleksandrze i Stefanji. zw 21 716

A. Piłka.

Od 12. II. 1930 r., przyjmuje jak dawniej

pryw.: 9,30—12 5—6,30
Kasę Chorých: 12—1, 3,30—5

Dr. H. Danecki

Choroby skórne i płciowe.

Sw. Marcin 58, 1. Tel. 52-71.

zw 21718

Od 9 do 26 kwietnia 1930 r.,

wycieczka do Italji

Zwiedzanie: Wiednia, Wenecji, Padwy, Rzymu (tydzień), Neapolu, Florencji. Cena za uczestnictwo: kl. II, zł 1.000, w kl. III, zł 780.— Szczegóły:

„WAGONS - LITS - COOK“

Poznań, ul. Gwarna 12, tel. 58-36. nw 8824

Potrzebne są osoby z wykształceniem technicznym do Homaczenia przemówień podczas obrad Kongresu Międzynarodowego (29. 6. — 2. 7. r. b.) nw 8841

z niemieckiego na francuski i odwrotnie

z wyborną znajomością obu języków i terminologii, płynną wymową w jednym przynajmniej z tych języków.

Oferty tylko piśmienne z podaniem kwalifikacji, referencji i żadanego wynagrodzenia prosimy nadsyłać do Związku Przedsiębiorstw Komunikacyjnych w Polsce, Warszawa, Kopernika 8, przed 15 marca r. b.

Pierwsza Wielka Loteria Fantowa Związku b. Więźniów Ideowych

której ciągnięcie odbyło się notarialnie dnia 30. 1. 1929, za wiadomą, że aczkolwiek odbiór fantów upłynął dnia 15. 12. 1929, przedłuża się jeszcze termin od biuro fantów do dnia 28. 2. 1930.

Związek b. Więźniów Ideowych na Poznańskie i Pomorze

Sekretariat: Poznań, ul. Wielka 23.

Odbiór fantów: ul. Wały Królowej Jadwigi 5a u p. Jankowskiego. zw 21 715

Zdrowie niemowlęcia,

urodę dziecka

zapewnia

FOSFATYNA FALIÈRA

Znana mączka odżywcza gorąco zalecana w okresie odstawiania dziecka od piersi oraz jego rozwoju.

WSZĘDZIE DO NABYCIA

T w 820

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.

Dnia 9 b. m., zmarł nagle, namaszczony Olejami św., nasz najukochańszy syn, brat, szwagier, wujek i kuzyn, ś. p. zw 21 724

Antoni Wiśniewski

przeżywszy lat 22. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 13 b. m., o godz. 15,30, z kostnicy cmentarza farnego przy ul. Bukowskiej, o czym zawiadamiają

ciężko strapieni rodzice i rodzeństwo.

Poznań, Berlin.

Po krótkich i ciężkich cierpieniach, zmarł w dniu 9 b. m., w Kościerzynie, długoletni członek nasz, w 38 roku życia, ś. p. zw 21 730

Władysław Sochaczewski

dentysta.

Cześć Jego pamięci!

Związek Dentystów Zach. Ziem Rzpl. Polskiej.

Dnia 10 lutego 1930, zmarł po krótkich cierpieniach, nasz długoletni członek i jubilat, ś. p.

Józef Ślebioda

dawniejszy kierownik gorzelni w Karczewie. Cześć Jego pamięci!

Zarząd

Związku Zawodowego Techników Gorzelniczych K. Salkowski, prezes. zw 21 791

JUŻ TYLKO 8 DNI. Na specjalne życzenie naszej Szan. Klienteli urządzamy od 13 do 21 b. m. wyprzedaż pozostałości z **BIAŁEGO TYGODNIA**. Specjalnie niskie ceny z **BIAŁEGO TYGODNIA** pozostaną na ten czas niezmiennione.

DOPOKI ZAPAS STARCZY. Ostatnia okazja do nadzwyczaj korzystnych zakupów. **DOPOKI ZAPAS STARCZY.**

WIZA i MAŁUSZEK, ulica Nowa nr. 6. Telefon nr. 31-52.

Ostatnie 3 dni!!!

TANIO wyprzedają duże zapasy towarów **nijęj cen własnego zakupu** jako reklamową **Sprzedaz Poinwenturową**

Szkoło stołowe	Naczynia emaljowane
4000 szklanek pras . . . 0,15	1400 kubeczków, białe 8cm 0,50
2500 spodków pras . . . 0,18	200 łyżek wazowych . . . 0,65
350 koszyczków do cukru 0,50	700 garnków, białe i niebieskie 10 cm 0,90
400 wazonów kryształowe szkło, 3 kolory, wys. 8 cali 0,95	130 rondli nieb. z trzonkiem 0,90
400 bombek do piwa . . . 1-	400 garnków do mleka z dziobkiem 1-
300 kielichów do szampana 120	1200 garnków z 2 uchami 15 cm 150
300 szklanek do grodzkiego piwa 125	650 garnków dużych 18 cm 250
Naczynia fajansowe	300 tac, emal. białe 35 cm 250
1500 spodków 0,20	80 bidetów białe z pokrywą 12-
3000 talerzy deserowe . . 0,25	Łóżka żelazne. Materace i umywalnie.
4700 talerzy duż., płytkie 0,55	Porcelana
800 misek do mleka, kolorowe 0,65	Serwisy obiadowe 6 i 12 osobowe w dużym wyborze
160 serwisów do kawy, dekorowane na 6 osób . . . 875	Sztuce platerowane
	12 łyżeczek, kawa, srebrzonych 10-

Na wszystkie towary nie objęte niską ceną inwenturową udzielam **10% rabatu.**

Upraszam Szan. Odbiorców o porównanie cen w oknie wystawowym.

F. STASZEWSKI

Pw 9303-7,84 **Poznań, 27 Grudnia 5.**

Przychylając się do życzeń zgłaszających się do nas sfer kupieckich, postanowiliśmy od 10 lutego począwszy otwierać kasę do przyjmowania wpłat **w godzinach wieczornych** (także w sobotę) i to od godziny 5,30 do 7 wieczorem.

Poznański Bank Ziemiań S.A.
Al. Marcinkowskiego 13.

Kw 1597

ZAMIAST SALETRY CHILIJSKIEJ STOSUJECIE **SIARCZAN AMONU** SYNTETYCZNY, SPECJALNIE PRZY GOTOWANY DLA CEŁÓW ROLNICZYCH

marki „Knurów”

POLSKICH KOPALNÍ SKARBOWYCH NA GÓRNYM ŚLĄSKU, O ZAWARTOŚCI **20-21% czystego azotu**

SIARCZAN AMONU

TO NAJTAŃSZY I NAJDODGODNIEJSZY DO WYSIEWU NAWÓZ AZOTOWY. MOŻNA GO STOSOWAĆ PRZED SIEWEM ORAZ POGŁÓWNIE

SUPERFOSFATY

oraz wszelkie inne nawozy sztuczne na najdogodniejszych warunkach dostarcza

Przygodziński i S-ka, Sp. z o.o.

Poznań, Plac Nowomiejski 2

Telef. 11-14 — 58-41.

Adr. telegr.: Pasza-Poznań.

Wykwintny magazyn artykułów męskich w Poznaniu potrzebuje zaraz lub od 1 marca, dzielnego

ekspedjenta dekoratora

Zgłoszenia z podaniem warunków, fotografia i odpisami świadectw do biura ogłoszeń „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 7,74 Pw 9295-7,74

5 tysięcy zł pożyczki

poszukuje na jeden do dwóch lat, gwarancja hip. w dolarach 25 miesięcznie. Piekarnia w pełnym biegu składem, z dużym wołnem mieszkaniem, urządzeniem kuchni wozami i t. p., zaraz do objęcia, cena 4750 zł. Sprzedam idealną połowę domu II. piętra, oficy, ogródek, piekarnia dobrze prosperująca z kompl. urządzeniem kołnem, wozami i t. p., dochód roczny z połowy domu 3150 zł, cena 32000 zł, wpłaty 24000 zł, reszta według umowy, miasto powiatowe Wlkp., lub zamienie na inny obiekt. Zgłoszenia Kurjer zw 21 658

Maszyna parowa 200 P. S.

2-cylindrowa z kanalizacją, fabrykat Förster Magdeburg oraz 2 kotły na 10 atm., palenisko poddmuchowe — używane — natychmiast okazyjnie na **sprzedaż**. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 726

Potrzebna od 1 maja 1930 r.

dzielną ksiązkową

i równocześnie **ekspedjenta** do oddziału towarów krótkich, która byłaby w stanie dysponować. Reflektuje się tylko na siły pierwszorzędne. Reflektantki zechcą nadesłać oferty z odpisem świadectw, fotogr. i podaniem żąd. pensji do F-y **JULJUSZ SCHREIBER, CHOJNICE, RYNEK 17** pw 8838

Poważna Fabryka Chemiczna poszukuje

przedstawicieli

do sprzedaży w obów własnych. Reflektanci ustosunkowani w sferach przemysłowych, budowlanych, w dyrekcjach kolejowych, instytucjach samorządowych i t. p. proszeni są o nadsyłanie ofert do Biura Ogłoszeń Teofil Pietraszek, Warszawa, Marszałkowska 115, sub: „Fabryka Chemiczna” nw 8342

Pani wiele zyska

korzystając z niezwyklej okazji bajecznie taniego zakupu podczas mego

Białego Tygodnia

który się kończy nieodwołalnie w sobotę, dnia 15 lutego 1930 roku.

F. Wozniak

Poznań, Kramarska 15/16.

Świeży smalec wieprzowy

przy odbiorze 10 kg. tylko zł 4,10 za 1 kg.

SŁONINA zł 3,20 za 1 kg.

Bracia Dawidowscy, Poznań

Gwarna 17. Półwiejska 11/2. Marszałka Focha. Tel. 37-80 — 53-57.

Dla pp. Ogrodników!

Maty

zimowe z trzciny, mocno związane sznurem impregnowanym, wielkości 1.60 x 2,00 m poleca

GUSTAW GLAETZNER, Poznań 3
ul. Mickiewicza 36. Tel. 65-83 i 68-28.
dłw 4159

Przedstawiciel

doodwiezania drogerji, perfumeryj w Poznaniu oraz w innych miastach Poznańskiego, może złożyć szczegółową ofertę „Pharmachemia”, Bydgoszcz, ul. Mickiewicza 2.
dłw 90-88, 70

Dziewczyzna szkoda twoich łez!

Humor i zabawa położy kres!
taką zabawą jest

Bal Maskowy

Poznańskiego Towarzystwa Wioślarzy „TRYTON” T. Z.
w sobotę, 15 lutego 1930 r.
w pięknie adekorowanych salach Ogrodu Zoologicznego

Moc humoru — dużo niespodzianek — Nowoczesne reflektory — Bezpłatne filmowanie!

Premjowanie masek — 2 ORKIESTRY!

Wstępne taktko zł 5,— włącznie podatku!

Zaproszenia i przedprzedaż biletów tylko u wice-prezesa p. F. Staszewskiego, 27 Grudnia 5.
Pw 9281-6,144

Poważna Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa poszukuje zaraz

bieglej stenotypistki

w polskim i niemieckim, o ile możności ze znajomością książkowości. Pierwszeństwo mają kandydatki, które już pracowały w Spółdzielniach Rolniczo-Handlowych. Właśnie pisane zgłoszenia z odpisem świadectw, których się nie zwraca uprasza się skierować do eksp. Kurjera Pozn. pod dw 4151

Poszukuje się większych

ubikacyj suterenowych

lub parterowych z stojnią, garażem i podwórzem. Spieszne zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 21720

Zarząd Gazowni Miejskiej w Śremie, ma do oddania większą ilość

koksu gazowego

po cenie zł 6,— za 100 kg. loco Gazownia wzgl. stacja załadowania. Przy regulacji gotówką udzielamy 5 proc. skonta. Oferty uprasza się skierować do Zarządu Gazowni Miejskiej w Śremie.
dłw 4144
Magistrat

Rutynowany

księgowy bilansista

od kilku lat na samodzielnym stanowisku, język polski i niemiecki — prima referencje, zmieni posadę. Zgłoszenia do biura ogłoszeń „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 53,249 Pw 9300-53,249

Restaurację - Kawiarnię

w Poznaniu, St. Rynek, z pełną koncesją i przyległym mieszkaniem, sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod rw 8670

Maszyny introligatorskie

gilotyna dług. cięcia 51 cm., Krause, nożyce do cięcia tektury 110 cm., Krause, maszyna do wycinania narożników Krause, nożna maszyna do nacinania (Ritzmasch), 85 cm., Krause, maszyna do cięcia szybek (Doppelzangenschneidemasch.) na zapęd, Krause, maszyna do spinania narożników drutem, bostonka ciężka, foljo i ca. 50 kg. materiału druk. W całości lub częściowo z powodu koniecznego wyjazdu na dogodnych warunkach do sprzedania. ewentualnie z obciążeniem ubikacyj. Oferty do Kurjera zw 21714

3. N. 2/30.

OBWIESZCZENIE

W celu rozpoznania podania firmy „Leszczyńska Centrala Maszyn” Andrzej Błaszowski w Lesznie, z dnia 3 lutego 1930 r., o odroczenie wypłat, wyznacza się termin w niżej podpisanym Sądzie, pokój nr. 6, na dzień 25 lutego 1930 r., godzina 12 w południe. Wierzyciele firmy mogą przybyć na rozprawę celem udzielenia sądowi wyjaśnień.
nw 8046
Leszno, dnia 3 lutego 1930 r.
Sąd G. odzkl.

KONKURS

Magistrat miasta Chełmży na Pomorzu, rozpisuje niniejszym konkurs na sporządzenie planu regulacyjnego miasta, przez zaprzysiężonego miernika. Obszar pomiarowy wynosi 62 ha. Oferty należy składać do dnia 20. 2. 1930 r., Chełmża, dnia 6 lutego 1930 r.

Magistrat
(—) Kurzętkowski, burmistrz.
dłw 4147

Wielka licytacja masy upadłościowej

W piątek, dnia 14 lutego i dni następne aż do wyprzedania, sprzedawac będą publicznie najwięcej dającym za gotówkę następujące towary i urządzenia składowa.

Początek 14 lutego, o godz. 10,30 przed poł. przy ul. Gwarnej 18, sprzedawane będą: wina, likiery krajowe i zagraniczne, większa ilość konserw owocowych, grzybki w puszkach, oliwa w bankach, sardynki, sardelle, pasta sardelowa, rodzynki, cytryny, śliwki suszone, homary i wiele innych delikatesów.
nw 8237

Kompletne urządzenie składu, kilka wag składowych i kasa registryjna.

Po skróceniu licytacji przy ul. Gwarnej 18, dalsza licytacja przy ul. Podgórznej 10.

Sprzedawane będą: około 1000 butelek win, likierów krajowych i zagranicznych, większą ilość win szampańskich, około 2000 butelek wina białego, bordo i czerwonego, około 50 skrzyń oliwy w bankach, większą ilość skrzyń konserw i wiele innych towarów.

Zaznaczam, że licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Jan Bartkowiak, kom. sąd., Poznań, ul. Kochanowskiego 24
Telefon 75-24.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 14 lutego r. b., o godz. 10 przed połudn., sprzedam w Krerowie publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

wirówkę, 2 konie gniade, 3 źrebaki, maszynę szerokobijającą, bryczkę, wóz roboczy, parę szorów.

Objeżdżać można 15 minut przed przetargiem. Zbiórka przed gospodarstwem pana Franciszka Fludry.

K r a s k i, komornik sąd. w Środzie.

HEMOROIDY!

CZOPKI HEMOROIDALNE GASECKIEGO

VARICOL

(z KOGUTKIEM)

USUWAJĄ BÓL, KRWAWIENIE, SWĘDZENIE, PIECZENIE, ZMNIĘSZAJĄ GUZY (ZYLAKI).

ZAPADAJCIE ORYGINALNYCH CZOPKÓW „VARICOL” z PLOMBA.

Sprzedam samochód

karetkę w najlepszym stanie, tanio za 5½ tys. zł. Zgłoszenia piątek, Górna Wilda 78, I wejście III. lewo, pomiędzy 18—20 godz.
zw 21726

KONKURS

Straż Pożarna w Wilczynie, powiatu słupeckiego, ogłasza konkurs na wykonanie robót

cieślińskich, stolarskich i dekarskich

z materiału przedsiębiorcy, na budującym się gmachu strażackim w Wilczynie.

Zgłoszenia przyjmuje i informacyj udziela Zarząd Wilczyńskiej Ochotniczej Straży Pożarnej w Wilczynie.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

<p>1 SPRZEDAŻE</p> <p>Żelazną szafę ogniotrwałą dwuskrzydłową za 350 złotych sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 97 597</p> <p>Parcelę Łazarzu, Sołacz, Winarach, Miasteczku, Wildzie, Dębca i centrum na dogodnych warunkach sprzedajemy. Informacje: Biuro Techniczno-Agrarne, Piac Wolności 9, zdw 99 431</p>	<p>Skład w mieście powiatowym z kompletnym urządzeniem z tego 4 pokoje kuchnia z czyszczem na 2000 zł. Skład z urządzeniem w Poznaniu, do tego 2 pokoje kuchnia cena 6000 zł. Zgłoszenia „Pawilon”. Poznań, Marszałka Focha 15, zdw 98 487/8</p> <p>Kawiarnię - restaurację z pełnym wyszynkiem i 5 pokojem mieszkaniami sprzedam z powodu wyjazdu. — Spieszne oferty Kurjer zdw 98 831</p>	<p>Pianino bardzo korzystnie za gotówkę sprzedam. Obejrzeć między 1—3 po południu lub 6—7 wieczorem. Wąły Królowej Jadwigi 5. I. p. prawo. zdw 98 978</p> <p>Kanapa, fotele garnitur, stół mahoniowy, łóżka białe, krzesła, szafonierka, kuchnia, unywalnie w dobrym stanie tanio do sprzedania. Wiadomość Marszałka Focha 4. m. 7. III. p. (Handlarze wykluczeni). zdw 99 578</p>	<p>Jablonie pienne, brzoskwinie i morele krzaczaste w dużych ilościach sprzedaje Zakład Sadowniczy „Glinka” (Własność Krakowskiego Towarzystwa Ogrodnicze-go w Prądniku Czerwonym, p. Kraków). nw 8100</p> <p>2 osob. Chevrolet roedster jak nowy i wszelki komfort tanio na sprzedaż. — „Komana” Sp. z o. p. Automobile. Dąbrowskiego 88-85. Tel. 77-87 i 84-78. nw 7790</p>	<p>Kamienia pełnego około 3000 kbm. 8 ctm. wżwż oraz 1000 mtr. szczap II klasy i 500 mtr. wałków sosnowych do oddania. franko stacja załadowania. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 8340</p> <p>Dom pletrowy w Gnieźnie w Rynku, ze składem i ubikacjami do wszelkiego przedsiębiorstwa wraz z 7 pokoj. mieszkaniem sprzedam zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 554</p>	<p>Foksterriery angielskie bardzo rasowe, czujne i ostre na szczury z powodu zwinięcia hodowli na sprzedaż 2 suczki 18 miesięczne i 1 pies 12 mies. w cenie 40 zł za sztukę. Zgłoszenia pod zdw 99 394</p> <p>8½ złotego serwis do kawy porcel., 99 złotych serwis obiadowy porcel., 28 złotych ½ tuzina noży i widelcy „Alpaka” lecz tylko w Hartowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórze, zdw 99 460</p>
--	---	--	---	---	---

Skład
węgli i drzewa, stajnia, koń i wozy do sprzedania. Zgłoszenia Machnicki, Mostowa 29, skład węgli. zdw 98 795

Rowery
3 za bezcen. sciana oszklona. Nowy Rynek 3.

Fabryka
szczerotek w pełnym biegu z pierwszorzędna klientelą. w centrum miasta na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 98 739

2 maszyny
damskie Singera i 1 kryta okrągła z czołkiem tania sprzedaż Warsztat Mechaniczny. Kraszewskiego 5. zdw 99 468/9

Maszyny
szycia, fuzje 16. rower meski — sprzedam. Poznańska 38, III, lewo, front. zdw 99 510/11

Skład
towarów krótkich i konfekcji, położenie pierwszorzędne w Poznaniu sprzedam z urządzeniem od zaraz. Wiadomość Marsz Focha 41, Z. Malinowska. zdw 99 585

Pianino
sprzedaż św. Marcin 47, III, prawo. zdw 99 601

Składy
św. Marcin, Stary Rynek, 27 Grudnia, Nowa, Focha, Dąbrowskiego poleca „Informator” Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 99 606

Wolne
2 pokoje kuchnia za dzierżawę. Konieczny św. Marcin 64, III, zdw 99 594

Aparat
filmowy, nowy bardzo tania sprzedam. Kantaka 8, III, lewo. zdw 99 584

Eleganckie ubranie
frakowe na średnia figurę zupełnie nowe korzystnie do nabycia. Kubiaczyk, Czartoria, mistrz krawiecki 5, II, ptr. zdw 99 025

Sprzedam
szafa żelazna, gramofon, suknie balowe, frank Spokoja 15 a, zdw 99 046

Wózków
dziecięcych wybór. Kraszewskiego 11. „Światek dziecięcy”. zdw 97 424

Biały Tydzień
towar tylko doborowy ceny reklamowe. Jankowska Podgórna 10 Pw 9 085 5.146

Motocykle
Rex Acme, precyzyjne i najtańsze Koszczyński, Pasaż, Kino Apollo. zdw 98 753

Plaszczki
dziecięce, podłokowe i mundurki tania Hurtownia Rybaki 10, II, Pw 8 662-3.33

Frotery
Universum o miłym, żywym zapachu, biały i żółty do parkietów, z dodatkami farby do podłóg malowanych oraz płynny a la zagraniczny są chlubą polskiego przemysłu chemicznego. Drogeria Universum — Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38, Pw 7179-46.190

Salonik stylowy
mahoniowy dobrze utrzymany — sprzedam. Emilji Szczyńskiej 10 Sikorski. zdw 99 539

Wózek
tania sprzedam. Św. Marcin 65, I, zdw 99 494

Skład
Stary Rynek, urządzenie kompletne, cena 7000. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29, zdw 99 497

Radjo
4 lampowe sprzedam tania. Kopernika 8, I, lewo. zdw 98 771

Skład
kolonialny towarem maglem, 3 pokoje kuchnia, korzystnie sprzedam. Misiorny, św. Marcin 15, I, prawo. zdw 99 529

Sypialnię
dębowa formierowana nowa tania sprzedam. Grobla 30, II, lewo. zdw 99 535

Okazyjna sprzedaż
nowych i używanych samochodów czterodrzwiowych karetek Forda najnowszego typu miejsce szofera oddzielone oszklona prze gródka. Dogodne warunki „Auto ruch”. Sp z ogr. odp w Poznaniu. Fabryka karosjerji autobusowych, ciężarowych ambulansowych i t. d. Specjalność warsztatowa Naprawa Fordów ul. Marszałka Focha narożnik ul. Pałacza, telefon 77-75 Pw 8671-4.74

Samochód
Fiat korzystnie do nabycia. Stary Rynek, Ratuszowa 31, rw 8 643

Skład kolonialny
sprzedaż znana stara firma. Do objęcia 16 500 zł. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 8 657

Skład
z mieszkaniem w rynku nadaje się dla dentysty lub zegarmistrza. Skoki Rynek 104, W. Markiewicz. rw 8 629

Szafa
ogniotrwała tania sprzedam. — Gabski, Kwiatowa 9, zdw 99 503

Pianino
sprzedaż okazyna tania za gotówkę. A. Drygas, Poznań, Kantaka 5. Pw 9 306 7.90

Meble
na raty, za gotówkę taniej poleca Stanikowski, Woźna 12, (Butel-ska) zdw 99 499/500

Meble
używane sprzedaje. Kozłowski, Szewska 15. zdw 99 077/8

Pończochy
nieknie dobre tanie. — A. Szymański Poznań św. Marcin 1 specjalny skład pończoch. Kw 1494-5

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli, telefon 64 25. Pw 9 121 6.73

Duży
plac nadający się na każde przedsiębiorstwo, zaraz na dogodnych warunkach. Adres wskaże Kurjer zdw 99 609

Wytwornia
cukiernicza dobrze zaprowadzona zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 99 612

Zakład fryzjerski
na 5 obslug z mieszkaniem sprzedam. Bydgoszcz ulica Hetmańska 19. zdw 99 557

Okazja
Sprzedam 15—20 morgów ziemi przy mieście Poznaniu w ten stawek. Zgłoszenia u sołtysa w Miejkowie pow. Poznański. zdw 99 537

Naprawy
zegarków zwykłych i drogocennych oraz biżuterji wykonuje fachowo i przystępnie Chwikowski, św. Marcin 40. zdw 99 545

Sprzedam
plac około 2 000 m. Debiec, 3 min. do tramwaju. Oferty Kurjer zdw 99 308

Skład
cygar papieru w ruchliwej ulicy w Poznaniu sprzedaję Neyman i Ska, Poznań, Piękary 5. zdw 99 312

Sprzedam
lub zamienie na mniejszy 60 cal garnitur parowy znajdujący się najlepszym stanie. Adres Kurjer zdw 99 316

Do sprzedania
4,5 morgi własne do tego 8 morgów dzierżawy, budynek maszynowy, śrutownik motorowy w Gówarzewie, pow. średzki. Hundt. zdw 99 337

Łóżeczko
białe druciane z materacem i z różowym wybiciem tania na sprzedaż. Cieszkowskiego 8, III, prawo. zdw 99 331

Sprzedam
korzystnie długie buty oficerskie w dobrym stanie. Wierzbickiego 11 III, ptr., prawo. zdw 99 360

Wannę
kąpielową okazynie sprzedam — cena 60 zł. Adres Kurjer zdw 99 359

Dom
z 2 składami, ogrodem, w dobrym miejscu w Puszczykowie pod Poznaniem do sprzedania. Wiadomość: Urbański, fryzjer, w Puszczykowie. zdw 99 363

Suknie balowe
modele paryskie korzystnie do nabycia. Proszę się zgłosić Chmielewska, Wyspiańskiego 23 I, p. zdw 99 304

Sprzedam
krzesło kołysane. Towarowa 21, I, prawo. zdw 99 623

Halo Radjo
Radioamatorzy! Znane z selektywności i zasięgu aparaty „Halvox”; wszelkiego rodzaju przybory do radia, wielki wybór, niskie ceny, bardzo dogodne warunki spłaty. „Elektrovox”. Półwiejska 30, naprzeciw ul. Kwiatowej, telefon 53 30. zdw 99 620

Restauracja
dworcowa inwalidzie odstąpię, objęcie 4 500 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 299

Piekarnia
w dobrym położeniu Poznania z kompletnym urządzeniem i mieszkaniem. Do objęcia potrzeba 9 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 296

Dom
morgie ziemi sprzedam zaraz. Leon Szymański, Trzuskoleń, poczta Niechanowo, powiat Gniezno. zdw 99 390

Sprzedam
umeblowanie na 2 pokoje i kuchnię. Oferty Kurjer zdw 99 388

Autobus
dobrze zaprowadzona linja Poznań—Puszczykowo—Mosina zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Jan Kurkiewicz i Ska, Mosina. zdw 99 351

Smoking
i frakowe ubranie sprzedam tania Marecki, Zwierzyniecka 22, II, p. zdw 99 411

Maszynę
damską sprzedam. Kuśnierski, ul. Zielona 5. zdw 99 408

Rzeźnictwo
dobrze prosperujące przy bardzo ruchliwej ulicy, obszernym mieszkaniem, zapędem elektrycznym z powodu zmiany stosunków z rodzinnych zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Czwojdziański, św. Marcin 77. zdw 99 429

Maszynę
do szycia sprzedam tania Strzeleka 19, I, ptr., lewo. Przyjmuje od 10—6. zdw 99 435

Prima
piasek budowlany tania do oddania. Oferty Kurjer zdw 99 446

Pianino
sprzedam za 1350 zł. Romana Szymańskiego 2, II, prawo. zdw 99 463

Fortepian
dobrze utrzymany za 500 zł. — Wały Jana III, 9, Julewski. zdw 99 462

Pianino
nowe 1900 zł spiesznie sprzedam Ratajczaka 10, II, lewo, w podwórzu. zdw 99 464

Fabryka
ram owalnych, dobrze prosperująca, na której artykułach zarabia się 100 proc. zaraz na sprzedaż. Bydgoszcz, Grudziądzka 13. Pw 9297-63.75

Psa
Dogę niemiecką, tania sprzedam. Nowy Rynek 3. zdw 99 491

Pianino
krzyżowe okazynie. Skryta 8, III. zdw 99 473

Dom
chlew, stodółka, jedna morga ziemi za 3 000 sprzedam. Nowak, Poznań, Górna Wilda 50, pierwsze piętro. zdw 99 565

5 KUPNA
Kupię
stara używana lodownia rzeźnicza. Oferty Kurjer zdw 99 045

Maszynę
do pisania używaną tania kupię. Oferty z ceną Kurjer zdw 99 301

Kupię
magiel mało używany. Zgłoszenia z podaniem adresu do Kurjera Poznańskiego zdw 98 724

Kupimy
formy i prasy do wyrobów betonowych okazynie. Zgłoszenia pod Majątek Rudki, poczta Oboorniki. zdw 98 734

Kupię
koncesję samochodową. Ratuszowa 31, restauracja, telefon 25 90, rw 8 631

Frak
modny kupię zaraz. Oferty Kurjer zdw 99 326

Skład
z mieszkaniem kupię. Oferty z ceną Kurjer zdw 99 334

Centryfugę
i chłodnicę kupię używane lecz w dobrym stanie. Oferty Kurjer zdw 99 379

Pianino
kupię. Oferty Kurjer cena zdw 99 387

Szukam
składu kolonialnego z mniejszym mieszkaniem do 6 000.— Oferty Kurjer zdw 99 593

Okretekową
maszynę kupię. Oferty Kurjer zdw 99 607

Psa
ostrego kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 576

Maszynę
saneczkową pończoszniczą kupię. Oferty Kurjer zdw 99 621

6 KAMIENICE
Sprzedam
połowę dwóch kamienic w śródmieściu Poznania. Wiadomość: Zduny, powiat Krotoszyn, Tafowa. zdw 99 309

Kamienica
dochód 80 000, cena 585 000, wpłata 250 000. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 441

Kamienice
przedmieście Poznania korzystnie sprzedam. Tomaszewski, Poznań Główna, Nadolnik 7, skład. zdw 99 567

Kamienice
dochód 28 000 nie wykorzystany, wpłaty 150 000, mieszkania większe, komfortowe, 5 składów sprzedam całość lub połowę. Oferty Kurjer zdw 99 563

Willę
dziewięciopokojową, Łazarz wskaże „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 99 604

7 PIENIĄDZ
8.000
wypożyczy kawaler lub wpłaci na domek. Kurjer zdw 96 152

10 000 zł
pożyczki poszukuje zaraz na roczne weksle, dam 20% platne zgóry. Mam poważnych żyrantów. — Oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 98 879

Poszukuję
pożyczki 8—12 000 na pierwszą hipotekę gospodarstwa prywatnego. Oferty Kurjer zdw 99 069

Która
majetna osoba pożyczmy kawalerowi lat 28, uczciwemu, pracowitemu rolnikowi, celem usamodzielnienia się 10 000 na roczne weksle poważnym żyrem, 20% platne zgóry. Spieszne zgłoszenia „Par” Al. Marcinkowskiego 11, pod 53.204. Pw 9 285-53.204

Poszukuję
pożyczki 8—10 000 zł na krótki lub dłuższy czas, dam dobre weksle i zastaw. Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 266

20.000 zł
poszukuje na dobra hipotekę krótkoterminową. Oferty Kurjer zdw 99 444

Do
sprzedania dwupiętrowa kamienica we Lwowie przy ul. Staszica 6 (boczna Chorażczyzny) całe drugie piętro wolne (7 pokoi etc.) nadbudowane w roku 1923 Zgłoszenia pisemnie pod „Kamienica” do Generalnej Ekspedycji Ogłoszeń Lwów Legionów I, nr 8209

Pożyczki
20—25 tys. zł poszukuje na nowowbudowaną kamienicę wartości 90 tys. zł na I hipotekę. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 350

5—10.000
poszukuje na I hipotekę. Oferty Kurjer zdw 99 305

Pożyczki
udzieli się na I hipotekę. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 397

25 000.—
włóże do dobrego przedsiębiorstwa z współpracą lub przyjmie przedstawicieli w poważnej firmie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 595

50 tysięcy
złotych na I hipotekę na majątek położony na Kujawach pod Inowrocławiem, obszaru przeszło 400 morg w najwyższej kulturze drenowany poszukuje. Oferty pod zdw 95 007

13 000
na I hipotekę kamienicy poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 624

Fabryczkę
świec Poznań sprzedam lub przyjmie współnika. Oferty Kurjer zdw 99 625

8 DO WYNAJĘCIA
6 pokoi
w górnej części św. Marcina do wynajęcia słoneczne, II, piętro, parkiet, elektryka, telefon 500 zł miesięcznie, 2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 98 171

Mieszkania
komfortowe, centralne ogrzewania 4 mieszkania trzypokojowe, łazienkami, dwuletni czynsz. — Adres Kurjer zdw 99 298

Mieszkanie
pokój kuchnie z meblami sprzedam za zgodą gospodarza. Gólski, Gen. Umińskiego 12, 4—7, zdw 99 376

Mieszkania
3 pokoje kuchnia zaraz wolne Jeżyce za czynszem zgóry, 6 pokoi z komfortem (Łazarz) objęcie mebli 6 000 zł, pokój obszerny od gospodarza za czynszem miesięcznym, spiesznie wynajmie. — „Pawilon”, Marszałka Focha 15, zdw 99 477

3 pokoje
natychmiast wynajmie 20 miesięcy po 160 zł. Willa Ruplewicza, Dąbrowskiego 105. zdw 99 562

Sześciopokojowe
mieszkanie komfortowe oddam. Czarnecki, Ratajczaka 13, zdw 99 533

Dwupokojowe
komfortowe za dzierżawę wolne. Czarnecki, Ratajczaka 13, zdw 99 587

Mieszkania
2, 3, 4, 5, 6 pokojowe poleca „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 99 605

Mieszkania
1, 2 pokoje kuchnia za dzierżawę zaraz wolne. Zgłoszenia Misiorny, św. Marcin 15, I, zdw 99 528

Mieszkania
1, 2, 3, 5, 6 pokojowe za dzierżawę odda „Komispol”. Sew. Mielżyńskiego 4. zdw 99 549

Posiadam
willę niewykończoną przy Gnieźnie. Szukam propozycji. Gniezno, Pirczewicz. zdw 99 551

Mieszkanie
4 pokoje z komfortem i centr. ogrzewaniem na św. Łazarzu wynajmie dobrze sytuowanej i spokojnej rodzinie zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 616

9 SZUKA MIESZK
Średni urzędnik
kolejowy w starszym wieku z żoną poszukuje 1 lub 2 pokoi z kuchnią wprost od gospodarza za miesięczną dzierżawę Łaska-we oferty Kurjer zdw 97 262

Poszukuję
mieszkania 2 lub 3 pokojowego w okolicy Sew. Mielżyńskiego nie wyżej jak drugie piętro, może być z meblami. Piace czynsz zgóry Okolica Poczta św. Marcin, Cieszkowskiego, Gwarna Fredry, Aleje Marcinkowskiego 27 Grudnia. Proszę o podanie warunków pod „5574” Reklama Polska, Aleje Marcinkowskiego 6. Kw 1 598

Poszukuje
się starszego fryzjera który mógłby objąć zakład na własną rękę. Fr. Grodzki Czarnków n/Notecia, Wieleńska 60, zdw 98 870

Poszukuję
mieszkania 2-5 pokojowego okolicy placu Bernardyńskiego dam 2-3 lata zgóry dzierżawę pośredników wykluczam. Oferty Kurjer zdw 99 267

Pokoju
z kuchnią szukam place dzierżawy rok zgóry Zgłoszenia Kurjer zdw 99 352

Mieszkania
2 lub 1 pokojowego kuchni ewtl. w Puszczykowie za dzierżawę zgóry poszukuje tylko od gospodarza Oferty Kurjer zdw 99 100

P. P. Właściciele kamienic
który odda suterene lub strych celem przebudowy na mieszkanie Dzierżawa i warunki według umowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 412

2—4
pokojowego mieszkania bez mebli za czynszem zgóry od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer zdw 99 419

100 zł
za wskazanie pokoju kuchnia Poznań, dzierżawa rok zgóry. — Zgłoszenia Kurjer jw 3370

Poszukuję
3—5 pokoi spiesznie cena obojętna. Oferty Kurjer zdw 99 526

Młode
małżeństwo poszukuje zaraz pokój kuchni lub dwóch pokoi najchętniej wprost od gospodarza, dzierżawa zgóry. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 486

Poszukuję
3 do 4 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza Czynsz place 2 lata zgóry. Oferty do Kurjera nw 8 839

Poszukuję
2 pokojowego mieszkania z kuchnią wprost od gospodarza. Łaska-we oferty z podaniem żdanego czynszu uprasza się do Kurjera dw 4 165

Poszukuję
pokój z kuchnią, place do 100 zł miesięcznie rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 99 547

Poszukuję
2 pokoi z kuchnią w śródmieściu, place rok zgóry. Zgłoszenia Kurjer rw 8 665

Urzędnik
samorządowy na stałej posadzie poszukuje 2 ewentualnie 1 pokój z kuchnią w Poznaniu lub okolicy za czynszem miesięcznym do 120 zł miesięcznie. Pośrednicy wykluczani. Zgłoszenia do Kurjera rw 8 663

Urzędnik
pocztowy szuka mieszkania 1 lub 2 pokojowego wprost od gospodarza Dam czynsz zgóry za 2 lata. Oferty Kurjer zdw 99 622

10 ZAMIANA MIEZKANIA
Zamienię
5 pokojowe Jasna II, na 7—10 pokojowe w centrum z dopłata. Oferty Kurjer zdw 99 933

11 POKOJE UMEBL
Pokój
umeblowany, duży, z elektrycznym światłem, bez pościeli, zaraz do wynajęcia. Ul. Wyspiańskiego 15, IV, piętro, lewo. Pw 9240-6.100

Pokoik
panu Cieszkowskiego 8, III, prawo. zdw 99 324

2 pokoje
umeblowane z używaniem kuchni oddam. Adres wskaże Kurjer zdw 99 339

Pokój
panom. Kwiatowa 13 III, prawo zdw 99 341

Pokój
frontowy, niekrepujący, elektryka, panu wynajmie. Marszałka Focha 47 a, II, lewo. zdw 99 346

Dwa
pokoje czyste słoneczne, łazienka elektryczność samodzielna używalność kuchni, spiesznie tylko kulturalnym reflektantom Szwaickarska 27, IV. zdw 99 345

Pokój
dobrze umeblowany — elektryczność 15 do wynajęcia panu. — Gwarna 8, III, lewo. zdw 99 456

Pokój
dla pana najchętniej wyższego urzędnika z własną pościelą. — Sw. Wojciech 14-15, lewy, parter. zdw 99 502

Pokój
niekrepujący śródmieście do wynajęcia od 15 lutego. Wiadomość Kretowiczowa, Poznańska 53. zdw 99 496

Stacja
wspólna tania panu. Kozia 19, IV, podw., lewo. zdw 99 495

Panu
pokój tania zaraz. Jarzemski, Kanalska 7. zdw 99 579

Pokój
umeblowany dla małżeństwa pięcioletniego 15 II, wolny. Niezależnych 10, III, prawo. zdw 99 308

Pana
solidnego współlokatora poszukuje tramwajarz, Kanalska 4 zdw 99 368

Pokój
wspólny dla pana Graniczna 11, dom tylny, II, prawo. zdw 99 381

Wynajmę
pokój, rocznie zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 415

Centrum
pokój umeblowany czysty frontowy z utrzymaniem od 15 2 do wynajęcia. Murna 3 ptr. prawo, przy ul.

2-3 pokoi umeblowanych z kuchnią oddajemy za wynajęcia. Zgłoszenia przyjmuje telefon 2896.

Pokój Ratajczaka 11a, wejście 7, parter, lewo dla 2 osób z utrzymaniem. Zdw 99 571

Pokój dla dwóch panienek. Wielkie Garbary 2, III, lewo. Zdw 99 518

Panu skromnemu, solidnemu wynajmę mebli pokój 15. 2. Adres Kurjer zdw 99 514

Skromny pokój na dwie osoby zaraz lub od 15. 2. do wynajęcia. Spychalowa, Wyspiańskiego 13, I, lewo. Zdw 99 507

Pokój od 15. 2. na dwie osoby. Pawlak, Polwiejska 4. Zdw 99 525

Elegancki pokój z utrzymaniem wynajmę. Piaski 2, II, lewo. Zdw 99 532

Pokój panu od 15. wynajmę. Szamarażewskiego 10, parter, prawo. Zdw 99 534

Pokój frontowy z telefonem od 5-7. Jeżowska 12, II, lewo. Zdw 99 548

Pokój umeblowany bez podścieli wynajmę panu. Woźna 14, parter, prawo. Zdw 8 673

Wspaniały pokój panom. Wodna 8, II, Kowalska. Zdw 8 671

Pokój umeblowany dla solidnego pana. Nowakowski, Polna 21, III. Zdw 8 669

Ladny pokój umeblowany, jedno, dwuosobowy, wynajmę. Kraszewskiego 5, II, lewo. Zdw 99 610

Pokój umeblowany do wynajęcia. Św. Marcina 56, III, prawo. Zdw 99 613

Przyjmę pana wspólny pokój, własna podściela. Wrocławka 17, front, II, lewo. Zdw 99 541

Pokój z oddzielnym wejściem w centrum dla pana wskaże Kurjer zdw 99 542

12 SZUKA POKOJU Dwuosobowy tylko czysty

dobrze umeblowany, niekrepujący elektryczność, nie wyżej II. piętra, w środku, dla kulturalnego mieszkańca poszukujemy. Pościel własna, światło, opał z dzierżawą do 100 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 99 317

Pokoju próżnego poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 99 319

Pokoju poszukuje inteligentny pan od 15 lutego na Jeżycach. Oferty Kurjer zdw 98 686

Pokoju skromnie umeblowanego na 3 osoby poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98 857

Dwóch studentów na rzadowych stanowiskach poszukuje niekrepującego pokoju (najchętniej w śródmieściu). Szczerbowe oferty z podaniem ceny do ekspedycji Kurjera zdw 99 391

Osobnym wejściem z schodów, elektrycznością, centralnym ogrzewaniem, pobliżu Opery. Oferty zdw 99 402

2 studentów poszukuje niekrepującego pokoju od 1. 3. Oferty uprasza się z podaniem ceny do Kurjera zdw 99 398

Poszukuje skromnego pokoju dla małżeństwa z dzieckiem. Oferty do Kurjera zdw 99 436

Panią poszukuje w śródmieściu skromnego pokoju. Oferty Kurjer zdw 99 461

Poszukuje w śródmieściu pokoju od 15 do 40 zł, ewentualnie wspólnego, panią inteligentną, Oferty Kurjer zdw 99 592

Poszukujemy pokój umeblowanych „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaż). Zdw 99 603

Spokojny pan szuka pokoju skromnego, niedrogiego lecz niekrepującego. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 575

13 LOKALE Ubikacje większe suche do przechowywania mebli od marca pożądane. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 043

Ubikacji na biuro ekspedycyjne próżne lub umeblowane poszukuje. Oferty Kurjer zdw 99 325

3 ubikacje suterene w śródmieściu wprost od gospodarza zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 99 205

Dużego pokoju na biuro w centrum miasta nie wyżej I. piętra, pustego z wejściem oddzielnym poszukuje. Oferty z ceną do ekspedycji Kurjera pod nw 8823.

3 ubikacje na hurtownie lub fabrykację przy Starym Rynku 1. od 1. 3. do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 99 410

Ubikacja Łazarz 90 kw. metr., światło elektryczne, gaz, wodociąg, korzystnie wydzierżawi. „Pawilon” Marsz. Focha 15. Zdw 99 476

Ubikacja suterena, obszerna, jasna z elektrycznym światłem i centralnym ogrzewaniem na lepszy warsztat, fabryczkę lub kantor na św. Łazarzu zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 615

Ubikacje handlowo-przemysłowe śródmieście odam korzystnie. Kurjer zdw 99 618

14 DZIERŻAWY

Gościniec z rola od właściciela lub gospodarstwa wydzierżawie. Oferty Kurjer zdw 99 184

Poszukuje dzierżawy gościniec z rola lub mniejszego gospodarstwa w okolicy Jarocin-Ostrów wprost od właściciela Łaskawe oferty upr. do Kurjera zdw 99 184

Skład duży, urządzenie, 3 pokoje, kuchnię sprzedam za 1.000. Przybyszewski, Gostyń, Rynek 7. Zdw 99 307

Skład z mieszkaniem w powiatowym mieście, nadający się na skład cukierków lub kawy, gdyż takowego miasto nie posiada zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 300

Bractwo Strzeleckie w Śremie wydzierżawi 1. 3. 30. ubikacje restauracyjne i ogród owocowy Nowej Strzelnicy. Reflektanci zechcą się zgłosić najpóźniej do 25. 2. 30. pod adresem prezesa A. Kujawskiego, zarząd Bractwa Strzeleckiego w Śremie. nw 8 830

Skład z mieszkaniem zaraz do wynajęcia. H. Zbrowowski, Warwowiec, ul. Szeroka 26. Zdw 99 556

15 UZDROWISKA Zakopane — „Januszek” ul. Chałubińskiego, pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania. Utrzymanie wykwinne. Pokoje ładne, ciepłe. Luty 9.50 do 11.50, marzec 8.50. Zdw 99 812

16 OSOBISTE 1.000 celowych dekoracji dla wszystkich branż. Specjalna Wytwórnia Przyborów Artystyczno-Dekoracyjnych. Poznań, Jeżycka 25. Zdw 98 723

Władzi oczekuję 7 wieczór, sobota, stare spotkanie. W. Zdw 99 455

P. Inżyniera-technologa Wyrzykowskiego wzywamy do podania adresu i bliższych danych w związku z listem odebrany przez nas dnia 3 lutego 1930 r., najpóźniej do dnia 1 marca 1930 r. Magistrat miasta Wrześni, Kmieczyn, dw 4 170

21 ZGUBY Zagubilem książeczkę wojskową na nazwisko Władysław Kapłon. Zdw 99 010

Unleważniam zagubiona książeczkę wojskową Franciszek Dybski, Józefowo, pow. Środa. Zdw 98 958

Unleważniam zagubiona książeczkę wojskową Józef Rybarczyk, Siedlec, pow. Środa. Zdw 98 957

Zgubiono łyżwe drotne Gajowa — Poznańska. Proszę oddać Gajowa 3. Zdw 99 382

W autodorożę zostawiono w środe, 5. bm. wieczorem jadąc do Jarockiego teke reżna do akt z wizytówką A. S. z okularami, piórem itd. Za nagrodą do oddania, Wierzbice 5 III, lewo. Zdw 99 438

22 ROZMAITE Gluchota uleczalna. Wynalazek „Eufonia” zdemontowany specjalistom. Usuwamy przytępiony słuch, szum, ciekawie uszów. Liczne podziękowania. Zadzajcie bezpłatnie pęczający broszury. Adres: „Eufonia”, Liszki, Kraków. P 9 284-7.66

Wszelkie reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tania firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 4 941

Majątek 1 400 mórg magdeburgskich Kongresówka zamieni na dom Poznań Bydgoszcz, Gniezno z dopłatą. Frankel & Koroluk, Włocławek, Rolińskiego 11. nw 8 814

Książek wypożyczalnia największa w Poznaniu. Miesięcznie tylko dwa złote Woźna 12. „Książka Antykwariat”. Zdw 91 673

Dziecko tryko w dobre ręce oddam na wychowanie. Oferty Kurjer zdw 99 827

Maskowe kostjmy wypożycza Olszańska, św. Marcina 88, dom boczny, III, zdw 98 781

Dla brata mego lat 25, restaurator-hotelisty poszukuje żony z odpowiednim posagiem. Oferty wraz z fotografią uprasza się do Kurjera pod zdw 99 330

Czwartki piątki i soboty jestem stale w Poznaniu, ul. Franciszkańska, — Hotel Centralny, Piotr Mrówka. Zdw 99 509

Panna ziemianka, posiadająca 340 mórg, ziemia pszenno-buraczana, drenowana, poszukuje agronoma, teoretycznie i praktycznie wykształconego celem zamążpójścia. Majątek odpowiedni pożądanym. Agencji wykluczeni. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 8 833

Francuskiego konwersacja, gramatyka, literatura, udziela panią z dyplomem zagranicznym uczenicom i paniom. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 770

Student udzieli lekcji. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 338

Nauczyciel udzieli korepetycji. Oferty Kurjer zdw 99 375

Student egzaminowany pedagog, podejmie się korepetycji w Poznaniu w zakresie szkoły średniej lub niższej z mieszkaniem z utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 403

Młynarz żonaty, lat 36, poszukuje odpowiedniej posady na stanowisko samodzielnie w średnim lub małym młynie z kaucją do 2 500 zł od 1 marca lub później. Zgłoszenia pisemnie do Kurjera Poznańskiego zdw 99 221

Szofer - mechanik z 18 letnią praktyką, znający wszelkie maszyny poszukuje posady zaraz lub od 1 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 99 002

Biuralistka znająca język polski i niemiecki poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 98 999

Szukam posady woźnego inkasenta, magazyniera lub portiera tylko w poważnej firmie dam dobrą kwarcję. Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 98 965

Panna inteligentna, mówiąca biegle językiem francuskim, także niemieckim szuka zajęcia, najchętniej opiekowałaby się młodszymi dziećmi, udzielając konwersacji francuskiej. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98 964

Podróżniarz branży kolonialnej i euklirnicznej poszukuje posady. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 99 372

Narzędziarz tokarz-slusarz specjalista na sznity do wyrobów z blachy, metalu i żelaza przyjmie posadę. Oferty Kurjer zdw 99 871

Szofer poszukuje posady z praktyką małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 369

Pracznia oraz posługaczka szuka pracy. — Matuszak, u p. Kalk, Dąbrowskiego 34, I, ptr. prawo. Zdw 99 368

Kasjerka - ksiązkowa poszukuje od 1. 3. posady. Oferty Kurjer zdw 99 367

Szofer - biurowy poszukuje posady 4, 3. da kanceli 1.000-1.500. Oferty Kurjer zdw 99 378

Panią z prowincji, lat 25, nawskroś uczciwa, z dobrym gotowaniem, poszukuje posady, najchętniej do jednej lub dwójga osób. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 550

Sierota przyjmie zarząd domu u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 8 668

Prasowaczka poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 8 664

Panna znająca życie poszukuje posady do starszych dzieci za mniejszym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 99 626

Stenotypistka polsko-niemiecka, obznajmiona z wszelkimi pracami biurowymi pragnie zmienić posadę. Chętnie zgodzi się jako kasjerka na majątku. Zgłoszenia pod zdw 99 553

Kucharz poszukuje posady. Borowicz, — Krosno, p. Mosina. Zdw 99 553

Młody mężczyzna, żonaty, z lepszym wykształceniem poszukuje jakiegokolwiek zajęcia za skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty Kurjer zdw 99 386

Posługaczka szuka posługi lub prania. Oferty Kurjer zdw 99 385

Panią do dzieci szuka posady od 15. lub 1. Oferty Kurjer zdw 99 383

Maszynistka młodsza, znająca stenografię polską poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 99 414

Dziewczyna uczciwa i pracowita, poszukuje posady od 15. 2. do wszystkiego cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 99 413

Rutynowana nauczycielka przyjmie posadę, najchętniej na wsi do dzieci z zakresu szkoły powszechnej lub przygotowanie do egzaminów do gimnazjum lub seminarjum. — Oferty Kurjer zdw 99 406

Posady do wszystkiego lub pokojowej od 15. 2. — 1. 3. szukam. Kurjer zdw 99 396

Młody szofer biegly w swym zawodzie poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 393

Służąca wiejska, starsza szuka miejsca do wszystkiego z gotowaniem od 15. 2. 1930. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 416

Dla 15 letniej dziewczynki szukam posady. Oferty Kurjer zdw 99 417

Dziewczyna do wszystkiego z dobrym gotowaniem poszukuje posady, najchętniej u państwa z Małoni. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 420

Fryzjerka poszukuje pań na miesięczną. — Adres Kurjer zdw 99 422

51000 nakładu posiada tygodnik Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe. OGŁOSZENIA przedsiębiorstw z masową produkcją, przeznaczoną dla najszerszych mas, znajdują w nim najodpowiedniejszy organ. Zamówienia wprost i przez wszystkie agencje ogłoszeniowe upraszamy do każdego poniedziałku godziny 10 przed poł. Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu św. Marcina 70.

Majątek 700 mórg buraczanej ziemi, Kongresówka, zamieni na dom Poznań Bydgoszcz, Gniezno z dopłatą. Frankel & Koroluk, Włocławek, Rolińskiego 11. nw 8 815

Pierwszorzędny kuchmistrz przyjmuje do wykonania obiady, kolacje na gody, wesela, bale lub zabawy po cenie przystępnej, ul. Śniadeckich 6, front, u p. Promińskich. Zdw 99 330

Chiromantka przyjeżdżna przepowiada przeszłość, przyszłość, przyszość, dobrze wroży z reki i kart. Jeżyce Patr. Jackowskiego 29, dom ogrodowy, na prawo, I. piętro, u p. Paickich. Zdw 99 361

Szydełkowania haftu ucze tania Kwiatowa 13, III, prawo. Zdw 99 342

Najpiękniejsze obrazy i oprawy najtaniej w firmie — Witold Leworski, Wrocławka nr. 36. Pw 8690-5.22

Zastępstwo poważnej wytwórni z działu chemiczno-drogerijnego na Polskę Zachodnią do oddania dobrze wprowadzonymu poważnemu kupcowi z gwarancją materialną. Zgłoszenia z referencjami do biura ogłoszeń „Prasa”, Kraków, Karmelicka 16 pod „Zastępstwo”. nw 8 218

Chiromantka przepowiada przeszłość, przyszłość i teraźniejszość z rak fizjognomii, grafologii, fotografii i kart. — Przyjmuje codziennie prócz niedziel i świąt od 10-1 i 4-3 wiecz. Marcellego Mottego 2, II. piętro, front, drzwi środkowe, przez Rynek Łazarski, pomiędzy ulicą Łukaszczyzna a Kolejową. Zdw 98 307

Najpiękniejsze Najoryginalniejsze kostjmy maskowe wypożycza jedynie „Femina”, Fredry 3. Zdw 98 797

Hafty plisowanie, dekaturowanie, merzeżki wykonuje szybko i tanio — Haftopis, Woźna 10. Pw 8 677-4.70

Trykotaż miarowe eleganckie garsonki, suknie, szlafroczki, pulowery, swetry, ubranka, kostjmy sportowe, szalę kombinacje, pantalonki wykonuje „Tricot”, Rom. Szymańskiego 10, III, nar. placu Świętokrzyskiego. Pw 9 065-53.194

2 OZENKI Tysiące bogatych pań pragnie w tym karnawale wyjść zamaż. Jeżeli nie masz odpowiednich znajomości, zwróć się natychmiast do największego biura matrymonialnego „Postęp”, Warszawa, Poznańska 22. Wysyłamy dyskretnie kilkadziesiąt ofert. nw 8 006

Dwie panna szuka na tej drodze męża Panowie lat 45-55 zechcą złożyć oferty Wdowcy nie wykluczeni. Kurjer zdw 99 427

Starsza panna szuka na tej drodze męża Panowie lat 45-55 zechcą złożyć oferty Wdowcy nie wykluczeni. Kurjer zdw 99 427

Krawcowa z Warszawy szyje wykwinnie suknie balowe (tanie). Podgórna 7, I. ptr., front. Zdw 99 373

Krawcowa bieglą szyje poza domem tanio. Matejki 38, IV., lewo. Zdw 99 377

Wszelkie rysunki budowlane oraz obliczenia wykonuje budowniczy. Oferty Kurjer zdw 99 392

Rajd motocyklowy po Europie. Poszukuje partnera ewentl. partnerki. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 395

Obiadów smacznych zdrowych na maśle poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 443

„Mascotte” Poznań, Pasaż Apollo, Tel. 1822. Własna pracownia. Malujemy, rysujemy, haftujemy na własnych i powierzonych materiałach. Szybko i tanio. Rysunki dal orbót reżnych na poczekaniu, poduszki 80 gr. Pw 9301-53.248

Kto obszydełkowie chusteczki? — Oferty Kurjer zdw 99 478

Czytające nowości polskie i francuskie w Wypożyczalni Książek Zofii Hulnickiej, Dział ksiątek dla młodzieży. Dział starszych dzieł literatury polskiej. Dla pp. Akademików sniżka. Otwarta od 6-9 Dąbrowskiego 1, narożnik Jasnej. Pw 9 122-6.90

Podnoszenie oczek w jedwabnych pończochach Skarbowska 3, I., prawo, Szafranska. Zdw 99 533

Dywany reparaue Tabernacki, Raczynskich 2, parter (przy placu Bernardyńskim). Zdw 4162

Zamienie motocykl na materiał budowlany. Gniezno, Pirczewicz. Zdw 99 552

24 NAUKA Na kursy kroju i szycia przyjmuje H. Sroczyńska (dawniej Szuman), Poznań, Wrocławka 26/7. Zdw 99 523

Vala Jennings wyucza tańców najnowszych w każdej lekcji. Ratajczaka 29 III, lewo. Zdw 4 073

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej Pocztowa 29, telefon 33-29. Pw 9118-6.11

Tani kurs tańców Onaliński, Mielżyńskiego 1, II., 6.30-9. Zdw 96 523

Tańców rekordowa szybkość przed balem 1 lekcja 3 tańce wyucza profesor Wituszkowski, Skarbowska 14. Pw 8 673-4.86

Student udzieli korepetycji. Specjalność: matematyka, fizyka. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 315

Student udzieli korepetycji. Specjalność: matematyka, fizyka. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 315

Poszukuje się lekcji języka francuskiego w zakresie 3 kl. gimnazjum. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 433

Korepetytor 4 kl. klasycz. za pokój — Oferty Kurjer zdw 99 452

Kursy kroju — szycia. Wpisy przyjmują Klawiterowa, Marii Magdaleny 1, III., narożnik Raczynskich. Zdw 4163

Niemieckiego pragnie się uczyć prywatnie 3 pań. Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 99 560

25 MUZYKA Trio salonowo - jazzbandowe pierwszorzędne z bogatym repertuarem wolne 1. 3. 1930. Oferty Kurjer zdw 98 873

Pianista pierwszorzędny wolny. Oferty Kurjer zdw 99 347

Udzielam lekcji fortepianu początkującym Prusa 17, III, prawo. Zdw 99 400

27 SZUKA PRACY Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych

Książkowa bieglą poszukuje posady (najchętniej na wsi). Zgłoszenia Kurjer zdw 98 620

Drogerzysta dyplomowany z 6 letnią praktyką sumienny, dobry ekspedient, obeznany z działem drog. perfumer oraz fotograficznym poszukuje posady od 1 marca lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 676

Prośba Młodzieniec lat 20 najstarszy syn z pośród sześciorga dzieci, posiadający chorą matkę wdowę poszukuje posady jako pom. biurowy lub woźny. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 98 633

Biuralistka szuka zajęcia Oferty Kurjer zdw 99 037

Książkowy handlowiec z wieloletnią praktyką, mogący zastąpić szefa składu, poszukuje odpowiedniego stanowiska od 1 marca z b. Zgłoszenia pod zdw 99 250 do Kurjera Pom.

Technik dentystyczny siła pierwszorzędna pracujący samodzielnie w technice, poszukuje posady w Poznaniu od 15 lutego. Zgłoszenia: Biuro ogłoszeń Kraków, Sienna 12, pod „Technik dentystyczny”. nw 8 817

Dentystyczna higienistka dzielna młoda przystojna poszukuje posady. — Miejscowość obojętna. Prowadzi także ksiązkowość. Oferty Kurjer zdw 99 232

Dziewczyna młodsza z porządnej rodziny przyjmie posadę do dzieci lub pomocy pani Zgłoszenia Dąbrowskiego 3, II. piętro, prawo. Zdw 99 451

2 podróżujących

dobrze wprowadzonych w aptekach na Poznańskie i Pomorze poszukuje J. Pacnowski, fabr. pułetek i litografja. Reflektuje się tylko na pierwszorzędne oferty na zajęcia uboczne Pw 9307-70,87

W zakładzie fotograficznym
(pierwszorzędny) w Poznaniu poszukuje stanowiska jako fotografika celem wykształcenia panna lat 22, z wykształceniem licealnym dam tytułem pożyczki 2.000 zł. Proszę o oferty z podaniem warunków zdw 99 031

1.600 zł
(ewentl. więcej) tytułem kaucji sioły przy uzyskaniu odpowiedniego stanowiska Mam 25 lat, panna, wykształcenie licealne. Proszę o oferty z podaniem warunków zdw 99 030

Kuchmistrz
znający polsko-francuska kuchnię poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 98 996

Kupiec - kierownik
dzielny kolonialista lat 23, poszukuje posady magazyniera lub w poważnej firmie inkasenta za raz lub 15 lutego. Na żądanie gwarancja bankowa 1400 zł. Oferty Kurjer zdw 97 945

Dentysta technik
samodzielną poszukuje od 1. marca posady. Oferty Z. Duszyński, Bydgoszcz, Fekietka 96 zdw 98 649

Dyplomowana
nauczycielka szuka posady. Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 98 699

Panienska
poszukuje posady do dzieci z syciem najchętniej od 1. 3. Oferty Kurjer jw 3 360

Służący
władca językiem polskim i niemieckim, poszukuje od 1. posady. Oferty Kurjer jw 3 365

Kucharka
poszukuje posady w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 98 811

Pomocnik
ręcznik z dobrymi świadectwami poszukuje pracy zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 314

Szofer - monter
pewny w jeździe poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 323

Osoba
młodsza, samodzielna, z dobrymi świadectwami poszukuje posady u samotnej osoby od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 99 321

Prasowaczka
dzielna szuka pracy w domu i poza domem. Oferty Kurjer zdw 99 320

Inteligentna
panienka znająca szyć poszukuje posady do 1-2 dzieci. Oferty Kurjer zdw 99 329

Sila
żeńska, która zna zimny bufet - jako anonsierka szuka posady na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 99 336

Ekspedjentka
(stefota) poszukuje posady najchętniej na prowincji. Oferty Kurjer zdw 99 335

Szofer
kawaler, obowiązujący, dobre referencje szuka posady. Oferty Kurjer zdw 99 340

Krawcowa
dzielna szyć, przerabia garderobe pracy poza domem. Oferty Kurjer zdw 99 343

Biuralistka
młodsza biegła w języku polskim i niemieckim, pisząca na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 99 349

Dziewczyna
skromna szuka posady do wszystkiego, wymarania skromne. Oferty Kurjer zdw 99 353

Panienska
przystojna, wysoka szuka nauki w zawodzie fryzjerskim. Oferty Kurjer zdw 99 426

Gospośnia
kucharka młodsza, ucziwa szuka posady samodzielnej do 2-3 osób od 15. 2. Oferty do Kurjera zdw 99 428

Pokojowa
pierwszorzędna poszukuje posady od 15. lub pierwszego marca. - miejscowość obojętna Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 430

Księżkowa
starsza, samodzielna szuka posady. Kurjer zdw 99 431

Uczeń kucharski
który się uczył 1/4 roku pragnie naukę dokończyć najchętniej na majątku. Oferty Kurjer zdw 99 434

Kobieta
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 99 357

Ogrodnik
kawaler, lat 24, obeznany z wszystkimi pracami wchodzącymi w zakres ogrodnictwa, znający barwnictwo i mylistwo poszukuje zaraz posady. Ogrodnik, Chudośszyce, poczta Pniewy. zdw 99 355

Ogrodnik
starszy z długoletnią praktyką przyjmie posadę w willi do cięcia drzew portiera lub jakakolwiek inną zaraz lub później. Łaskawe oferty upraszam do Kurjera zdw 99 364

Młodszy korespondent
polsko-niemiecki, z szkoła handlową i 7 mies praktyką w poważnych firmach, biegły stenografuje i pisze na maszynie w języku polskim i niemieckim poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 99 366

Pokojowa
poszukuje posady z prasowaniem sztywnej bielizny od 15. 2. lub od 1. 3. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98 732

Szofer
żonaty z kilkuletnią praktyką poszukuje posady chętnie na majątku, może złożyć gwarancję. - Zgłoszenia Kurjer zdw 99 039

Panienska
szuka posady do dzieci lub do wszystkiego. zna trochę szyć i haftowania. Oferty Kurjer zdw 99 374

Kuchmistrzini
gospodyni z dobrymi referencjami we wszystkich dobrze wykwalifikowana poszukuje posady zaraz lub 1. 3. Oferty Kurjer zdw 99 440

Chłopiec
pragnący się wyuczyć zecerstwa szuka miejsca w większej drukarni Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 99 445

Biegła
maszynistka ze znajomością stenografji polskiej poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 99 450

Maszynistka
biegła, znająca prace biurowe oraz adwokackie poszukuje posady Kurjer zdw 98 719.

Maszynistka
początkująca poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 99 465

Uczciwa
posługaczka poszukuje posady na Łazarzu. Oferty Kurjer jw 3373

Młynarz
poszukuje stałej pracy zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 401

Posługaczka
poszukuje posady z dobrymi świadectwami. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 474

Panienska
z lepszej rodziny poszukuje posady do samotnego państwa lub pani z przyłączeniem do rodziny. Oferty Kurjer zdw 99 568

Początkująca
stenotypistka polsko - niemiecka, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 99 519

Marszantka-Warszawianka
samodzielną siłą poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 99 591

Poszukuje
posługi z praniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 504

Pracznica
akuratna poszukuje prania. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 505

Wiejska
dziewczyna z gotowaniem poszukuje posady od 15. 2. Oferty Kurjer zdw 99 498

Krawcowa
szuka jakiegokolwiek posady. - Oferty Kurjer zdw 99 516

Kupiec
podróżujący przyjmie dodatkowe zastępstwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 513

Dziewczyna
przyjmie posadę na przedpołudnie lub cały dzień z praniem. - Oferty Kurjer zdw 99 508

Panna
lat 23 z porządnej rodziny szuka posady do 1 lub 2 dzieci z syciem. Oferty Kurjer zdw 99 524

Dziewczyna
szuka posady do dzieci lub czerwania bielizny. Oferty Kurjer zdw 99 521

Ekspedjentka
z branży rzemieślniczej poszukuje posady zaraz lub później. Adres wskaże Kurjer zdw 99 608

Pomocnik
biegły w strzyżeniu pań i ondulacji poszukuje posady. Zgłoszenia podaniem warunków „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53.251. Pw 9 209 53.251

Panna
biegła w piśmie i liczeniu, szuka posady jako początkująca biefetowa Oferty Kurjer zdw 98 953

Kucharka
z dobrymi świadectwami i gotowaniem poszukuje posady. Zgłoszenia Głęboczek, pow. obornicki Koszula. zdw 98 946

Posługaczka
młoda, uczciwa i pracowita poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer zdw 98 944

100 zł
dam za wskazanie posady biurowej ewentl. telefonistki, wykształcenie gimnazjalne Oferty Kurjer zdw 99 036

Dziewczyna
poszukuje posady na cały dzień, perfekcyjnie w wszystkim bardzo dobre świadectwa bez spania. - Zgłoszenia Kurjer zdw 99 139

Krawcowa
na wszelką garderobe, bielnie, dobrze polecona, bardzo tanio w domu. Oferty Kurjer zdw 99 136

Gospośnia
w średnim wieku, posiadająca pierwszorzędne świadectwa szuka posady od 1. 3 do samodzielnej prowadzenia domu Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 99 093

Cukiernik
młodszy poszukuje posady ewentl. do obsługi gości miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 99 113

CENNIK NASION EMIL FREEGE Kraków
na rok 1930 już w sprzedaży
Lubicz 36 38 i Sukiennice 15 16
Wysyłka na żądanie!

Pracznica
szuka prania. Oferty Kurjer zdw 99 163

Dziewczyna
uczciwa, pracowita z gotowaniem szuka posady od 15 lub 1 najchętniej do lepszych państwa. Oferty Kurjer zdw 99 159

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady przed południem lub po południu w stronie Wildy. Oferty Kurjer zdw 99 195

Panna
z dobrej rodziny, znająca szyć i prasowanie, poszukuje posady do dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 263

Szyć
pierwszorzędnie, tanio, szybko, znam krawiectwo szukam pracy w domu, poza domem. Zgłoszenia niemieckie Time sw. Marcina 43. zdw 99 292

Dziewczyna
szuka pracy do wszystkiego od 15. 11. Oferty Kurjer zdw 99 199

Panienska
poszukuje posady 15 do dzieci z syciem jako przychodnia Oferty Kurjer zdw 99 284

Służąca
do wszelkich prac domowych z gotowaniem, dobrze polecona, szuka posady od 15 b m Zgłoszenia proszę do „Par”. 27 Grudnia 18 pod 58.68. Pw 9 289 58.68

Nauczycielka
wychowawczyni z bardzo dobrymi referencjami szuka posady możliwie do starszych dzieci. Miejscowość obojętna Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gnieźno 44. nw 8 820

Gospodyni - kucharka
samodzielną, mającą dobre świadectwa, szuka posady zaraz lub później, najchętniej u samotnej osoby, zajmie się wszelką pracą. Oferty Kurjer zdw 99 196

Biuralistka
z ukończoną szkołą handlową biegła w polskim i niemieckim poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 99 040/41

82 WOLNE MIEJSCA

Służącej
do wszystkiego poszukuje od 15. 2. Włodarczyk, Bólnicza 15. zdw 98 987

Młodsza
ekspedjentka z dobrymi świadectwami tylko z branży poszukuje zaraz. Kostecka, skład cukierków Stary Rynek 55. zdw 99 570

Uczeń
fryzjerski, syn dobrych rodziców, potrzebny. Wierzbicie 27, Różnynek. zdw 99 483/4

Maszynistkę
biegłą przyjmie zaraz adwokat Baranowski, Aleje Marcinkowskiego 26. Zgłoszenia osobiste 4-6. Kw 1 612

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. - Przechyła 11a, Rychter. zdw 99 501

Obuwniczego
czeladnika przyjmie. Półwiejska 16. zdw 99 582

Księżkowa
zdolna z dokładną znajomością języka polskiego, niemieckiego potrzebna od 1. marca do firmy angielskiej w Warszawie. Zdolność przyjmowania klientów wiek wymagany 25-35 lat. Pensja początkowa 450 zł mies. Oferty Kurjer zdw 99 581

Panienska
do bufetu i obsługi gości z kaucją potrzebna zaraz. Kościelna 17, piekarnia. zdw 99 580

Wybijaczka
do figurek czekoladowych może się zaraz zgłosić. Wytwórnia cukierków i czekolady. L. Słedziński, Poznań, ul. Wroniecka 16. zdw 99 574

Potrzebny
woźny kawaler z gotówką do 1500, życiorys, oferty Kurjer zdw 99 572

Poszukuje
pracownika do aparatu filmofotograficznego Ulica Poznańska 27, I. piętro, prawo. zdw 99 506

Nauczycielka
rutynowana, z pozwoleniem nauczania skromnych wymagań, potrzeba na wieś do dwójki dzieci 8-10 letnich Zgłoszenia Kurjer dw 4 167

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem. - 27 Grudnia 10, II prawo w podwórzu. zdw 99 404

Dziewczyna
do dzieci na cały dzień od 15 lutego. Śniadeckich 13, I. piętro, prawo. zdw 99 401

Uczeń
może się zaraz zgłosić do składu towarów kolonialnych, win i wódek. Konsum Urzęd. Polskich, Zupańskiego 1, zdw 99 421

Dziewczyna
młodsza do prac domowych potrzebna od 15. 2. Wyspiańskiego 9, skład. zdw 99 427

Dziewczyna
uczciwa, czysta i pracowita do wszelkich prac domowych może się zaraz zgłosić T. Antoniewicz Pocztowa 23 zdw 99 432

Większa fabryka
mebli w Poznaniu poszukuje za stępcy do sprzedaży mebli, przedmiot masowy artykuł. Ze względu, że powierza się inkaso kaucją gotówką w wysokości 10 000 zł konieczna, zabezpieczenie hipoteczne. Dochód duży zapewniony. Oferty Kurjer zdw 99 447

Posługaczka
potrzebna od 8-12. Zgłoszenia wieczorem o 7. Zielińska, Szamarskiego 47, II piętro. jw 3371

Pewna ezyzstencja
stały zarobek 70.- tygodniowo za kontraktem Poznań, śródmieście okolica sw. Marcina, Solacz. Winiary lub Śródka otrzyma młode wzorowe czyste ucziwe pracownie małżeństwo. Roznoszenie środków spożywczych pod adresem przez nas wskazanym. Ubijających obowiązuje bezpłatne oddanie suchej przewiewnej piwnicy z oknem Gwarancja wymanana. - Zgłoszenia „Par”. Al. Marcinkowskiego 11, pod 7.80 Pw 9295-7.80

Poszukiwani
dzielni, pracowici inteligentni akwizytorzy do sprzedaży artykułów codziennej potrzeby prywatnej klienteli za dobrą prowizją na miasto Poznań. Zgłoszenia osobiste od 3-5, ul. Nowa 7, II piętro. Dom ogrodowy. Pw 9296-7.81

Potrzebna
od 1. 3. rb. starsza ucziwa rutynowana kasjerka-księżkowa obeznana z prowadzeniem Przeloszeń Obszaru Dworskiego do większego majątku w Wielkopolsce Znajomość języka niemieckiego w słowie i piśmie konieczna. Zgłoszenia skierować do „Par”. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53.253 Pw 9298-53.253

Panienska
z pięknym charakterem pisma. Oferty Kurjer zdw 99 515

Dziewczyna
młodsza z dobrym gotowaniem do wszystkiego od 15 lutego. Matejki 1, III. zdw 99 480

Radjomonterów
tylko zdolnych, przyjmie zaraz - „Radjoelektr”. Ratajczaka 33. zdw 99 480

Samodzielną
marszantka potrzebną zaraz lub od 1. 3 M Schulz, sw. Marcina 11 wysoki parter. zdw 99 479

Za
wypożyczenie 300 zł dam odpowiednią stałą posadę. - Oferty Kurjer zdw 99 467

Służącą
młodsza skromna potrzebuje. - Górna Wilda 15, Dylalska. zdw 99 527

Fryzjer
męski zaraz potrzebny. Zjednoczeni Fryzjerzy, Fredry 12. zdw 99 533

Dziewczyna
młoda potrzebna do wszystkiego. J. Ignorowa, Wierzbicie 6, I. zdw 99 522

Potrzebny
zaraz sumienny i rzetelny szofer na stałą posadę na małe miasto do Piata 509 Świadczenia wymagane. Zgłoszenia Kurjer dw 4 166

Ekspedjentka
z branży obuwia potrzebna zaraz Walczak, Pocztowa 8. rw 8 674

Korepetytor
potrzebny dla ucznia klasy III. Zgłoszenia Antoniewiczowa, Puszczyczko. „Domek Irki”. rw 8 666

Apteka
pod Lwem w Lesznie ma na 1. III wolną posadę dla elewa (kil) na 2 letnią praktykę. Osoby posiadające maturę z cenzusem w łacinie i władające językiem niemieckim zechcą nadesłać oferty. Nie maturzystom nie odpowiada. dam. dw 4 169

Marszantka
dzielna w ekspedycji może się zgłosić z podaniem pensji. Oferty Kurjer zdw 99 614

Osoby
dzielnej do sprzedaży masła sera na targu z małą kaucją poszukuje. Oferty Kurjer zdw 99 538

Osoby
zafanej poszukuje do prowadzenia ksiąg gospodarczych i kontroli podwózca Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 546

15 zł
dziennie zarobka panie - panowie jako agenci portretowi. Zgłoszenia Stępień, Poznań, Szyperka 15. zdw 99 617

Dzielna
fryzjerka potrzebna na stałe zaraz. Dąbrowskiego 41 a. zdw 99 619

Służąca
z gotowaniem może się zgłosić. A. Kozin, Półwiejska 5. zdw 99 602

Do kapeluszy
potrzebna samodzielna bardzo zdolna modystka, Ratajczaka 15 (pasaż Apollo). zdw 99 600

Marszantka
młodsza zdolna siła która może samodzielnie pracować potrzebna W. Jedzowski Witkowo, tel. 22. zdw 98 210

Posłańca
potrzebni. Baraż, 27 Grudnia 16. zdw 99 598

Służąca
do prowadzenia samodzielnie gospodarstwa domowego może się zgłosić Warunek: sumiennosc, czystosc Zgłoszenia Strzałowa 6, biuro. fa Rurek. zdw 99 405

Kurs kroju damskiego
udziela wieczorami od 16-gi SALON MÓD, J. Szymański, Wały Jana III. 9. zw 21 717

Humor zagraniczny

Do stołu siada 13 osób. - Nic nie szkodzi - jeszcze jedno nakrycie i ja zjem za dwóch.

Potrzebny
chłopak do sprzedaży papierów w kawiarni Wielkopolska, Płac Wolności 11 Zgłoszenia przed południem godz. 10. zdw 99 319

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych potrzebna od 15. 2. Bogdanowicza Śniadeckich 16 zdw 99 313

Dzielnicy
inteligentnych podróżujących, którzy są zaprowadzeni w majątkach, wsiach Na odebrany wzór gwarancja 70 zł odebrany Ka”. Poznań, Piotra Wawrzyńska 37, I. zdw 99 328

Młynarz
młodszy obeznany z motorem powym do kaszarni potrzebny zaraz St. Andersz, Czempin. zdw 99 332

Fryzjerka
dzielna potrzebna zaraz Półwiejska 20. zdw 98 829

Służąca
czysta, uczciwa do wszelkich prac domowych potrzebna od 15 lutego. Jarocin, Gazownia. zdw 99 302

Służąca
do wszystkiego może się zgłosić zaraz Kopydłowska Kwiatowa 14. zdw 99 348

Poszukuje
samodzielnego piekarsza zaraz z kaucją 500 zł. Zgłoszenia J. Morowski, Steszew, ul. Grochowa 8 zdw 99 344

Majątek
poszukuje ogrodnego kawalera, zaraz lub 1. marca Zgłoszenia z podaniem pretensji i odpisami świadectw przyjmie Kurjer zdw 99 354

TRZY WADUNKI DO SUKCESU OGŁOSZENIA
Nowoczesny tekst
Piękna forma
Poczytność pisma
PRZYJDZ I ZOBACZ
REKLAMA
Drukarnia Polska 57A
POZNAŃ, AL. MARCINKOWSKIEGO 17
TEL. 44 61

Apteka
pod Lwem w Lesznie posz. od 1. 3 asystenta (ke) z egzaminem wojewódzkim Tylko siły pierwszorzędne solidne, samodzielne które władają także językiem niemieckim zechcą nadesłać oferty z warunkami. Referencje konieczne. dw 4 116

Kucharka
porządna, z dobrymi świadectwami może się zgłosić. Mickiewicza 8, Hahn. zdw 98 711

Dzielna
krawcowa na damską bieliznę potrzebną H. Karnś Pocztowa 8. zdw 99 589

Księżkowej
korespondentki poszukuje, z ładnym charakterem pisma piszącej na maszynie biegłej w polskim i niemieckim Szczegółowe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 99 370

Chłopiec
do posyłek zaraz potrzebny Zgłoszenia Budzyński, Starościńska 6 4-7. zdw 99 409

Przedpłata na luty 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i Nowiny Sportowe w Poznaniu 4.00, w agencjach w mieście 4.50, z odnośnikiem do Poznania miesięcznie 4.94 w innych krajach 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w wydaniu, nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonaci nie niedostarczonych numerów lub odškodowania.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada. niedziela, święta i nocą tylko 1476 i 3524. - P. K. O. Poznań, nr. 200 149.